

## Dak Jeplep Jesu Mo

### *Cweerpwoo nKaa Sham Riin Debang*

<sup>1</sup> Dām pə gha Tiyoḡilus. Nḡḡān bəət-haal fen ḡenshee, bə wen ran pwoo nkaa mbii ḡe Jesu wur cīn mo, kə mbii ḡewur kām mo.

<sup>2</sup> Dām wul parpuus ḡe Naan mang wur kaa kə nə aḡeng. Aku ḡang Naan mang wur kaa kə nə aḡeng, bə wur leshap nnen ḡewur kə bələp mo, mbəkə mo ḡee ḡe a jeplep fin mo, shi iiko mə Riin Debang.

<sup>3</sup> Mbə teer mo laarfeer abwoon ḡe Jesu kə yool a peemúut, bə wur woo shin mmo yit ḡes, nḡḡān ar mo shini-shini, ḡe nə kām agaak nə, wur ḡi mmeen azeen-zeen. Mo naa Jesu, kə wur leshap mmo nkaa mulki mə Naan.

<sup>4</sup> Par mə puus sə, bə kaade wur ḡi ashak kə jeplep fin mo, bə wur leshap mmo balbal nənee, <<Taji wu yool wu yit Jerusalem kas. Dangbe wu tong, wu naa gam zuum ḡe puun fen wur kə ten cweer nwun, ḡe wuu kələng nə mpwoo fen.

<sup>5</sup> Də Joon wur cīn baptisma ngurum mo a shi am, ḡang ḡee meeteer mo ḡi a lee ḡak, bə mon ncīn baptisma nwun a shi Riin Debang.>>  
Mo Mang Jesu Kaa Kə Wur Aḡeng

<sup>6</sup> Kaade jeplep Jesu mo kuur ashak, bə mo tal pə wur nənee, <<Daa, gha mbə cīn shin mulki nə nnen Isreil mo a nḡḡān meeteer ḡesə mo ee?>>

<sup>7</sup> Jesu lap mo nānee, <<Baa desə nə a muu, mbəkə nwun man puus nə, kə bit de Daa kə ten le mo ndəən iiko fin kas.

<sup>8</sup> Dangbə Naan wur nshin bal nwun, katdang Riin Debang sham nkaa wun. Bə wun mbə dee a langtəng fen mhffig

o ndəən Jerusalem, kə ndəən Judiya jir, kə Samariya, dām wul ndəən yil mo jir zak.>>

<sup>9</sup> Kaade wur sat pwoo mənə, bə mo mang wur kaa kə nə adeng a yit mo. Yaksə nluu jì paa wur, baa mo kutdi naa wur kas.

<sup>10</sup> Kaade mo di nkaa ban yit mo mo kaa kə nə adeng, bə mee gurum mo vəl, mo jì dar pə mo di, kə nlər piyaa petpet

<sup>11</sup> Nen nə mo sat nānee, <<Wun nnen Galili mo, a mii le dang wuu dar, wuu ban yit kaa kə nə adeng ii? Jesu de wu naa mo kə mang wur kaa kə nə adeng pə wun di sə, bə wur mbə baa sham a kəsə zak.>>

### *Mo Bəlip Mee Gurum A Koppee Judas*

<sup>12</sup> Bə jeplep mə Jesu mo yool yit Zuul Paat de nə kus kə Jerusalem, dejong nə kə Jerusalem a meel məndong bejee dak.

<sup>13</sup> Kaade mo jì wul ndəən pee kaam nə, bə mo dām kaa ndəən ludeng, a pee de moo tong di. A mon ndesə, Pita, kə Joon, kə Jemis, kə Andru, Filip kə Tomas, Bartolomi, kə Matiyu, kə Jemis dyem Alfiyas, kə Simon Zelot, memee mbut mee nnen de gyet mo balkaa mo mbə tang mulki mə yil mo, kə Judas làa Jemis.

<sup>14</sup> Nen desə mo balkaa mo mo ashak mbə dangnaan shidaar-shidaar, shi pətuup məndong

ashak kə pak shurep mo, kə Meri nəən Jesu, kə d̥yem̥nəən fin mo zak.

<sup>15</sup> Ndəən meeteer mənə mo, bə nen shinzeen nə mo kuur ashak, (d̥e d̥uu mo nə wul kambil m̥əndong kə laarvəl), bə Pita yool d̥ar atəng nnaar mo mbə leshap, bə wur sat nənee,

<sup>16</sup> <<D̥yem̥naa mo, nə a t̥əng kə mo gampwoo d̥e mo kə ten ran ndəən b̥əət haal m̥ə Naan. Pwoo d̥e g̥yet Riin D̥ebang le kə D̥evit leshap nkaa Judas ngwe d̥ewur d̥ee a ngukám ar n̥nen d̥e d̥ə mo yaa Jesu.

<sup>17</sup> D̥ə wur a memee m̥but mmun, kə d̥ə wur c̥in pak d̥ak fun d̥esə nə zak.>>

<sup>18</sup> (Shi shoal d̥e Judas lap mbə kwat d̥ak fin d̥ebish, bə wur d̥əm seet mee maar d̥ishik. A pee d̥ewur sham taa wur muut, wur piin but fin, d̥əm kat pinbut wur mo p̥wat beer.

<sup>19</sup> Mbii d̥esə nə d̥ee a d̥em̥əman ngurum d̥e moo tong ndəən yil n̥Jerusalem jir, moo pet maar d̥esə nə shi liispwoo mo a Akeldama. D̥e shii mənə a maar toom).

<sup>20</sup> <<Mb̥ə d̥ə mo Jeplep Jesu mo ten ran ndəən b̥əət haal Zabura nənee, <<Wu ar kə n̄lu wur nə d̥ee a k̥ərem. Taji mee gurum tong ndəən nə kas,> Kə mo ran zak nənee, <Wu yit kə mee gurum d̥ee d̥i a koppee wur nə.>

<sup>21</sup> <<Mb̥ə mənə, bə nə ret kə mmun b̥ələp mee gurum m̥but n̥nen d̥e peegyet mo d̥i ashak kə mun, kaad̥e d̥ə Daa Jesu wur kə m̥waan d̥əm kə mun shipee-shipee s̥ə.

<sup>22</sup> Yool m̥b̥it d̥e Joon kə c̥in baptisma ngurum mo, d̥əm wul parpuus d̥e Naan mang Jesu kaa kə nə adeng, p̥ə mun d̥i. Nə d̥ee a t̥əng kə memee

mbut nnen de mun mbələp sə mo, wur dee a ngusatpwoo nkaa yool kə Jesu a peemúut nə ashak kə mun.>>

<sup>23</sup> Aasə bə mo le gurum mo vəl de sām mo mo a Josep de moo pet wur a Barsabas koo Jastus, kə Matiyas zak.

<sup>24</sup> Yaksə mo dangnaan nənnee, <<Daa, gha de a man pətuup gurum mo jir. A kām ngwe de waa a bələp mmun, ndəən des devəl sə mo.

<sup>25</sup> Mbəkə ngwe nə cìn dak dī a koppee mə Judas kaa memee ndəən jeplep kə Jesu mo sə. Də Judas yool yit dak nə dī, mbəkə nwur dām dī a pee dyem fin.>>

<sup>26</sup> Kaade mo bwet bələp nə, bə nə taa nkaa, Matiyas. Yool mmənə, bə mo tang Matiyas ashak kə jeplep de kaapaat baaməndong nə mo.

## 2

### *Riin Debang Sham Parpuus Pentikos*

<sup>1</sup> Kaade parpuus Pentikos nə wul, bə nen shinzeen nə moo kuur ashak a pee məndong jir.

<sup>2</sup> Yaksə, nnen mman, bə mee doo de fiipee ka kut debal-bal sə, nə tong adəng sham gam lu de moo tong dī jir.

<sup>3</sup> Yaksə mo naa mee mbii kaa mbəlem wus sə, nə sham lang nkaa mo jir

<sup>4</sup> Mo gam mo jir shi Riin Debang, yaksə mo doom leshap mo shi liispwoo mo shini-shini, kaade Riin Debang kām mmo sə.

<sup>5</sup> Ndəən meeteer mənə mo, bə pak nen Yahudi mo ndəən Jerusalem de moo kəər Naan mo dī, kə de mo pwat ndəən yil mo shini-shinə jir, mo jì nJerusalem.

<sup>6</sup> Kaade gurum mo kələng doo nə, bə duu mə gurum nə mo kuur a peeshak. Nə aapwoo ngurum nə mo, mbəde koo a ngwe dēdangyi, bə wur kələng nen shinzeen nə mo nkaa leshap shi liispwoo mə yil fin.

<sup>7</sup> Nə lekəərmuut, dang nə aapwoo mo, bə mo sat nənēe, <<Nen de moo leshap sə mo jir, a nen Galili mo.

<sup>8</sup> Cirang dang koo a ngwe dēdang ndəən mun, pə kələng mo nkaa leshap shi liispwoo mə yil fin ii?

<sup>9</sup> Mun mu tong a nyil mPartiya, kə Mediya, kə Elam, kə nen de mo tong ndəən Mesopotamiya, kə Judiya, kə Kapadosiya, kə Pontus, kə Eshiya,

<sup>10</sup> Kə Firijiya, kə Pamfiliya, kə Ijip, kə ngaar Libiya, kus kə Sairin, kə pak fun mo a məzep de mo tong nyil nRom jì dī.

<sup>11</sup> (Mo a nen Yahudi mo, kə nen de mo jì dēdēl ndəən nen Yahudi mo). Kə nen Kritan mo, kə nen Arab mo. Muu kələng mo nkaa leshap nkaa mbii aapwoo dənan-nan de Naan wur cìn mo shi liispwoo mə yil fun mo.>>

<sup>12</sup> Nə aapwoo mmo, dang nə suur mo jir, dang mo baa tal pə shak nənēe, <<A mii a shii mbii desə yii?>>

<sup>13</sup> Dangbə pak gurum mo nwang pwoo mmo, dang mo sat nənēe, <<Nen desə mo raa a am anab.>>

Pita leshap nDuu Gurum Mo Parpuus Pentikos

<sup>14</sup> Bə Pita yool dar atəng ashak kə jeplep de kaapaat baaməndong sə mo, bə wur diyeep doo fin balbal, bə wur sat nduu gurum nə mo nənēe, <<Wun nen Yahudi mo, kə wun nen de wuu tong

nJerusalem jir. Wu lekom kə nwen sat shii mbii desə mo di nwun.

<sup>15</sup> Baa nen desə mo raa a am anab kə nə yir kaa mo kaade wuu pan sə kas, mbəde pee nə kutdi a pwoofeer mə bīt ndesə bejee dak.

<sup>16</sup> Dangbə, desə nə a mbii de gyet ngusat pwoo Naan Jowel kə ten sat sə nānee,

<sup>17</sup> <Naan wur sat nānee, Ndəən meeteer mə kyes nə mo. Bə an mbə ndoo Riin fen nkaa gurun mo jir. Jep fuu demish mo, kə de mat mo, mon nsatpwoo Naan ngurun mo, kə mbii de mo mbə jì akyeen. Zəlang fuu mon nnaa mbii desəsok mo, de Naan wur rəbet kām nə mmo, kə dəkaam fuu mon nsuun suun mo.

<sup>18</sup> Kəzak, ndəən teer mənə mo, bə an mbə doo Riin fen nkaa kərem fen demish mo, kə de mat mo. Bə mon nsatpwoo fen, kə mbii de mo mbə jì akyeen zak.

<sup>19</sup> An mbə cìn mbii lukshik mo adəng, dang an mbə cìn mbii aapwoo mo ndəən yil nə, de toom kə wus, kə diyeel, mon den kàa gərong-gərong,

<sup>20</sup> akudang puus dedes, kə iiko mə Daa nən nji, bə Puus nən nciir dee a peenkwoo, kə tar nən nciir dee a toom zak.

<sup>21</sup> Parmənə, bə koo a ngwe dedangyii, dewur pet səm mə Daa bə a wur nkat bam.>

<sup>22</sup> <<Wun nen Isreil mo! Wu lekom kə wu kəlang pwoo desə mo de. Jesu ngu Nazaret, ngwe de Naan kat retnyit kə wur, kə de Naan cìn mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo mo kə Səmpwoo mo nsar wur a yit fuu. Wun shikaa fuu wu man nə, mbii desə mo cìn a kəsə.

<sup>23</sup> A Jesu desə de mo seet wur nsar fuu. Mbəḏə a Naan kə ten le, kə wur man nə, nən ncìn a kəsə. A wun wu tu wur, mbəḏə a wun wu le, kə nnenshikbish mo pwas wur nkaa shiyeep.

<sup>24</sup> Dangbe Naan yool kə Jesu a peemúut, kə wur fween Jesu ndəən jeel mə muut, mbəḏə baa muut nə mmak yaa wur le ntuun nə kas.

<sup>25</sup> Mbəḏə gyet Devit kə ten leshap nkaa Jesu nənee, wen naa Daa ashak kə an shidaar-shidaar. Mbəḏə wur kus kə an, bə baa mee mbii mmak daampee nghan kas.

<sup>26</sup> Mbə mənə, bə pətuup fen nə gam kə retnyit, dang lis fen met kook retnyit. Dəm wul a de fwooshik fen tong ndəən canciin zak.

<sup>27</sup> Mbəḏə baa gha mmak yit seen fen ndəən kəcir kas, kə baa gha mmak yit Ngwe Debang fwaa nwur naa wam ndəən kəcir kas.

<sup>28</sup> Waa a ten a kám ar de mo a mə seen nghan. Kə gha mbə ngam pətuup fen shi retnyit ntoom fwaa zak.>

<sup>29</sup> <<Dyemnaa mo, wu lekom, kə nghan leshap di nwun rərret nkaa puunkaam fun Devit, de gyet wur muut, bə mo wum wur, kəcir wur nə di mpee desə har cicinsə.

<sup>30</sup> Gyet wur a ngusat pwoo mə Naan, dang wur man mbii de Naan kə ten cweer nənee, wur nyool le memee ndəən dang wur mo, kə nwur dee di a mishkoom koo Devit sə.

<sup>31</sup> Gyet Devit kə ten naa mbii de Naan nyool cìn akyeen, a kəsə bə, wur leshap nkaa yool mə Kristi a peemúut nənee. Baa Naan nyit wur a peemúut kas, kə baa fwooshik wur nən nwam ndəən kəcir kas.

<sup>32</sup> A Jesu desə de Naan kə yool kə wur a peemúut, dang mun sə jir, mun a langtəng nə Jesu kə yool a peemúut.

<sup>33</sup> Mo kə le Jesu a dedes, yaksə wur kə tong nsarse mə Naan, wur kə lap Riin Debang pə Naan kaade gyet wur kə cweer sə. Mbii de wuu naa, kə de wuu kələng sə, a zuum mə Riin Debang dewur kə doo shin sham nkaa mun.

<sup>34</sup> Baa gyet Devit kə kaa adeng kas, dang wur shikáa fin sat nənee <Daa wur kə sat nDaa fen nənee, A tong nsarse fen.

<sup>35</sup> Dəm wul a de an nle shaarlek fwaa mo dee a mbii leshii ngħa.>

<sup>36</sup> <<Mbə mənə, wu yit kə nnen Isreil mo jir, mo man azeen-zeen nənee, An pə leshap a nkaa Jesu de wu pwas wur sə. Dangbe Naan kə le wur dee a Daa, kə Kristi zak.>>

<sup>37</sup> Kaade gurum nə mo kələng pwoo mənə, bə nə sul pətuup mmo hakyeng, yaksə mo sat mPita kə koor jeplep nə mo nənee, <<Dyemnaa mo, mun mbə ncìn a mii?>>

<sup>38</sup> Bə Pita lap mmo nənee, <<Wu tuwap, mbəkə mmo cìn baptisma di nwun jir ngwe dedangyii ndəən wun, ndəən səm kə Jesu Kristi, mbəkə nNaan fwo shikbish fuu mo di nwun. Bə wun mbə lap zuum mə Riin Debang.

<sup>39</sup> Pwoo de mo cweer nə, a mbə wun, kə jep fuu mo, kə mbə nen dejong mo jir, kə koo a ngwe dedangyii de Daa fun Naan wur mpet zak.>>

<sup>40</sup> Shi pwoo mo des, bə wur leshap mmo balbal, dang wur sat mmo nənee, <<Wu shang káa fuu mo mbut kar de nə mbə jì nkaa nen debish de nyicinsə mo.>>

<sup>41</sup> Nen de mo shinzeen mpwoo dewur le nə, bæ mo cìn baptisma mmo, parpuus mənə, bæ mo kat gurum mo dyikye koo ngal kun sə.

<sup>42</sup> Moo tong ashak shidaar-shidaar mbə kələng kám mə jeplep Jesu mo, kə shaar ashak, kə moo sese ashak, kə dangnaan ashak zak.

Tong Nə Dəm Dan Jesu Mo

<sup>43</sup> Jeplep mə Jesu nə mo, cìn mbii aapwoo mo kə mbii lukshik mo des, nə le kə gurum mo kəər Naan zam.

<sup>44</sup> Nen de mo shinzeen nJesu jir, bæ mo balkaa mo mo ashak, kə mo le mbii mo mo ashak jir, a pee məndong.

<sup>45</sup> Mo sərep mbii mo mo, kə long fur mo jir, mbəkə mo shwap di ashak, koo a wii, bæ baa wur kat mee mbii jee nwur kas.

<sup>46</sup> Koo puus dedangyii bæ moo dəm kuur ashak, ndəən Lu Naan dedes nə, kəzak mo kə se mbiise fur mo ashak ndəən lu fur mo shi retnyit hakyeng, kə shi pətuup deməndong.

<sup>47</sup> Moo kwoop Naan, dang gurum moo kələng retnyit kə mo. Koo a puus dedangyii, bæ Daa wur ji kə nen de mo kə kat bam dyikye mmo.

### 3

#### *Pita Bar Mee Gwar Dewur A Kurumkut*

<sup>1</sup> Par sə bæ Pita kə Joon mo kaa nLu Naan dedes mbə dangnaan koo kun de mə puus sə.

<sup>2</sup> Yaksə mo kat mee gwar de mo làa wur a kurumkut mpwoo lu nə, de moo pet a Deret. Koo puus dedangyii bæ moo mang wur ji le mpwoo lu nə, mbəkə nwur dang shool di pə nen de moo del ndəən Lu Naan dedes nə.

<sup>3</sup> Kaade wur naa Pita kə Joon mo mbə del ndəən Lu Naan nə, bə wur dāng shool pə mo.

<sup>4</sup> Pita kə Joon mo ban yit nkaa wur. Bə Pita sat ngwar nə nənee, <<A naa mun.>>

<sup>5</sup> Yaksə wur lepyit nkaa mo, mbəde wur pan nə, mon nshin mee mbii ndin.

<sup>6</sup> Pita sat ngwar nə nənee, <<Baa an kə mee shool azurfa, koo zinariya kas. Mbii de an kə nə, bə an nshin ngha. Ndəən səm kə Jesu Kristi ngu Nazaret, a yool a mwaan.>>

<sup>7</sup> Pita yaa sarse mə gwar nə, kən nwur wur diyeep gwar nə di. Yaksə abet-abet, bə kwakshii wur mo, kə baas wur mo katbal.

<sup>8</sup> Bə gwar nə yool məreppée shi shii fin mo, dāng wur doom mwaan, dəm del ndəən Lu Naan dedes nə ashak kə mo zak. Wur nkaa mwaan, dāng wur nkaa məreppée, kəzak wur nkaa kwoop Naan.

<sup>9</sup> Kaade gurum mo naa wur nkaa mwaan, dāng wur nkaa kwoop Naan,

<sup>10</sup> bə mo man nə, a gwar de di moo mang wur jì le mpwoo lu Naan de moo pet a Deret mbəkə nwur dāng shool di pə gurum mo. Nə aapwoo ngurum nə mo zam, kəzak nə lekəərmuut mo mbə mbii de mo cin ngwar nə.

### *Pita Leshap Ngurum Mo nDəən Lu Naan Dedes*

<sup>11</sup> Kaade gwar nə wur d̄yiin ndāng Pita kə Joon, bə nə aapwoo ngurum nə mo zam, yaksə mo su dəm pə mo di ndəən kuut de moo pet a mə Solomon.

<sup>12</sup> Kaade Pita naa a kəsə, bə wur sat ngurum nə mo nənee, <<Wun nen Isreil mo! A mii le dāng bar gwar desə nə aapwoo nwun yii? A mii le dāng

wuu ban yit nkaa mun, koo a shi mee dedes fun, koo a shi mee deret fun, dang mu le ngwar desə mwaan yii?

<sup>13</sup> A Naan mə Abraham kə mə Aizik kə mə Jekop, kə mə puun fun mo, a wur le ngudak fin Jesu a dedes. Də a wun wu seet Jesu, dang wu cii wur ntoom Paillet, kaade Paillet sat nə, dyin mbə bwet Jesu.

<sup>14</sup> Də wu cii ngwe Debang, dewur a ngwe de ndəre, mbəkə nwun dang mmo bwet a ngutukaa di nwun.

<sup>15</sup> Wu tu ngwe dewur a tuus mə seen, de a wur shin seen ngurum mo. Dangbe Naan yool kə wur a peemúut, dang mun a langtəng mənə.

<sup>16</sup> A shi shinzeen ndəən səm kə Jesu, a nə le dang gwar desə, kat bar. Gwar de wu naa, kə de wu man sə. A ndəən səm kə Jesu, kə shinzeen de nə put pə wur di, a nə le ngwar desə wur dee a ngu nkoom kədəng-dəng, a yit fuu jir.

<sup>17</sup> <<Yaksə dyemnaa mo, wen man nə, mbii de də wun kə nennan fuu mo, wu cìn nJesu, bə də wu cìn a mbə ciin man.

<sup>18</sup> Dangbe Naan yit kə mo cìn mbii desə mo jir, a mbəkə mmo gampwoo de gyet Naan kə ten sat mpwoo nensatpwoo fin mo nə, Kristi fin mbə shwaajeel.

<sup>19</sup> Wu tuwap, mbəkə nwun ciir pə Naan di, mbəkə nNaan fwoo shikbish fuu mo di nwun. Katdang wu tuwap azeen-zeen, bə Naan mbə naa ngam wun shi mbii de mo a mə Riin fin, mbəkə taji nə waam wun kas.

<sup>20</sup> Kə wur mbə lep Jesu Kristi, dewur kə ten bələp wur mbə wun.

<sup>21</sup> Wur mbə tong ndəən dengnaan, dām wul parde Naan ciir kə mbii mo de a depwoo jir akudang. Kaade gyet Naan kə ten cweer mpwoo nensatpwoo fin debang mo pəgyet di yam-yam sə.

<sup>22</sup> Gyet Mosis sat nənee, <Daa Naan fuu mbə yool kə mee ngusatpwoo fin nwun, mbut nnen fuu mo, kaa wen sə.> Nə a täng nwun lekom, kə nwun kəläng mbii dewur mbə sat mo di nwun jir.

<sup>23</sup> Koo a ngwe dedangyii de baa wur mbə lekom kə nwur kəläng ngusatpwoo Naan mənə di kas, bə mon nshang wur baa kə nə mbut nen Naan mo.

<sup>24</sup> Nensatpwoo mə Naan mo jir, yool mbít Samuwel, kə nensatpwoo Naan de mo jì mbwoon wur zak, mo jir mo kə ten leshap nkaa teer desə mo.

<sup>25</sup> Pwoo de gyet Naan wur cweer mpwoo nensatpwoo fin mo nə a mbə wun, kə nwun sekop mə mbii de gyet Naan wur kə ten cweer mpuun fuu mo shi toom, kə de gyet wur sat Abraham nənee, <A ndəən dang fwaa, bə gurun de ndəən yil nə mo jir, mon nkat deret.>

<sup>26</sup> Kaade Naan wur bələp ngudak fin, bə Naan wur shee lep wur shin jì a pə wun di, mbəkə nwur le deret di nkaa wun, kə mbəkə nə ciir di kə koo a wii ndəən wun, kə nwur yit cìn mbii debish mo di.>>

## 4

### *Pita Kə Joon, Ntoom Nennan Mo*

<sup>1</sup> Kaade Pita kə Joon, mo di nkaa leshap ngurun nə mo, bə pak pris mo, kə ngwe dedes mə nentap Lu Naan dedes, kə pak nen Sadusi mo, mo jì pə mo di.

<sup>2</sup> Nə láa mmo mbut, mbəde jeplep devəl nə mo, nkaa kám ngurum mo nə, Jesu kə yool a peemúut. De nə kám nə, katdang gurum mo murep, bə mon nyool a peemúut mmənə.

<sup>3</sup> Mo yaa Pita kə Joon, bə mo dəm shoot mo teer nlushoot, mbəde kansəən kə cìn.

<sup>4</sup> Jir aasə gurum mo des mo shinzeen mpwoo nə, de daas mo kus kə wul ngal paat.

<sup>5</sup> Dədaar nə, bə nen taatəlēng mə nen Yahudi mo, kə nen denan-nan mo mo, kə nenkám Wàar Mosis mo, mo kuur ashak, nJerusalem.

<sup>6</sup> Kə Anas dewur a pris dedes met jir, wur dī ashak kə mo, kə Kayafas, kə Joon kə Alekzanda, kə nen de mo a dang mə pris dedes met jir nə zak.

<sup>7</sup> Kaade mo lep kə mmo dəm jì kə Pita kə Joon, bə mo le mmo dar ntoom mo. Yaksə mo doom tal pə mo nənee, <<A shi dedes mə wii, koo a ndəən səm mə wii, bə wuu cìn mbii desə yii?>>

<sup>8</sup> Mbədə Pita wur gam kə Riin Debang, bə wur lap mmo nənee, <<Wun nen taatəlēng mə gurum mo, kə nen denan-nan mo.

<sup>9</sup> Katdang wu tokdyeel mun cicinsə a mbə deret de mo cìn ngwar de də wur a kurumkut sə, kə nkaa ar de gwar nə wur dee a debəbar sə,

<sup>10</sup> bə wu yit kə mbii desə dee a mə man pə wun dī, kə nen Isreil mo jir nee, a shi səm mə Jesu Kristi ngu Nazaret, de wu pwas wur nkaa shiyeep dewur muut, dangnaan yool kə wur a peemúut. A mbə Jesu, dang gwar desə wur dar ntoom fuu a debəbar.

<sup>11</sup> A Jesu a ngwe de mo kə ten ran pwoo nkaa wur ndəən bəət-haal mə Naan nənee, <Ngək de

wun nen dyiklu mo wu cii, bə a nə dee a ngək  
dekəkoop met jir ndəən kwang mə lu nə.>

<sup>12</sup> Baa gurum mon nwaa mak kat mee bam pə  
mee ngwe di kas. Mbədə ndəən yil desə jir, bə  
baa Naan kə shin dedes mmee ngwe, mbəkə nwur  
bam gurum mo di kas, təng a ndəən səm mə Jesu  
Kristi bejee dak>>

<sup>13</sup> Kaade mo naa Pita kə Joon, mo leshap balbal,  
baa kə mee kəərmuut kas, bə nə aapwoo mmo,  
mbəde baa Pita kə Joon mo a mee mbii kas, kəzak  
baa mo kə kam tang ran dəm jong kas zak nə tang  
mo pətuup nə de mo ashak kə Jesu.

<sup>14</sup> Baa nenbeetpwoo nə mo mak cìn mee mbii  
kas, mbəde mo naa gwar de mo kə bar wur nə,  
wur dar di ashak kə Pita kə Joon.

<sup>15</sup> Aasə, bə mo le kə mmo pwat kə Pita kə Joon,  
mbəkə mmo beet di ashak mbii de mon ncìn kə  
mo.

<sup>16</sup> Mo sat nənee, <<Mmun ncìn a mii kə nen desə  
mo yii? Azeen-zeen gurum de moo tong ndəən  
nJerusalem jir, mo kə man nə, Naan kə cìn mee  
mbii lukshik dedes nsar kə Pita kə Joon, dang baa  
mun mmak ciipwoo nə kas.

<sup>17</sup> Mbəkə taji gurum mo des mo kələng pwoo  
desə nə kas, bə wu yit kə mmun cii mmo nə, taji  
mo baa leshap di mmee gurum ndəən səm mə Jesu  
kas.>>

<sup>18</sup> Kaade mo waa pet Pita kə Joon mo del, bə  
mo sat mmo balbal nənee, <<Taji wu baa wu sat  
meepwoo, koo wu kám mee mbii ndəən səm mə  
Jesu kas.>>

<sup>19</sup> Dangbe Pita kə Joon mo lap mmo nənee,  
<<Wun shikáa fuu wu beet, kyet nən nret nNaan

nyit kə mmun cìn a mbii de wun wu sat aa? Koo a mbii de Naan sat yii?

<sup>20</sup> Baa mun mbə nook leshap nkaa mbii de mu naa, kə mbii de mu kələng kas.>>

<sup>21</sup> Abwoon de mo kə gwak mo balbal kə lekəərmuut mmo, bə mo bwet mo, baa nenbeetpwoo nə mo mak cìn mee kar debish mPita kə Joon kas, mbəde gurum nə mo jir, mon nkaa kwoop Naan mbə mbii de mo naa nə cìn.

<sup>22</sup> Gwar de mo bar wur shi ar de mə aapwoo nə, bit wur mo met nlaarfeer.

### *Nenshínzeen Mo Dangnaan Mbə Leshap Deret Nə*

<sup>23</sup> Kaade mo bwet Pita kə Joon, bə mo dəm pə nniyee fur mo di. Mo sat nniyee fur nə mo, mbii de pris denan-nan mo, kə nen denan-nan mo sat mmo jir.

<sup>24</sup> Kaade nen shinzeen nə mo kələng pwoo mənə, bə mo dangnaan shi pətuup məndong, nənee, <<Daa Dehai, de waa a le deng kə yil, kə am kuur mo, kə mbii de mo ndəən mo jir.

<sup>25</sup> Gyet a shi Riin Debang, bə waa a leshap mpwoo mə kərem fwaa dewur a puunkaam fun Devit nənee <A mii le dang gurum de baa mo a nen Yahudi mo kas, mo yool ntuup yii? A mii le dang gurum nə mo kə pan debish ndəən pətuup fur mo, mbə cìn mbii debuu mo yii?

<sup>26</sup> Deskoom de mə yil nə mo,  
mo kə dak sut fur mo mbə lek,  
kə nenpanyil mo  
kə balkaa fur mo ashak,  
mbəkə mmo yaa lek di kə Daa Naan  
kə Kristi fin zak.>

<sup>27</sup> Mbədə azeen-zeen ndəən pee nkaam desə, bə Herot kə Pontus Paillet, ashak kə nen de baa mo a nen Yahudi mo kas, kə nen Isreil mo, mo kə kuur ashak, mbəkə mmo dee a shaarlek mə ngudak fwaa Jesu Debang, de waa a bələp wur, de a gha le nwur dee a Kristi.

<sup>28</sup> Mo kuur ashak, mbəkə mmo cìn koo a mbii dedangyii de a gha aa ten a le shi iiko fwaa kə rebet fwaa nə, mbii nə mon ncìn a kəsə.

<sup>29</sup> Yaksə Daa Naan a naa kəərmuut de moo le mmun. A shínbal mmun kərem fwaa mo, mbəkə mmun satpwoo fwaa dī balbal, baa ashak kə kəərmuut kas.

<sup>30</sup> A le kən iiko fwaa nə bar gurum mo, kə a le kə mbii lukshik mo kə mbii aapwoo mo cìn ndəən səm mə ngudak fwaa Jesu Debang.>>

<sup>31</sup> Kaade mo kyes dangnaan mənə, bə pee de moo kuur dī ashak, nə sən. Mo gam kə Riin Debang jir, yaksə mo yaa satpwoo mə Naan balbal agaak, baa ashak kə kəərmuut kas.

### *Nenshínzeen Nə Mo Lelong Fur Mo Ashak*

<sup>32</sup> Nen de mo shinzeen nJesu jir, bə pan mo mo, kə mase mo mo dee a deməndong jir zak. Baa mee gurum ndəən mo mak sat nə, long fin nə a mənə mbəshin kas, dang mo le mbii fur mo jir, ashak.

<sup>33</sup> Jeplep nə mo dee a langtəng shi iiko, nkaa yool mə Daa Jesu a peemúut. Daa Naan le deret nkaa mo jir hakyeng.

<sup>34</sup> Baa mee ngwe dee, a ngujeel ndəən mo koo məndong kas, mbəde nen de mo kə maar mo, kə lu mo, bə mo sərep mo jir,

<sup>35</sup> bə mo jì shin shool mə mbii de mo kə sərep nə mon njeplep mə Jesu nə mo. Bə jeplep nə

mo shwap shool nə nnen shinzeen nə mo nciit-nciit, mbəkə koo ngwe dəḏangyii, bə wur kat mbii dewur kə rebet.

<sup>36</sup> Kaade mo nkaa cìn mənə kəsə, bə Josep ngu Livai, dewur put a nyil nSaiprus, kə de jeplep nə mo le səm nwur a Barnabas, (de shii mə səm mənə a nə, Ngwe dewur kə caapee).

<sup>37</sup> Wur mang mee maar fin seet, bə wur jì shin shool nə jir njeplep nə mo.

## 5

### *Ananias Kə Mat Fin Saffira*

<sup>1</sup> Mee gwar di, de moo pet səm wur a Ananias, kə mat fin Saffira, mo mang mee maar fur mo seet.

<sup>2</sup> Dangbe wur kə mat fin mo balpwoo mo ashak, mbəkə mmo sok pak shool nə di, dang Ananias jì shin koor shool nə njeplep nə mo.

<sup>3</sup> Dangbe Pita sat nənee, <<Ananias, a mii le dang a yit kə nngujwaan gam pətuup fwaa, kən nghan cìn dung di nRiin Debangyii? Mbədə aa sok pak shool maar nə.

<sup>4</sup> Akudang aa mang maar nə a seet, bə baa də nə a mwaa kas aa? Kəzak abwoon de də a mang maar nə a seet, bə baa shool nə a mwaa kas ee? A mii le dang a kat pan mə cìn mbii desə ndəən pətuup fwaa yii? Baa a cìn dung desə nə a ngurum mo kas, a cìn dung nə a nNaan.>>

<sup>5</sup> Kaade Ananias kələng pwoo mənə, bə wur taa nyil, wur muut. Nen de mo kələng muut nə jir, bə kəarmuut deḏes yaa mo hakyeng.

<sup>6</sup> Zəlang mo ji del ndəən lu nə, bə mo bwoot kúm wur nə shi zaal, bə mo mang kúm nə put kə nə a tool, dāng dām wum wur.

<sup>7</sup> Abwoon de mo tong koo awa kun sə, bə mat wur Saffira ji del nlu nə. Baa war man mbii de nə kə tung kas.

<sup>8</sup> Pita tal pə war nənee, <<Yi sat nghan, kyet a jee mə shool de wu seet kə maar nə ndesə aa?>> War lap nənee, <<Ii, a jee shool nə mmənə.>>

<sup>9</sup> Pita sat nwar nənee, <<A mii le dāng wu bəlpwoo ashak kə mish fii, mbəkə nwun wu kam Riin mə Daa Naan dī ee? Yi kələng shii mə nen de mo waa nwum mish fii mo kə ji wul mpwoo lu sə. Mo mbə mang kúm fii nə put kə nə a kəsə zak.>>

<sup>10</sup> Abet-abet bə war sham taa nyil nshii Pita, yaksə war muut. Kaade zəlang nə mo ji del nlu nə, bə mo kat war kə muut, bə mo mang kúm nə put kə nə a tool, bə mo dām wum war pəshak kə mish fer.

<sup>11</sup> Kəərmuut dedes yaa nen shinzeen nə mo jir, kə nen de mo kələng pwoo nkaa mbii mənə mo.

### *Jeplep Mo Cìn mBii Lukshik Kə mBii Aapwoo Mo Des*

<sup>12</sup> Jeplep nə mo cìn mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo mo des, nnaar gurum nə mo. Nen-shinzeen nə moo kuur ashak jir ndəən kuut mə Solomon shi pətuup deməndong.

<sup>13</sup> Dangbe ndəən koor gurum de baa mo shinzeen kas, bə baa mee ngwe mak gung, dewur mbàlkáa fin ashak kə mo kas. Jir kəsə, bə gurum mo kə kwoop mo hakyeng.

<sup>14</sup> Gurum mo des, daas mo kə shurep mo, mo shinzeen nDaa, bə mo balkaa fur mo ashak kə nen shinzeen nə mo, de nen shinzeen nə mo des hakyeng.

<sup>15</sup> Mbə mbii aapwoo de jeplep nə mo cìn, bə gurum mo kok nengok mo jì le pəkom ar nkaa gwaansaam mo, kə kurkwaa mo, mbəkə katdang Pita jì del, bə mə riin wur nə ntáa tung pak nengok nə mo dī.

<sup>16</sup> Nen de mo ndəən yil de mo neer Jerusalem ciirkaat mo jì kuur. Mo jì kə nen de baa mo kələng koom kas, kə nen de riin debish mo kə lejeel mmo, bə jeplep nə mo bar mo jir.

### *Mo Lejeel nJeplep Nə Mo*

<sup>17</sup> Pris dedes met jir kə nen de mo ashak kə wur jir, de mo a soon mə nen Sadusi mo, mo gam kə zuur mbə jeplep nə mo.

<sup>18</sup> Mo yak jeplep nə mo, mo dəm le mo ndəən lushoot.

<sup>19</sup> Dangbe mpar, bə mee ngulep mə Daa jì wang pwoo lushoot nə mmo, bə wur pwat kə mo, dang wur sat mmo nənee,

<sup>20</sup> <<Wu dəm, wu dar ndəən Lu mə Naan dedes nə, kən nwun satpwoo mə seen desə nə dī ngurum mo jir.>>

<sup>21</sup> Kaade mo kələng pwoo mənə, bə daar mbít-mbít, mo dəm del ndəən Lu mə Naan dedes nə, bə mo yaa kámpwoo Naan ngurum mo. Bə pris dedes met nə jì kə nen de mo ashak kə wur, bə mo pərep nenbeetpwoo mo, kə nen denan-nan de mə nen Yahudi mo, mo kuur ashak jir. Yaksə mo lep jepkam mo shindəm nlushoot nə, mbəkə mmo jì dī kə jeplep nə mo.

<sup>22</sup> Dangbe kaade jepkam nə mo dəm, bə baa mo dəm kat jeplep nə mo di ndəən lushoot nə kas. Yaksə jepkam nə mo baaji sat mmo nənee,

<sup>23</sup> <<Mu kat lushoot nə a shishoot rərret, kə nentappee nə mo kə dar mpwoo lu nə mo, dang kaade mu wang lu nə, bə baa mu kat jeplep nə mo di kas.>>

<sup>24</sup> Kaade ngwe dedes nkaa nentap Lu mə Naan dedes nə, kə pris dənən-nan mo kələng pwoo mənə, bə nə daampee mmo zam, mbə jeplep nə mo, mbəde baa mo man mbii de nə kə kat jeplep nə mo kas.

<sup>25</sup> Mee gurum jì sat mmo nənee, <<Wu naa, nen de wu le mo ndəən lushoot sə, mon nkaa kam-kam ngurum mo ndəən Lu mə Naan dedes nə.>>

<sup>26</sup> Yaksə ngwe dedes nkaa nentap Lu mə Naan dedes nə dəm, ashak kə pak nentap lu mə Naan nə mo, mo dəm jì kə jeplep nə mo. Dang baa mo dəm jì kə mo a shi mee bal kas, mbəde mo kəər gurum nə mo, mbəkə taji gurum nə mo car mo shi ndəng kas.

<sup>27</sup> Kaade mo jì kə jeplep nə mo, bə mo le mmo dar ntoom mə nenbeetpwoo nə mo. Yaksə pris dedes met jir nə tal pə Pita kə Joon nənee,

<sup>28</sup> <<Muu tərsar nwun balbal nə, taji baa wu kām mee mbii ngurum mo ndəən sām mə Jesu kas. Dangbe mbii de wuu cìn desə nə, wuu daar a mbəkə nwun sat di ngurum mo nə, a mun mu tu gwar desə nə, kəzak wu gam Jerusalem shi kām fuu desə nə zak.>>

<sup>29</sup> Dangbe Pita kə jeplep nə mo, mo lap mmo nənee, <<Nə a təng kə mun cìn a mbii de Naan sat, met mbii de gurum mo sat.

<sup>30</sup> Jesu de wu tu wur, de wu pwas wur nkaa shiyeepyoom, bæ Naan mə puun fun mo, kə yool kə Jesu a peemúut.

<sup>31</sup> Naan kə yool kə Jesu a peemúut, bæ yaksə Jesu kə tong nsarse mə Naan, a wur a Laakop kə Ngubam zak. A wur wang ar tuwap nnen Isreil mo, mbəkə nNaan fwo shikbish mo mo dī zak.

<sup>32</sup> Mun a langtəng mə mbii desə mo, kə Riin Debang de Naan shin nnen de mo cìn dyen wur, mo kə cìn langtəng nə a kəsə zak.>>

<sup>33</sup> Kaade kuur mə nenbeetpwoo nə mo kələng pwoo mənə, bæ nə láa mmo mbut hakyeng, dəm wul a de moo rebet twe jeplep nə mo.

<sup>34</sup> Dang mee ngu Farisi de kə kám Wàar mə Mosis, dī səm wur a Gamaliyel, gurum mo jir mo kə shin dedes nwur. Wur yool dar atəng ndəən lu beetpwoo nə, bæ wur le kə mmo pwat kə jeplep nə mo a tool be reppee lee.

<sup>35</sup> Bə wur sat nnen beetpwoo nə mo nənēe, <<Dyemnaa mo, nen Isreil mo. Wu tap kə mbii de wuu rebet cìn nən ndes desə mo.

<sup>36</sup> Gyet yam-yam, bæ mee gwar de, de mo kə pet səm wur a Tudas, wur kə cam yool a kəsə. Gyet wur lekáa fin a koo mee ngwe dedes sə, de gurum mo koo kambil feer sə mo dəm ndang wur. Dang abwoon de mo tu wur, bæ nen de mo dəm ndang wur nə jir, mo rangkáa, baa mo dee a mee mbii kas.

<sup>37</sup> Abwoon Tudas, bæ Judas, mee ngu Galili yool zak, ndəən bit de moo tang duu gurum mo dī, yaksə wur dul pak gurum mo dəm ndang shin, dang abwoon de mo tu wur zak, bæ nen de mo dəm ndang wur jir, mo rangkáa.

<sup>38</sup> Mbəmənə an pə sat nwun, taji wu cìn mee mbii ndes desə mo kas. Wu yit mo mbəsut. Mbədə katdang pwoo de moo kám ngurum mo, kə dak de mo kə cìn nə a mə məse mə gurum, bə nən nyool dee a debuu.

<sup>39</sup> Dang katdang mbii de moo cìn nə a mə Naan, bə baa mu mmak se koorong nkaa mo kas. Wu tap taji nwun dee koo wun a nlek kə Naan sə kas.>>

<sup>40</sup> Nenbeetpwoo nə mo kələngkar Gamaliyel nə. Mo pərep jeplep nə mo cìn jì del zak, bə mo sərem mo, kəzak mo təərsar mmo balbal nənee, <<Taji baa wu sat mee pwoo di ndəən səm mə Jesu zak kas.>> Abwoon pwoo mənə, bə mo bwet mo.

<sup>41</sup> Jeplep nə mo pwat ntoom mə nenbeetpwoo nə mo shi retnyit, mbəde mo mak shwaajeel mbə səm mə Jesu.

<sup>42</sup> Yool parmənə, bə baa mo nook kám kə leshap mə Naan ngurum mo, ndəən Lu mə Naan dedes nə kə ndəən lu mə gurum mo, koo puus dedangyii kas, nə Jesu a Kristi.

## 6

### *Mo Bəlip Nenbam Mo Pwoovəl*

<sup>1</sup> Kaade nenseet ndang Jesu mo doom yaa bul, ndəən meeteer mənə mo, bə mee bəlep yool nnaar mə nən de mo man pwoo mə nən Grik mo kə nən Yahudi de mo kə tong nJerusalem, mbəde nən de mo man pwoo Grik nə mo sat nə, baa mo kə shìn mbiise Matkáa fur mo mbut mbiise de moo shwap shidaar-shidaar kas.

<sup>2</sup> Aasə bə, jeplep de kaapaat baavəl nə mo pərep kuur mə nenseet ndang Jesu mo jir, kə mo sat

nənee, <<Baa nə ret kə mmun nook satpwoo mə Naan, mbəkə mu dee di bək mbiise kas.

<sup>3</sup> Mbə mənə, dyemnaa mo, wu bələp mee gurum mo pwoovəl nnaar fuu, de mo kə məse deret, kə de mo gam kə Riin Debang, kə de mo manshii mə mbii zak. Mbəkə mun le mo tap di kə dak shwap mbiise nə.

<sup>4</sup> Dang mun, mbə sekyeen kə dangnaan shidaar-shidaar kə satpwoo mə Naan.>>

<sup>5</sup> Pwoo de jeplep nə mo sat nə, ret nkuur mə nenseet ndang Jesu nə mo jir. Aasə bə mo bələp Stivin, dewur gam kə shinzeen, kə Riin Debang, kə Filip, kə Prokorus, kə Nikanor, kə Timoti, kə Parmenas, kə Nikolas ngu Antiyok, de gyet wur kə piring mbə seyil nNaan mə nen Yahudi mo.

<sup>6</sup> Mo ji kə nen de mo kə bələp mo ntoom jeplep nə mo, bə mo dangnaan kəzak mo lesar fur mo nkaa mo.

<sup>7</sup> Pwoo Naan nə sekyeen, dām wul a de nenseet ndang Jesu de mon nJerusalem mo bul des hakyeng, kə pris mo des mo shinzeen nJesu Kristi.

### *Mo Yaa Stivin*

<sup>8</sup> Stivin, dewur gam kə deret kə bal mə Naan, wur cìn mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo denan mo nnaar gurum mo.

<sup>9</sup> Dangbe pak gurum mo di, de mo a mmee lu Naan de mo kə pet a lu Naan mə nen Frimen mo. Nen desə mo a nnen Yahudi de mo pwat nyil nSairin, kə Alekzandriya, kə ngaar yil nSilisiya, kə mə yil Eshiya mo zak, mo yool kə pwoo mo, kə beetshik nkaa Stivin.

<sup>10</sup> Dang baa mo mak katbal de mon ndar kən mo cin beetshik di kə Stivin kas, mbəde wur leshap a shi dyen de Riin mə Naan shin nwur.

<sup>11</sup> Mo kar pak gurum mo a səsok, mbəkə mmo sat di nənee, <<Mu kələng Stivin satpwoo debish nkaa Mosis, dang wur baa satpwoo debuu nkaa Naan zak.>>

<sup>12</sup> Pwoo de mo sat nə láa ngurum nə mo mbut, bə pak nen dənən-nən mo, kə pak nenkám Wàar Mosis mo. Mo yool kə tuup, mo dəm yaa Stivin, bə mo ji kə wur ntoom mə kuur mə nenbeetpwoo mo.

<sup>13</sup> Kəzak mo ji kə langtəng mə dung mo, de mo sat nənee, <<Gwar desə wur leshap debish nkaa Lu Naan dedes nə, kə nkaa Wàar Mosis shidaar-shidaar zak.

<sup>14</sup> Mu kələng wur sat nə, Jesu ngu Nazaret mbə shirip Lu mə Naan dedes nə, kən nwur cəər kə mbii de muu loot kə cìn mo, de gyet Mosis shin mo mmun.>>

<sup>15</sup> Nen de moo tong di a pee beetpwoo nə jir, mo ban yit fur mo nkaa Stivin, bə mo naa yit wur nə dee a koo yit ngulep mə Naan sə.

## 7

### *Stivin Leshap nKuur Mə Nenbeetpwoo Mo*

<sup>1</sup> Pris dedes met jir nə wur tal pə Stivin nənee, <<Mbii de moo sat nkaa gha sə, mo azeen aa?>>

<sup>2</sup> Yaksə Stivin lap nənee, <<Dyemnaa mo, kə puun mo, wu lekom, kən nwun kələng mbii de an mbə sat nə di. Gyet Naan Dehai wur woo shin fin mpuun fun Abraham, bə wur kutdi nyil

mMesopotamiya, akudang wur dām tong ndāen yil nHaran.

<sup>3</sup> Naan sat nwur nānee, <A yool a yit yil fwaa, kē dang fwaa mo zak, kēn nghan dām dī mmee yil de an mbē kām nē ngha.>

<sup>4</sup> Abraham yool yit yil nen Kaldiya mo, kēn wur dām tong dī ndāen yil nHaran. Abwoon de puun Abraham muut nyil nHaran, bē Naan jī kē Abraham ndāen yil desē, de wuu tong ndāen nē yaksē.

<sup>5</sup> Dangbē baa Naan shin rep pak yil nē Abraham, mbākē nē deē dī a mē kāa wur, koo kaa mang shii mēdong sē kas. Jir kēsē, bē Naan cweerpwoo Abraham nē, wur mbē shin yil nē Abraham, kē nē deē a mbii sekop wur, dām wul kē dang wur de mon njī mbwoon wur zak. Koo de gyet mbīt mēnē, bē baa Abraham kē mee lāa kas aku.

<sup>6</sup> Gyet Naan sat zak nānee, <Dang Abraham mon mbē deē a mēzep mo ndāen mee yil decī. Nenyil mēnē mon nle kē mmo cīn dak laatong zak, kē mon nle mmo deē a kērem mo, mbē bit kambil feer.>

<sup>7</sup> Naan wur baa sat dyikye zak nānee, <An mbē tokdyeel nnen de mo le mo deē a kērem, dang abwoon mēnē, bē an mbē pwat kē mo aku mbut yil mēnē, mbākē mmo jī seyil dī nghan ndāen pee desē.>

<sup>8</sup> Naan sat Abraham can-can, kē nē deē a Səmpwoo (alaama) mē pwoo de Naan kē ten cweer nAbraham shi toom. Mbē mēnē kaade Abraham lāa Aizik, bē wur can dyem fin nē nkaa puus ndepwookun. Aizik can lāa wur Jekop a kēsē zak, kē Jekop can jep fin mo, de mo a puun

fun de kaapaat baavəl sə mo a kəsə zak.

<sup>9</sup> <<Puun fun desə mo, mo cìn zuur kə Josep, yaksə mo seet kə wur sham nyil Ijip koo kərem sə. Dangbe Naan dī ashak kə wur.

<sup>10</sup> Naan bam Josef mbut jeel de mo taa nkaa wur jir. Naan shin deret nJosep, kə manshii mə cìn mbii ntoom Feero, mishkoom Ijip, de nə le nwur den Josep a dedes nkaa yil Ijip, kə nkaa lu fin zak.

<sup>11</sup> Mee neen dedes taa nyil Ijip jir, kə yil nKeenan de nə jì kə jeel dedes hakyeng, de le baa puun fun mo kat mbiise kas.

<sup>12</sup> kaade Jekop kələng nə, mbiise dī nyil Ijip, bə wur shee lep puun fun mo sham nyil Ijip nə.

<sup>13</sup> A ndəən sham mo ndevəl nyil Ijip nə, dang Josef woo shin ndyemnəən fin mo. A mpeemənə, bə Feero man dang mə Josep mo jir.

<sup>14</sup> Abwoon mənə, bə Josep lep kə mmo kàa pet puun fin Jekop kə nen wur mo jir. Nen de mo pet mo shin sham nyil Ijip nə jir, mo wul laarpwoovəl baapaat.

<sup>15</sup> Nə le dang Jekop sham nyil Ijip, bə wur sham muut a nyil mənə, kəzak puun fun mo jì murep a nyil Ijip zak.

<sup>16</sup> Yaksə mo kok kúm mo mo kàa kə mo nyil nShekem, mbəkə mo wum mo dī ndəən kəcir de gyet Abraham kə seet shi azurfa mo, nsar jep Hamor mo.

<sup>17</sup> kaade pee nə wul kus, mbəkə nNaan gam mbii de gyet wur kə ten cweer Abraham, bə nen fun mo kə bul des ndəən yil Ijip nə hakyeng.

<sup>18</sup> Nen Ijip mo lep mee mishkoom depwoo nyil Ijip, de baa wur man mee pwoo nkaa Josep kas.

<sup>19</sup> Mishkoom desə wur gwam puun fun mo, dang wur shin jeel mpuun fun mo, wur le kə mpuun fun mo fwo jep fur mo mbəkə mmo murep di.

<sup>20</sup> A ndəən bit mənə, bə mo làa Mosis. Gyet Mosis a mee làa deret naa zam. Puun wur mo kyeer wur ndəən lu mbə tar kun.

<sup>21</sup> Dang kaade mo put dəm le wur a təleng, bə reep Feero mang Mosis dyel, kə nwar kyeer wur koo làa fer sə.

<sup>22</sup> Mo kām man mə nen Ijip mo mMosis jir, yaksə wur yool dee a mee ngwe dedes ndəən mbii dewur sat mo, kə mbii dewur cìn mo zak.

<sup>23</sup> <<Kaade Mosis wul bit mo laarfeer, bə wur pan mputuup fin mbə dəm naa dyemnəən fin nen Isreil mo.

<sup>24</sup> Yaksə wur taa naa mee ngu Ijip nkaa shinjeel mmee ngu Isreil. Bə Mosis dəm bam ngu Isreil nə, kə nwur lap di ngwar nə. Yaksə Mosis tu ngu Ijip nə.

<sup>25</sup> Mosis pan nə, nen fin mo mmanshii mənə nə, Naan mbə bam mo a shi sar fin. Dang baa mo manshii nə kas.

<sup>26</sup> Daar nə, bə Mosis kat mee nen Isreil mo vəl, pə lek nshak. Yaksə wur rebet ben mo, kə wur sat mmo nənee, <Daa mo, wun a dyemnəənshak, a mii le dang wuu lek nshak yii?>

<sup>27</sup> Dangbə gwar dewur nkaa shinjeel ngənəən nə, bet Mosis shin baa aku, kə nwur sat mMosis nənee, <A wii le gha a mishkoom kə ngutokdyeel nkaa mun ii?

<sup>28</sup> Aa rebet tu wen a kaade doon a tu ngu Ijip sə mee?>

<sup>29</sup> Kaade Mosis kələng pwoo mənə, bə wur su ar

yil Ijip, kə nwur dəm tong di nyil mMidian, koo məzep sə. A ndəən yil mMidian nə, bə Mosis làa jep demish mo vəl.

<sup>30</sup> <<Abwoon bit mo laarfeer, bə mee ngulep mə Naan jì woo shin mMosis, shi mbəlem wus nkaa mee laaləət a yil kus kə zuul Sinai.

<sup>31</sup> Kaade Mosis naa wus nə, bə nə aapwoo nwur, bə wur gyes dəm di kus rep laaləət nə, mbəkə nwur naa di rərret, bə wur kələng doo mə Daa, nənee,

<sup>32</sup> <A an a Naan mə puun fwaa mo, Naan mə Abraham, kə mə Aizik, kə mə Jekop.> Yaksə Mosis daar, mbəde kəərmuut fes yaa wur zam, baa wur katbal dewur mbə mak naa wus nə kas.

<sup>33</sup> Daa Naan sat mMosis nənee, <A shwat kwoopshi de mon nshii fwaa, mbəde pee de aa dar di yaksə, nə a pee debang.

<sup>34</sup> Azeen-zeen, an kən naajeel nen fen de mon nyil Ijip, kən kələng gwan mo mo. Mbəmənə kən sham, mbəkə nghan bam mo di zak. Mbə mənə, a jì kə nghan lep gha shindəm nyil Ijip.>

<sup>35</sup> <<Gyet nen Isreil mo cii Mosis, bə gyet mo sat nənee, <A wii le gha a mishkoom kə ngutokdyeel nkaa mun yii?> A Mosis a ngwe de gyet Naan lep wur, mbəkə nwur dee a Taakyeen kə Ngubam mə nen Isreil mo shi bam mə ngulep mə Naan de gyet wur woo shin mMosis ndəən rep laaləət a yil sə.

<sup>36</sup> A Mosis put kə nen Isreil mo ndəən yil Ijip, kəzak gyet wur cìn mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo mo ndəən yil Ijip nə, kə ndəən Am kuur Denaat, kə a naaryil, mbə bit mo laarfeer zak.

<sup>37</sup> <<Gyet a Mosis sat nnen Isreil mo nənee, <Naan mbə yool lep mee ngusat pwoo Naan

nwun, koo an sə, mbut nnen fuu mo.>

<sup>38</sup> Gyet Mosis di ashak kə kuur nen Isreil mo a naaryil, ashak kə puun fun mo, kə ngulep mə Naan de gyet wur leshap kə Mosis nkaa nzuul Sinai. A mbəde gyet Mosis kə kələngkar mə seen pə Naan di shin mmun.

<sup>39</sup> <<Dangbe gyet puun fun mo cii cìn mbii de Mosis sat, kəzak mo toklong shi Mosis, kə mo le mputuup fur mo mbə waa baa dəm Ijip.

<sup>40</sup> Mo sat Eeron nənē, <A kəlem pak naan mo mmun, de mon ntaa mmun akyeen. Mbədə baa mu man mbii de nə kat Mosis de gyet wur put kə mun ndəən nyil Ijip kas.>

<sup>41</sup> A ndəən meeteer mənə mo, bə mo kəlem mee laanəng kə nə dee mmo, koo mee naan sə. Mo jì kə mbiizuum mo laanəng nə, yaksə mo serəbet mə retnyit mbə naan de mo kəlem shi sar fur mo.

<sup>42</sup> Mbə mənə bə Naan cəər kəbwoon mmo, kəzak wur le kə mmo seyil di nzar mo, kə mbii de adeng mo. Kaade mo kə ten ran ndəən bəət-haal mə nensatpwoo kə Naan mo nənē, <Wun nen Isreil mo, ndəən bit dəlaarfeer sə mo a naaryil, bə baa gyet wu saa long mo, kə wus mbiizuum mo, a mbə an kas.

<sup>43</sup> Dang gyet wuu mang a Tent mə kùm Molek, wu mwaan kə nə, kə zar mə kùm fuu Refan. Wu kəlem mbii desə mo, mbəkə nwun seyil di mmo. Mbə mənə, bə an mbə le kə mmo dəm kə wun jong-jong, de dəm del yil de abwoon mBabilon.>

<sup>44</sup> <<Gyet puun fun mo kə Tent mə langtəng nə, Naan di ashak kə mo a naaryil. Mo dak Tent mənə a nciit-nciit kə de Naan shin mMosis naa. Mosis sat mmo tap dak a kəsə zak.

<sup>45</sup> Abwoon mənə, bə puunkaam fun mo lap Tent mənə pə puun fur mo kə mmo mang Bit mə Daa nə pan kaade mo del ashak kə Joshuwa ndəən yil de Naan shin mmo. Naan ceen nenyil mənə mo, de baa mo a nen Yahudi mo kas, a yit puun fun mo. Tent mənə war di jì wul mbít mə Devit.

<sup>46</sup> Devit kat deret ntoom Naan, wur dang, mbəkə nwur dyik mee peetong di nNaan mə Jekop.

<sup>47</sup> Dangbe a Solomon yool dyiklu Naan nə.

<sup>48</sup> Jir kəsə, bə baa Daa Naan Dehai kə tong a ndəən lu de gurun mo dyik kas. Pwoo desə nə nciit kə pwoo de gyet ngusatpwoo Naan ten sat nənee,

<sup>49</sup> <Naan sat nə, dengnaan nə a peetong fen, kə yil desə nə a pee leshii fen zak. Wun ndyik a mee lu dədang nghan yii? Peede an nnookdi a nii?

<sup>50</sup> Baa a sar fen le mbii desə mo jir kas aa?>

<sup>51</sup> <<Wun nencinshik mo, de pətuup fuu mo dee a koo mə nenkum mo sə. Wuu dee a komjoor mo mbə ciikələngpwoo mə Naan, kəzak wu cii Riin Debang shidaar-shidaar, kaade gyet puun fuu mo kə cìn sə. Mbəmənə wun a koo puun fuu mo gyet sə zak.

<sup>52</sup> Gyet puun fuu mo shínjeel nnenkop pwoo Naan mo jir. Gyet mo twe nen de moo leshap nkaa jì Ngwe de ndəre sə, de yaksə bə a wun seet wur, dang a wun, wu tu wur zak.

<sup>53</sup> A wun a nen de wu lap Wàar mə Naan dewur shin nwun nsar nenlep mə Naan mo, dang baa wu cìn mbii de Wàar nə mo sat kas.>>

*Mo Tu Stivin Shi nGyak Mo*

<sup>54</sup> Kaade nenbeetpwoo nə mo kələng pwoo de Stivin sat mmo, bə nə láa mmo mbut des hakyeng, yaksə mo ərep sar fur mo mbə tuup.

<sup>55</sup> Mbədə Stivin gam kə Riin Debang, bə wur naapee kaa adeng, bə wur naa Dehai mə Naan, kə Daa Jesu kə dar nsarse kə Naan zak.

<sup>56</sup> Bə Stivin sat nənee, <<Wu naa mo wang dengnaan, kəzak Lăa kə Gurum kə dar nsarse mə Naan.>>

<sup>57</sup> Dangbe gurum nə mo lep or shi doo dedes, kə mmo duur kom fur mo shi sar fur mo, bə mo yool su jì taa nkaa Stivin.

<sup>58</sup> Mo dul wur put mbwoon pee nkaam nə, bə mo car wur shi gyək bə wur muut. Nen de mo car Stivin nə mo, shwat nlər fur mo, mo le pə mee zəlang de moo pet səm wur a Sool.

<sup>59</sup> Kaade mon nkaa car Stivin, bə wur nkaa dangnaan nənee, <<Daa Jesu, a lap seen fen.>>

<sup>60</sup> Yaksə wur kurum mfurum, bə wur petpee shi doo dedes nənee, <<Daa Naan, a fwoo shikbish desə nə mmo.>> Kaade wur sat pwoo mənə, bə wur muut.

## 8

### *Sool Shínjeel Nenseet nDang Jesu Mo*

<sup>1</sup> Nə fes ret nSool nyit zam, mbəde mo tu Stivin.

Parpuus mənə, bə jeel dedes nə táa nkaa kuur mə nenseet ndang Jesu de moo tong nJerusalem. Mbə jeel nə, bə mo rangkăa jir, dăm ndəən yil nJudiya, kə Samariya, təng dee a jeplep nə mo de nJerusalem bejee dak.

<sup>2</sup> Pak nen de mo kəər Naan, mo wum Stivin, kəzak mo yém mmaap mbə muut wur nə.

<sup>3</sup> Dangbe Sool shínjeel nenseet ndang Jesu nə mo des hakyeng. Wur dăm del shitul-shitul, kən nwur yak daas mo, kə shurep mo, dăm shoot mo ndəən lushoot.

*Mo Kop Pwoo Naan nDəən Pee Kaam nSamariya*

<sup>4</sup> Nen de mo rangkăa nə mo. Mo dăm kop pwoo Naan ngurum mo koo a pee dedangyii de mo dăm di.

<sup>5</sup> Filip dăm mmee pee kaam de nen nSamariya, wur nkaa leshap ngurum mo nkaa Kristi mpee mənə.

<sup>6</sup> Kaade kuur mə gurum nə mo kələng, dang mo naa mbii lukshik de Filip pə cìn mo zak, bə mo lekom, kəzak mo lepan fur mo nkaa mbii dewur sat nə.

<sup>7</sup> Riin debish mo lep or dedes, kəzak mo pwat mbut ngurum mo des. Mo bar gurum mo des de shik mo mo fii, kə kəbel mo.

<sup>8</sup> Mbə mənə, bə gurum mo kat retnyit des ndəən pee nkaam mənə.

*Simon nGwu Mulak*

<sup>9</sup> Mee gwar dewur di ndəən pee nkaam nə, de sām wur a Simon, de mbə bit mo des, bə wur kəcin mulak, kəzak wur kəcin mbii aapwoo mo a yit mə nen Samariya mo. Wur cutzung nə, dyin a mee ngwe dedes.

<sup>10</sup> Gurum mo jir mo kə lepyit nkaa wur, yool ndedyeen mo, dăm wul ndenannan mo, dang moo sat nə, gwar desə wur aa bal mə Naan de moo pet a iiko Dedes Met

<sup>11</sup> Moo lepyit nkaa wur, a mbæde bit mo des, bæ wur cìn mbii aapwoo mo a yit mo mo shi mulak nē.

<sup>12</sup> Dang kaade mo shinzeen mpwoo deret de Filip sat mmo, nkaa mulki mē Naan, kē nkaa Jesu Kristi zak, bæ mo cìn baptisma ndaas mo, kē shurep mo de mo shinzeen.

<sup>13</sup> Simon shikāa fin shinzeen zak, bæ mo cìn baptisma nwur. Abwoon mənē, bæ wur dām ndang Filip, dang nē aapwoo nwur mbē mbii lukshik mo, kē dak dēnan-nan dewur naa Filip kēcin mo.

<sup>14</sup> Kaade jeplep de moo tong nJerusalem mo kələng nē, nen Samariya mo kē lappwoo Naan, bæ mo lep Pita kē Joon dām pē mo dī.

<sup>15</sup> Kaade Pita kē Joon mo dām wul, bæ mo dangnaan nkaa nen de mo shinzeen nē. Mbəkē nNaan shin Riin Debang de mmo.

<sup>16</sup> Mbədē baa Riin Debang kē sham nkaa memee ndəən mo kas. Mo kē cìn a baptisma mmo ndəən sām mē Daa Jesu bejee dak.

<sup>17</sup> Pita kē Joon, mo lesar fur mo nkaa mo, bæ Naan shin Riin Debang ngurum nē mo.

<sup>18</sup> Kaade Simon naa nē, moo shin Riin Debang nē nnen shinzeen nē mo, a mbæde jeplep nē mo lesar fur mo nkaa mo, bæ wur shin shool mPita kē Joon, dang wur sat mmo nēnee,

<sup>19</sup> <<Wu shin bal mənē nghan zak, mbəkē koo wii de wen lesar fen nkaa wur, bæ wur nkat Riin Debang nē zak.>>

<sup>20</sup> Dangbē Pita sat nSimon nēnee, <<Waa kē shool fwaa nē, wun ndel nwus. Mbədē aa pan nē, a mmak seet mbiizuum mē Naan a shi shool.

<sup>21</sup> Baa mee mbii bàl gha kə mun mbut dak fun desə nə kas mbəde baa pətuup fwa nə ndere a kəkyeen nNaan kas.

<sup>22</sup> A tuwap mbə pan fwaa debish nə, kəzak a dang Daa Naan, mbəkə nNaan fwoo shikbish mə pan kə pətuup fwaa debish nə di ngha.

<sup>23</sup> Mbədə wen naa, aa gam kə zuur debish, dang aa dee a de bubwoot ndəən shikbish.>>

<sup>24</sup> Simon sat mPita kə Joon nənee, <<Kuzuk, wu dang pə Daa Naan, mbəkə taji memee ndəən mbii de wu sat sə mo kat an kas.>>

<sup>25</sup> Abwoon de Pita kə Joon mo kə satpwoo nkaa Jesu, dang mo leshap Naan zak, bə kaade mo a ar kaa nJerusalem, bə mo taa kop pwoo deret nə ndəən jepyil mo des, de mo nSamariya.

### *Filip Kə Mee nGu Itiyopiya*

<sup>26</sup> Mee ngulep mə Naan sat mFilip nənee, <<A yool a sham nkor ngyeen a ar de nə yool nJerusalem dəm wul nGaza, de nə a naaryil.>>

<sup>27</sup> Wur yool seet, bə wur taakáat kə mee ngu Itiyopiya dewur a meermuut. Wur a mee ngwe dedes dewur tap kə long mə mishkoom de mat, Kandes mə yil Itiyopiya. Gwar desə wur waa a nJerusalem mbə seyil nNaan.

<sup>28</sup> Kaade wur a ar baa waa, bə wur kə tong ndəən mbiilang, wur nkaa tang bəət-haal mə ngusatpwoo mə Naan Aizaya.

<sup>29</sup> Bə Riin Debang sat mFilip nənee, <<A dəm kus kə mbiilang desə.>>

<sup>30</sup> Filip su dəm kus kə mbiilang nə, bə wur kəleng gwar nə nkaa tang bəət-haal mə ngusatpwoo mə Naan Aizaya. Yaksə Filip tal pə gwar nə

nənee, <<A manshii mə mbii de gha nkaa tang nə aa?>>

<sup>31</sup> Gwar nə lap nənee, <<Cirang dang an mbə mmanshii mənə di ii? Kat baa a mee gurum kámshii mənə nghan kas ii?>> Gwar nə sat mFilip kàa tong ashak kə wur.

<sup>32</sup> A pwoo dewur nkaa tang nə ndəən bəət-haal nə ndesə, de nə sat nənee, <<Wur a koo təm de mo kə dəm kənə, mpee saa sə. Koo təm de dok tətək ntoom mə ngusaa shweep nə sə, Wur dok tətək a kəsə zak.

<sup>33</sup> Mbəðə wur sham kə kàa fin, bə baa mo tokdyeel nwur nkaa zeen kas. A wii mmak yool leshap nkaa dang wur mo ii? Mbəðə mo kə mang seen wur ndəən yil nə.>>

<sup>34</sup> Bə ngu Itiyopiya nə wur tal pə Filip nənee, <<A sat nghan. Gyet ngusatpwoo mə Naan desə wur leshap nə a nkaa wii? Wur leshap nə a nkaa shin aa? Koo a mee ngwe deçi yii?>>

<sup>35</sup> Yaksə Filip doom leshap deret nkaa Jesu, shi pwoo de gwar nə kə tang nə.

<sup>36</sup> Kaade mon mwaan a ar nə, bə mo jì wul mpee de am di, bə ngu Itiyopiya nə wur sat mFilip nənee, <<A naa am səsə! A mii ncii kə nghan cìn baptisma nghan ii?>>

<sup>37</sup> Filip lap nənee, <<Katdang a shinzeen nJesu shi pətuup məndong azeen-zeen, bə mon ncìn baptisma nghan. Ngu Itiyopiya nə wur sat nə, Nshinzeen nə Jesu Kristi wur a Làa mə Naan azeen-zeen.>>

<sup>38</sup> Yaksə gwar nə wur le mbiilang nə dar. Bə Filip kə gwar de nə, mo sham ndəən am nə dukvəl, bə Filip cìn baptisma ngwar nə.

<sup>39</sup> Kaade mo kaa pwat mbut am nə, bə Riin mə Daa, mang Filip dām kə wur mmee mpee. Baa ngu Itiyopiya nə wur kutdi kə naa Filip zak kas. Yaksə wur sekyeen kə mwaan fin, kəzak wur gam kə retnyit.

<sup>40</sup> Gurum mo naa Filip ndəən yil Azotus. Wur dām shipee-shipee ndəən pee nkaam nə mo jir, mbə kop pwoo d̄eret nə, dām wul nSizariya.

## 9

### *Tuwap Mə Sool*

<sup>1</sup> Sool sekyeen kə shinjeel nnenseet ndang Jesu mo, wur tang ar mbə twe mo. Aasə bə, wur dām pə pris d̄edes met jir nə.

<sup>2</sup> Yaksə Sool d̄ang pə pris d̄edes nə, mbəkə nwur shin lep a rəran mmo d̄ewur ndām kə mmo nLu mə Naan mo, d̄e mo nDamaskus, mbəkə katd̄ang wur kat nen d̄e moo dām nd̄ang ar Jesu, koo daas mo kə shurep mo, bə wur yak mo jì kə mo nJerusalem.

<sup>3</sup> Kaade wur jì wul kus kə Damaskus, bə n̄nen mman, bə mee peēbang tong ad̄eng sham bangpee d̄ewur d̄e.

<sup>4</sup> Yaksə wur taa nyil, kəzak wur kəl̄ang mee d̄oo kə sat nənee, <<Sool, Sool! A mii le d̄ang aa shinjeel nghan yii?>>

<sup>5</sup> Yaksə Sool tal nənee, <<A gha a wii Daa?>>

Doo nə lap nənee, <<A an Jesu, d̄e gha nkaa shinjeel nghan.

<sup>6</sup> A yool a d̄el ndəən pee nkaam nə, bə mon nsat nghan mbii d̄e nə a t̄ang gha n̄c̄in.>>

<sup>7</sup> Nen de mon mwaan nə ashak kə wur mo dar tətək, baa mo le mee shap kas, mo kələng doo nə, dang baa mo naa nguleshap nə kas.

<sup>8</sup> Sool yool dar atəng, bə wur wang yit fin, dang, baa wur mak naapee kas. Mbə mənə bə mo yaa sar nwur, mo del kə wur nDamaskus.

<sup>9</sup> Mbə teer mo kun, bə baa wur mak naapee kas, kəzak baa wur se mee mbiise, koo shwaa mee mbii kas zak.

<sup>10</sup> Mee nguseet ndang Jesu di nDamaskus, de moo pet wur a Ananiyas. Daa sat Ananiyas ndəən suun nənee, <<Ananiyas!>> Yaksə wur lap nənee, <<An səsə Daa.>>

<sup>11</sup> Daa sat nwur nənee, <<A yool a dəm a ar desə, de moo pet a Sham ndər-ndər, bə a tal mee gwar de moo pet səm wur a Sool, wur a ngu Tarsus. Wur ntul Judas. Yaksə bə wur nkaa dangnaan.

<sup>12</sup> Ndəən suun wur, bə wur naa mee gwar de moo pet səm wur a Ananiyas, wur ji del, dang wur lesar fin nkaa wur, mbəkə nyit fin mo baa naapee di zak.>>

<sup>13</sup> Dangbe Ananiyas lap nənee, <<Daa, gurum mo des mo kə leshap nghan, nkaa niyang de gwar desə wur kəcin nnen fwaa de mon nJerusalem.

<sup>14</sup> Kəzak wur ji mpee desə nDamaskus, shipee de pris denan mo shin nwur, mbəkə nwur yak nen de mo shinzeen ndəən səm fwaa jir.>>

<sup>15</sup> Dangbe Daa lap wur nənee, <<A yool a dəm, mbəde an kən bələp wur, mbəkə nwur cìn dak di nghan. Wur mbə le kən nnen de baa mo a nen Yahudi mo kas, kə mishkoom mo, kə nnen Yahudi mo man səm fen zak.

<sup>16</sup> An mbə kām nwur jeel de nwur mbə shwaa mo mbə səm fen.>>

<sup>17</sup> Ananiyas yool dām dēl ndān lu Judas nā. Wur lesar fin mo nkaa Sool, dang wur sat nānee, <<Dyemnaa Sool, Daa Jesu dēwur woo shin fin ngha, kaade gha a ar jì mpee desā, a wur lep an, mbākā nghan baa a naapee dī zak. Kā mmo gam gha shi Riin Dēbang zak.>>

<sup>18</sup> Abet-abet berep mee mbii mo koo feel mā pupwap sē, mo pwat nyit Sool, mo sham dōng nyil, bē yit wur mo cin naapee. Yaksā wur yool dār atōng, bē mo cīn baptisma nwur.

<sup>19</sup> Abwoon dēwur kā se mbiise, bē wur baa katbal zak.

### *Sool Kop Satpwoo Naan nDamaskus*

Sool tong ashak kā nenseet ndang Jesu dē mon nDamaskus, mbā meeteer mo ruk.

<sup>20</sup> Abet-abet bē wur dām ndān lu mā Naan mo bē wur doom sat nā, Jesu a Làa Naan.

<sup>21</sup> Nen dē mo kōlōng wur jir, bē nā aapwoo mmo, dang mo tal nānee, <<Baa a gwar dēwur twe nen dē mo shinzeen ndān sām mā Jesu, ndān Jerusalem sē ndesā kas ee? Wur jì mpee desā a mbākā nwur yak mo dām kā mo a bubwoot pē pris dēnan-nan mo dī zak kas aa?>>

<sup>22</sup> Dangbē Sool katbal, kēn nwur leshap dī bal-bal, dē nā kām agaak nā, Jesu wur a Kristi azeenzeen. Pwoo dēwur sat nā mo, nā daampee nnen Yahudi dē moo tong nDamaskus.

### *Sool Put nSar Nnen Yahudi Mo*

<sup>23</sup> Abwoon meeteer mo des, bē nen Yahudi mo beetpwoo kā sut, mbākā mmo tu Sool dī.

<sup>24</sup> Dang pwoo de mo bwoot nə taa nkom Sool. Mo tap pwoo lu de mon mpee nkaam nə mpar kə puus, mbəkə mmo tu Sool de.

<sup>25</sup> Dangbe nen shinzeen de mo dām dang Sool nə mo, mo mang wur ndəən kəci mpar, bə mo bwet wur sham mbwoon pee nkaam nə ndəən mee fung.

### *Sool Wul nJerusalem*

<sup>26</sup> Kaade Sool wul nJerusalem, bə wur tang ar dēwur mbə bālkāa wur dī ashak kə nenseet ndang Jesu mo. Dangbe mo jir, mo kəər wur, mbəde baa mo shinzeen nə, wur kə dee a nguseet ndang Jesu kas.

<sup>27</sup> Yaksə a Barnabas jì kə wur pə jeplep nə mo dī, kən nwur leshap ngurum nə mo, kaade Sool kə naa Daa Jesu a ar, nə, Daa Jesu kə leshap kə Sool. Barnabas leshap mmo nkaa sat pwoo kə Naan ndəən Jesu agaak, de Sool kə cìn ndəən Damaskus, baa ashak kə mee kəərmuut kas, koo dāben.

<sup>28</sup> Aasə bə wur tong ashak kə mo. Kəzak wur mwaaan dām shipee-shipee ndəən Jerusalem, kəzak wur satpwoo kə Naan balbal ndəən sām mə Daa Jesu.

<sup>29</sup> Wur naa nleshap nə, kə beetshik kə nen Yahudi de moo kələng pwoo kə nen Helene mo, de nə le kə mmo tang ar de mon ntu wur dī.

<sup>30</sup> Jir aasə kaade nenseet ndang Jesu mo kələng mənə, bə mo dām kə Sool nSizariya, kə mo lep wur shindəm nTarsus.

<sup>31</sup> Abwoon mənə, bə nenseet ndang Jesu de mon nJudiya, kə Galili, kə Samariya, mo tongriyang ndəən meeteer mənə mo. Shi bam mə Riin Dəbang, bə nenseet ndang Jesu nə mo katbal,

dang mo bul zak. Moo mwaan ndəən kəər mə Naan, dang moo shin dedes nNaan zak.

### *Pita Bar Aniyas*

<sup>32</sup> Pita mwaan shipee-shipee jir, bə wur jì wul pə nen Naan mo, de mo kə tong nLidda.

<sup>33</sup> Yaksə wur kat mee gwar di mpee nkaam mənə, de mo kə pet səm wur a Aniyas, dewur kə mee shwal de nə fii shik wur, de baa wur mak yool a peesaam kas, mbə bit mo pwookun.

<sup>34</sup> Pita sat nwur nənee, <<Aniyas, Jesu Kristi wur bar gha. A yool a cibet mbiisaam fwaa.>> Abet-abet, bə wur yool.

<sup>35</sup> Kaade jir nen de mo kə tong ndəən Lidda kə Sharon mo naa wur bar, bə mo cəər kə pətuup fur mo, de nə le mmo shinzeen nDaa.

### *Pita Yool Kə Tabita A Peemúut*

<sup>36</sup> Mee mat seet ndang Jesu war di ndəən yil nJoppa, de səm war a Tabita, səm war nə shi liispwoo mə nen Heleni mo a Dokas, de shii kənə a <<Tap.>> Mat desə war kə cìn dak deret mo, dang war kə bam nenjeel mo zak.

<sup>37</sup> Ndəən meeteer mənə mo, bə mee shwal yaa war, de nə le nwar muut. Kaade mo vwang kúm war, bə mo le ndəən mee ludeng.

<sup>38</sup> Lidda kus kə Joppa, bə kaade nenseet ndang Jesu mo kələng nə Pita di nJoppa, bə mo lep gurum mo vəl shindəm pə wur de, mbəkə mmo dang di pə wur, kə nwur jì pə mo di kəkəlak, taji wur taa dee bir kas.

<sup>39</sup> Pita yool dəm ashak kə mo, kaade mo jì wul, bə mo kaa kə wur ndəən ludeng nə. A pee de matkaa mo jì dirang pə wur di. Mo nkaa wal, dang

mo kám nlər mo, kə leelep mo, de də Tabita kə raa mmatkáa nə mo, bə war kutdı seen.

<sup>40</sup> Dangbe Pita le mmo pwat a tool jir, bə wur kurum mfurum, kə nwur dangnaan dı. Yaksə wur cəər pə kúm nə de, wur sat nənee, <<Tabita yi yool.>> Yaksə war wang yit fer. Kaade war naa Pita, bə war yool tong atəng.

<sup>41</sup> Bə wur yaa sar nwar, dang wur diyeep war đar atəng. Bə wur pərep nen mə Naan nə mo, kə matkaa nə mo, bə wur shin Tabita mo kə seen.

<sup>42</sup> Mbii desə nə dee a deməman ndəən yil nJoppa jir, bə gurum mo des mo shinzeen nDaa.

<sup>43</sup> Pita tong ashak kə mee ngudak shim, de mo kə pet səm wur a Simon, mbə teer mo des de nJoppa nə.

## 10

### *Pita Kə Konilus*

<sup>1</sup> Mee gwar dı ndəən Sizariya, de səm wur a Konilus, wur a mee ngwe dedes, dewur kə tap kə shiitoon mo kambil məndong, de mə yil Itali.

<sup>2</sup> Wur a mee ngwe dewur le pətuup fin nkaa Naan, kəzak wur kəər Naan ashak kə nenlu fin mo jir. Wur shin zuum ngurum mo des, kə wur kə naa ndang Naan shidaar-shidaar.

<sup>3</sup> Parmeeci sə, koo kun de mə puus sə, bə ndəən suun, bə wur naa ngulep kə Naan agaak, dang ngulep nə sat nwur nənee, <<Konilus,>>

<sup>4</sup> Bə Konilus naa ngulep nə shi yit kəərmut, bə wur sat nənee, <<A mii yii Daa?>> Ngulep mə Naan sat nKonilus nənee, <<Naan kə lap dang fwaa mo, kə mbiizuum de aa shin nenjeel mo, bə

mo kəkàa wul pə Naan dī adeng, dang mo dee a mbii de Naan pan gha zak.

<sup>5</sup> Mbəməənə, bə a lep mee gurum mo dām nJoppa, mbəkə mmo dām pet mee gwar de mo kə pet səm wur a Simon Pita, jì ntul fwaa.

<sup>6</sup> Wur tong a nlu Simon ngudak shim, de lu wur nə kus kə pwoo Am kuur sə.>>

<sup>7</sup> Kaade ngulep mə Naan leshap kə Konilus, bə Konilus pet kərem fin mo vəl kə mee shiitoo, dewur a ngwe de ndəre mbut nen de mo kə cìn dāk ntul fin shidaar-shidaar.

<sup>8</sup> Abwoon dewur sat mmo mbii de nə cìn jir, bə wur lep mo dām nJoppa.

<sup>9</sup> Daar nə, bə mo yaa ar, bə mo jì wul kus kə pee nkaam nə. Pita kəkàa nludeng mbə dangnaan, koo puus a naar sə.

<sup>10</sup> Neenlāa nwur, dang wur rebet mee mbii dewur nse. Kaade mo kutdī nkaa cet mbiise nə, bə Pita cin mee suun.

<sup>11</sup> Dee wur naa dengnaan nə wang, dang mee mbii tong adeng sham koo haal dedes sə. Mo yaa sham kənə nyil shi kwang nə mo feer.

<sup>12</sup> Ndəən nə, bə koo a luwaa dedangyii, de mo kə mwaan shi shii feer mo, kə de mo kə fee shi but mo, kə nyer de mo kə yool ncáap mo dibut jir.

<sup>13</sup> Bə Pita kələng mee doo kə sat nənee, <<Pita a yool, a can a se.>>

<sup>14</sup> Dangbe Pita lap nənee, <<Hai Daa! Baa wen kən cam se mee luwaa debuu, koo de baa nə ret kə ngu Yahudi se kas.>>

<sup>15</sup> Pita waa cin kələng doo nə de zak, de nə sat nənee, <<Mbii de Naan kə le a dəbang, bə taji waa a le a debuu kas.>>

<sup>16</sup> Mo cìn a kəsə dəm wul ar kun, bə mo waa baakàa kə haal nə adeng.

<sup>17</sup> Kaade Pita nkaa panshii mə suun nə, bə nen de Konilus lep mo sə, mo kə ten yap lu mə Simon nə mo kat, bə mo jì dar mpwoo lu nə.

<sup>18</sup> Mo petpee, bə mo tal nənee, <<Kyet gwar de mo kə pet wur a Simon Pita sə, kə tong a nlu desə ee?>>

<sup>19</sup> Kaade Pita kutdi nkaa panshii mə suun desə nə, bə Riin mə Naan sat nwur nənee, <<A naa mee gurun mo kun, mo pə yap gha.

<sup>20</sup> A yool, a sham, kə nghan seet ashak kə mo, baa a shi mee kyetwo kas, mbəde a an lep mo.>>

<sup>21</sup> Bə Pita sham pə nen nə mo di, bə wur sat mmo nənee, <<An sə, a an a ngwe de wun pə yap nə. Wu jì a mbə miyi?>>

<sup>22</sup> Mo lap nənee, <<A mee ngwe dedes nkaa shiitoo mo, de mo kə pet səm wur a Konilus dewur a mee ngwe de ndəre, ngukəər Naan. De nen Yahudi mo jir mo kə kwoop wur. A mee ngulep mə Naan debang jì sat nwur nə, wur lep mo pet gha, kə nghan dəm di ntul fin, mbəkə nwur kələng mbii de gha mbə sat nə di nwur.>>

<sup>23</sup> Pita del kə des dekun nə mo nlu, mbəkə mmo teer di.

Daar nə, bə Pita yool seet ashak kə mo. Pak nenseet ndang Jesu de mon nJoppa mo seet ashak kə wur.

<sup>24</sup> Daar nə, bə mo dəm wul nSizariya. Konilus nkaa darna mo. Wur kə ten pərep dang fin mo, kə shaar fin mo, mo kuur ashak des.

<sup>25</sup> Kaade Pita a ar del ndəən lu nə, bə Konilus kaat wur, bə wur taa mPita ntoom, mbə seeyil nwur.

<sup>26</sup> Dangbe Pita diyeep Konilus, bæ wur sat nānee, <<A yool atəng, wen shikáa fen, an a gurum koo waa sə zak.>>

<sup>27</sup> Pita nkaa leshap kə Konilus, bæ kaade wur del, ndəən lu nə, bæ wur kat gurum mo kə kuur ashak des.

<sup>28</sup> Pita sat mmo nānee, <<Wun shikáa fuu wu man nə, baa nə ndəre kə ngu Yahudi balkaa fin ashak kə mee soon decì mo, koo wur jì pə mo dī kas. Dangbe Naan kə kām nghan, kə taji wen mpet mee gurum a debuu, koo debish kas.

<sup>29</sup> Mbə mənə, kaade wu lep mo pet an sə, bæ wen jì pə wun dī, baa wen cii kas. Mbə mənə wen rebet kələng mbii de nə le kə nwun pet an nə.>>

<sup>30</sup> Konilus sat nānee, <<Nə kus aa teer mo feer cicinsə, nciit kə pee kəsə, bæ nkaa ndang Naan nkun mə puus ndəən lu fen. Bə nnaa mee gwar sə, de nlər wur mo piyaa pet-pet, wur jì dar a kyeen fen.

<sup>31</sup> Yaksə wur sat nānee, Konilus! Naan kə lap dāng fwaa, kə mbiizuum de aa shin nenjeel mo sə, mo dee a mbii de Naan wur pan gha zak.

<sup>32</sup> Mbə mənə a lep-lep dəm nJoppa, kə mo dəm pet mee gwar de sām wur a Simon Pita, wur kə tong a ntul mə Simon ngudak shim, de lu wur nə kus kə pwoo am kuur sə.

<sup>33</sup> Abet-abet bæ wen nlep-lep shindəm pə gha dī. Nə ret zam kaade a jì mpee desə. Mun sə jir ntoom mə Naan yaksə, mbəkə mmun kələng mbii de Daa wur sat nghan, mbəkə nghan sat dī mmun.>>

*Pita Leshap nTul Konilus*

<sup>34</sup> Pita leshap mmo nānee, <<Azeen-zeen wen naa nā, baa Naan kə bakyit mmee gurum kas.

<sup>35</sup> Dangbə Naan wur kə lap gurum mo jir, de mo kə kəər wur, kəzak moo cìn mbii deret mo zak.

<sup>36</sup> A pwoo de Naan wur lep nnen Isreil mo ndesə. Moo leshap deret, de nā a mə tongriyang mmo ndəən Jesu Kṛisti, dewur a Daa mə mbii mo jir,

<sup>37</sup> Wun shikāa fuu, wu man mbii aapwoo de mo kə cìn ndəən yil nJudiya jir. Gyet mo shee cìn nā a nGalili, abwoon de gyet Joon ngucìn baptisma wur leshap mmo nkaa nā.

<sup>38</sup> Desə nā a pwoo nkaa Jesu Ngu Nazaret, de gyet Naan doo Riin Debang kə iiko nkaa wur. Wur dām koo a pee dedangyii, bə wur cìn dak deret, dewur bar nen de mon ndər bal mə nngujwaan jir, mbəde Naan ashak kə wur.

<sup>39</sup> Mun a langtəng mə mbii dewur cìn mo jir ndəən yil nJudiya, kə ndəən Jerusalem zak. A wur a de gyet mo tu wur, kaade gyet mo pwās wur nkaa shiyeepyoom sə, dee wur muut.

<sup>40</sup> Jir aasə Naan yool kə wur a peemúut parpuus dekun, kəzak Naan le kə nwur woo shin fin mmun agaak.

<sup>41</sup> Baa a gurum mo jir mo naa wur kas, dang wur woo shin a mmun, de Naan kə ten bələp mun, kə mmun dee di a langtəng fin. Gyet muu se mbiise kə shwaa am ashak kə wur, abwoon dewur kə yool a peemúut zak.

<sup>42</sup> Wur sat mmun balbal nā, mu satpwoo mə Naan ngurum mo jir zak, kə mmun tong a langtəng di nā, a Jesu wur a gwar de Naan shin dedes nwur, mbəkə nwur dee di a ngutokdyeel

nnen de mmeen mo, kə nnen de mo kə murep mo zak.

<sup>43</sup> A wur a ngwe de gyet nensatpwoo mə Naan mo jir, mo kə ten tong a langtəng wur nə, a mbə səm wur, dang koo a ngwe dedangyii dewur shinzeen, bə wur nkat fwo mə shikbish wur mo.>>

### *Mo Shin Riin Debang nNen De Baa Mo A nNen Yahudi Mo Kas*

<sup>44</sup> Kaade Pita kutdi nkaa leshap desə mmo, bə Riin Debang sham nkaa nen de mo pə kələng pwoo nə jir.

<sup>45</sup> Nen Yahudi de mo a nen shinzeen de mo ji ashak kə Pita sə, nə aapwoo mmo, Mbədə mo naa Naan shin Riin Debang shi zuum nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas zak.

<sup>46</sup> Mo kələng mo kə leshap shi pak liispwoo mo, dang mon nkaa shin dedes nNaan. Bə Pita sat nənee,

<sup>47</sup> <<Kyet mee gurum mmak cii nkaa am de mon ncin baptisma di nnen desə mo aa? Mbədə mo kə lap Riin Debang nə a kaade gyet mmun mu lap sə.>>

<sup>48</sup> Yaksə Pita le kə mo cin baptisma mmo ndəən səm mə Jesu Kristi. Mo dang pə Pita, mbəkə nwur pan yém di ashak kə mo mbə rep meeteer mo ruk akudang.

## 11

### *Pita Yakshii Mə mBii De Nə Cìn*

<sup>1</sup> Jeplep mo kə nenseet ndang Jesu de mon nJudiya, mo kələng nə, pak gurum de baa mo a nnen Yahudi mo kas, mo kə lappwoo Naan zak.

<sup>2</sup> Kaade Pita kàa wul nJerusalem, bæ nen shinzeen de mo kà can mo, mo yool kà pwoo nkaa wur.

<sup>3</sup> Mo sat nànee, <<Waa dàm a ðel nlu mæ nen de nsuluk mo har a se mbiise ashak kà mo.>>

<sup>4</sup> Aasæ bæ Pita yaa yakshii mæ mbii de nà cìn jir, wur sat mmo nànee,

<sup>5</sup> <<Dæ an ndæen pee nkaam nJoppa, bæ kaade an nkaa dangnaan bæ wen suun. Bæ ndæen suun næ, nnaa mee haal dedes de næ tong adeng sham de, næ kà kwang mo feer, næ sham wul pæ an ði.

<sup>6</sup> Wen ban yit nkaa næ, bæ nnaa longlu mo, kà luwaayil mo, kà mbii de mo kà fee shi but mo, kà nyer de mo kà yool ncáap, mo ði ndæen næ.

<sup>7</sup> Bæ nkæleng mee doo, de næ sat nghan nànee, <Pita, a yool a saa mo, a se.>

<sup>8</sup> Dangbe wen nsat nànee, <Hai Daa! Baa wen kæn cam se mee luwaa debuu, koo de baa næ ret kà ngu Yahudi se kas.>

<sup>9</sup> Yaksæ doo næ cìn sat ði nghan adeng nànee, <Mbii de Naan le a debang, bæ taji a le næ a debish kas.>

<sup>10</sup> Mo cìn a kəsæ, dàm wul ar kun, bæ mo waa baa dul haal næ kaa kà næ adeng.

<sup>11</sup> Abet, nciit kà mænæ, bæ gurum mo kun, de mo kà lep mo nSizariya mbæ jì pet an, mo kà dar mpwoo lu de an ði.

<sup>12</sup> Riin mæ Naan sat nghan næ, a seet ashak kà mo, baa ashak kà mee kyetwo kas. Pak nenseet ndang Jesu mo peemee, mo seet ashak kà an zak, bæ mu dàm mu ðel nlu kà gwar næ.

<sup>13</sup> Yaksæ gwar næ wur sat mmun næ, ði naa mee ngulep mæ Naan kà dar ndæen lu fin, dang ngulep næ sat ndyin nànee, <A lep shindàm nJoppa, kà mo

pet mee gwar de mo kə pet səm wur a Simon Pita jì ntul fwaa.>

<sup>14</sup> Wur mbə nsatpwoo nghan de nən nle kə nwun kat bam, waa kə nenlu fwaa mo jir.

<sup>15</sup> <<Kaade ndoom leshap, bə Riin Debang sham nkaa mo, nciit kə de də wur sham nkaa mun nshee sə.

<sup>16</sup> Bə nə le nghan panpwoo mə Daa, de gyet wur sat nənnee, <Joon kə cìn baptisma ngurum mo a shi am, dangnaan wur mbə ncìn baptisma nwun a shi Riin Debang.>

<sup>17</sup> Katdang bə mbiizuum desə, de Naan wur shin mmo, nə a deməndong kə dewur shin mmun, mbəde mu shinzeen nDaa Jesu Kristi, bə wen a wii, de an mmak cí nNaan yii?>>

<sup>18</sup> Kaade mo kələng pwoo mənə, bə mo dok tətək, yaksə mo kwoop Naan dedes. Mo sat nə, <<Daa Naan kə shínpee nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, mbəkə mo tuwap, kə mo kat seen dī zak.>>

### *Nbenseet nDang Jesu De Mon Antiyok*

<sup>19</sup> Nen de də mo rangkää mbə jeel de nə kə yool, de nə le gyet mo tu Stivin, bə pak mo dəm wul nyil mFonisha, kə Saiprus, kə pee nkaam nAntiyok. Baa mo satpwoo Naan nə, mmee nen decì mo kas, təng a nnen Yahudi mo bejee dak.

<sup>20</sup> Dangbe pak nen shinzeen nə mo, de mo a nen Saiprus mo, kə Sairin mo, mo dəm wul Antiyok, bə mo kop pwoo Naan nə nnen Helene mo zak, kəzak mo leshap deret ngurum mo nkaa Daa Jesu.

<sup>21</sup> Iiko mə Daa nə dī ashak kə mo, bə gurum mo des mo shinzeen, bə mo ciir kə pətuup fur mo pə Daa Naan dī.

<sup>22</sup> Pwoo nkaa mo nə wul nkom mə nenseet ndang Jesu de mo kə tong ndəən Jerusalem, bə mo lep Barnabas, kə nwur dəm de Antiyok nə.

<sup>23</sup> Kaade wur seet wul, bə wur naa deret de Naan le nkaa mo, bə wur kat retnyit, dang wur leshap mmo jir, mbəkə mmo dar balbal ndəən shinzeen nNaan azeen-zeen shi pətuup fur mo jir.

<sup>24</sup> Barnabas a mee ngwe de ndəre, kəzak wur gam kə Riin Debang, kə shinzeen zak. Gurum mo des mo shinzeen nDaa zak.

<sup>25</sup> Abwoon mənə, bə Barnabas dəm nTarsus, mbə yap Sool.

<sup>26</sup> Kaade wur kat Sool, bə wur jì kə wur nAntiyok. Mbə bit məndong, bə Barnabas kə Sool moo kaat ashak kə nen shinzeen nə mo, yaksə mo kām-kam ngurum mo. Mo shee pet nenseet ndang Jesu mo a Kristiyan a ndəən pee nkaam Antiyok.

<sup>27</sup> Ndəən teer mənə mo, bə pak nensatpwoo mə Naan mo pwat nJerusalem, bə mo jì Antiyok.

<sup>28</sup> Memee ndəən mo, de səm wur a Agabus, wur yool dar atəng, bə wur sat agaak shi iiko bal mə Riin Debang nənee, <<Mee neen dedes nə mbə taa nkaa yil nə jir.>> Mo cìn mənə a ndəən bit de Klodiyus a mishkoom.

<sup>29</sup> Nenseet ndang Jesu mo le pətuup fur mo, kə koo weyi, bə wur shin mbii dewur mak, mbəkə mmo lep bam dəm dī nnen shinzeen de mo kə tong ndəən yil nJudiya.

<sup>30</sup> Kaade mo cak zuum fur nə mo le ashak, bə mo lep shindəm nnen dənən-nən mə nen shinzeen

de mo kə tong ndəən yil nJudiya nsar Barnabas kə Sool.

## 12

### *Mo Tu Jemis, Kəzak Mo Shoot Pita*

<sup>1</sup> Ndəən teer mənə mo, bə mishkoom Herot doom shinjeel baanbaan nkaa pak nenseet ndang Jesu nə mo.

<sup>2</sup> Wur tu Jemis, dyemmnəən mə Joon shi kwai.

<sup>3</sup> Kaade mishkoom Herot naa muut mə Jemis nə ret nnen Yahudi mon nyit, bə wur waa cin shin yaa Pita zak. Desə nə den a nciit kə de mo kə se mbiise retnyit mə gilaas de baa nə kə yist kas

<sup>4</sup> Kaade Herot yaa Pita, bə wur le wur ndəən lushoot, nsar shiitooon mo kaapaat baapeemee, mbəkə mmo tap wur de rərret. Herot kə lepan nə, dyin mbə put kə Pita ntoom gurum mo abwoon mə retnyit nə mbəkə tok diyeel.

<sup>5</sup> Kaade Pita di a bubwoot ndəən lushoot nə, bə nenseet ndang Jesu mon nkaa dangnaan hakyeng, mbə wur.

### *Mo Put Kə Pita nDəən Lushoot*

<sup>6</sup> Dangbə mpar, de daar bə Herot wur lepan mbə put kə Pita, mbəkə nwur shinjeel di nwur. Bə Pita nsaam nnaar shiitooon mo vəl. Mo bwoot wur shi shoobəring mo vəl. Nentappee mo de mpwoo lushoot nə, mon nkaa tappee rərret.

<sup>7</sup> Yaksə ngulep mə Daa ji dar pə Pita di, bə peebang nə bangpee ndəən lu nə. Ngulep mə Daa cut Pita nkwoop, wur mii Pita, bə wur sat nənee, <<A yool nkyen>> Yaksə shoobəring de mo nsar wur mo dong nyil.

<sup>8</sup> Ngulep nə sat nwur nənee, <<A lep lee fwaa, kəzak a jwal kwoopshi fwaa mo.>> Bə Pita wur cìn mbii de ngulep nə sat. Ngulep nə sat nwur zak nənee, <<A səp mbiisəp fwaa. A jì ndang an.>>

<sup>9</sup> Pita put dəm ndang ngulep nə. Baa wur man nə, mbii de ngulep nə cìn nə azeen kas. Mbədə wur pan nə d̄yin a nsuun.

<sup>10</sup> Kaade mo d̄el nentappee d̄enshee mo, kə d̄evəl mo, bə mo jì wul mpwoo lu de mo d̄ak a shi shool, de nii naa nkwoop pee nkaam, bə pwoo lu mənə wang shikaa fer. Bə mo pwat, mo yaa ar d̄eməndong. Bə nnen mman, bə ngulep nə wur yit Pita mbəshin.

<sup>11</sup> Kaade Pita kə winshin mbut mbii de nə cìn, bə wur sat nənee, <<Yaksə, wen mman azeen-zeen nə, a Daa lep ngulep fin, mbəkə nwur jì bām an d̄i nsar Herot, kə mbii de nen Yahudi mon nkaa lepyit nə, nən ncìn.>>

<sup>12</sup> Kaade wur winshin mbut nə a kəsə, bə wur d̄əm nlu Meeri nəən Joon, de moo pet wur a Maak zak. A pee de gurum mo kə kuur d̄i d̄es, kə mo nkaa d̄angnaan d̄i.

<sup>13</sup> Kaade Pita b̄wap pwoo lu, bə mee laareep de mo kə pet səm war a Roda, war jì mbə wang pwoo lu nə.

<sup>14</sup> Kaade war kələng d̄oo nə a mə Pita, bə baa war wang pwoo lu nə kas mbə retnyit. Dangbe war waa cìn shin, kə nwar sat nnen de mo ndəən lu nə, Pita kə d̄ar a tool mpwoo lu nə.

<sup>15</sup> Mo sat nwar nənee, <<Yii tət̄tar aa?>> Dangbe war sat nə, t̄əng a Pita azeen-zeen. Yaksə mo sat nənee, <<A ngulep wur.>>

<sup>16</sup> Dangbe Pita naa a m̄bwap pwoo lu nə d̄ak,

bə kaade mo wang pwoo lu nə, bə mo naa a Pita azeen-zeen, bə nə aapwoo mmo zam.

<sup>17</sup> Dangbe Pita dək sar mmo, mbəkə mmo dok tətək. Bə wur yakshii nə mmo, kaade Daa put kə dyin ndəən lushoot nə. Wur sat mmo zak nənee, <<Wu satpwoo desə nə nJemis, kə koor nen shinzeen nə mo zak.>> Abwoon mənə, bə Pita yool dām mmee pee deci.

<sup>18</sup> Kaade bitmang, bə mee bəlep dedes yool nnaar shiitoo de mo kə tap Pita ndəən lushoot nə, mbəde baa mo man mbii de nə cìn Pita kas.

<sup>19</sup> Herot kə le kə mmo dām yappee de Pita dām di, bə baa mo dām kat wur kas. Herot tal pə shiitoo nə mo rərret, bə wur le kə mmo twe mo di. Abwoon mənə, bə Herot yool yit yil nJudiya, kə nwur dām di nyil nSizariya, bə wur dām cìn mee rep teer mo de mpee mənə.

### *Muut Kə Herot*

<sup>20</sup> Herot langtuup kə nen Taya mo, kə nen Saidon mo hakyeng. Aasə bə mo balkaa fur mo ashak, mbəkə mmo dām naa wur di. Mo shee yap ar de mon ndəm naa Herot a pə Blastus di, dewur a ngwe dedes nkaa lu mishkoom nə. Yaksə mo dām pə Herot di, bə mo dang pə wur, kə mmo kat tongriyang di pə mishkoom, mbəde yil mo nii kat mbiise a ndəən yil mishkoom nə.

<sup>21</sup> Kaade puus de mo kə le nə wul, bə Herot tap jwal lee fin de mə mishkoom, wur tap tong nkaa mbii tong mə dedes fin, bə wur leshap nnen nə mo.

<sup>22</sup> Nen nə mo le or, dang mo sat nənee, <<Desə nə a doo mə mee naan baa a mə gurum kas.>>

<sup>23</sup> Nnen mman, bæ mee ngulep mə Daa Naan cut Herot, mbæde baa wur shin dedes nNaan kas. Bə yaksə nyet mo se Herot bæ wur muut.

<sup>24</sup> Gurum mo des mo kələng pwoo mə Naan, bæ mo shinzeen, bæ pwoo mə Naan nə dām shipee-shipee zak.

<sup>25</sup> Kaade Barnabas kə Sool mo kyes dak fur, bæ mo baaji nJerusalem ashak kə Joon de mo kə pet wur a Maak.

## 13

### *Mo Lep Barnabas Kə Sool*

<sup>1</sup> Ndəən kuur kə nenseet ndang Jesu de mon Antiyok, bæ pak nensatpwoo mə Naan mo, kə nenkam-kām mo di. Barnabas, kə Simiyon de mo kə pet wur a detəp, kə Lusiyus ngu Sairin, kə Manayen dewur wurang ashak kə mishkoom Herot, kə Sool.

<sup>2</sup> Kaade mon nkaa seyil nDaa dang mon nkaa yaa pwoo kə neen zak, bæ Riin Debang sat nənee, <<Wu bələp Barnabas kə Sool wu le nghan, mbə dak de an kən mpet mo mbə cìn nə.>>

<sup>3</sup> Bə mo yaa pwoo kə neen, dang mo dangnaan zak, bæ mo lesar nkaa mo, bæ mo bwet Barnabas kə Sool mo shinseet.

### *Mo Satpwoo Mə Naan nSaiprus*

<sup>4</sup> Riin Debang lep Barnabas kə Sool mo shindəm nSelusiya, bæ mo dām dēl tii mpeemənə, kə mo dām de nSaiprus.

<sup>5</sup> Kaade mo wul nSalamis, bæ mo satpwoo mə Naan ngurum mo ndəən lu mə Naan mə nnen

Yahudi mo. Joon de sām wur a Maak sə, wur de ashak kə mo mbə bam.

<sup>6</sup> Abwoon de mo kə mwaan ndəən yil de Am kuur neer nə cærkaat jir bə, mo dām wul mPafos, bə mo kat mee ngu Yahudi de mo kə petsəm wur a Barjesu wur a ngucìn yen dəbish, kəzak wur leshin a koo ngusatpwoo mə Naan sə, dāng baa wur a ngusatpwoo Naan kas.

<sup>7</sup> Wur di ashak kə ngudak mə ngwe dedes nə, gofna Sarjiyus Polo, wur a mee ngumanshii mbii zam. Gofna nə wur pet Barnabas kə Sool, mbəde wur rebet kələng pwoo mə Naan pə mo di.

<sup>8</sup> Dangbe Elimas nguyen dəbish sə, (A sām wur nə mmənə shi liispwoo mə Heleni) wur cii mmo, mbəde wur rəbet kə taji gofna nə wur shinzeen mpwoo mə Naan kas.

<sup>9</sup> Dangbe Sool de moo pet wur a Pool, wur gam kə Riin mə Naan, bə wur ban yit fən nzəng nkaa ngucìn yen dəbish nə,

<sup>10</sup> bə wur sat nənee, <<Waa làa mə ngunjwaan! Gha a shaarlek mə mbii de ndəre mo jir. Kəzak pətuup fwaa nə gam kə gwampee, kə cìn nyang. Aa daar shidaar-shidaar, mbəkə nghan cəər kə zeen mə Daa, mbəkə nə dee di a dūng.

<sup>11</sup> A naa yaksə, Daa Naan wur mbə le kə gha dee a vum. Baa gha mmak naa puus kas, mbə reppee lee.>> Abet-abet, bə vuun, kə peenkwoo mo ji paa Elimas, bə wur doom yappee, mbə yap ngwe de mbə yaakam nwur.

<sup>12</sup> Kaade gofna nə wur naa mbii aapwoo mənə, bə wur shinzeen, mbəde nə fes aapwoo nwur nkaa kām dəwur kələng nkaa Daa Naan.

*Pool Kə Shaarmwaan Fin Mo nYil Antiyok*

<sup>13</sup> Pool kə nnen de mo ashak kə wur, mo yool mPafos, bə mo del ndəən tii, kə mo dəm di mPaga de nə nyil mPamfiliya, bə Joon Maak yit mo mpeemənə, kə nwur baa dəm di nJerusalem.

<sup>14</sup> Mo yool mPaga, bə mo del dəm Antiyok de nə mPisidiya. Parpuus Nookdi, bə mo del ndəən lu mə Naan, bə mo tong di.

<sup>15</sup> Abwoon de mee gurun kə tang ndəən bəət-haal mə Wāar mə Mosis mo, kə ndəən bəət-haal mə nensatpwoo mə Naan mo, bə nen dənən-nan nkaa lu mə Naan nə, mo lep sat mmo nənee, <<Dyemnaa mo, katdang wun kə mee pwoo de wun mbə sat ngurun nə mo, bə wu sat.>>

<sup>16</sup> Pool yool dar atəng, bə wur diyeep sar wur, mbəkə ngurun nə mo dok de tətək, bə wur sat nənee, <<Wun nnen Isreil mo, kə wun nen de baa wun a nnen Isreil mo kas, de wuu kəər Naan, wu lekom fuu mo.

<sup>17</sup> Naan mə nnen Isreil mo, bələp puun fun mo dang wur le mo a dedes, bə mo a məzep ndəən yil Ijip. Wur put kə mo ndəən yil Ijip shibal fin dedes zak.

<sup>18</sup> Mbə bit mo laarfeer, bə wur mang gung kə mo a naaryil.

<sup>19</sup> Wur le kə mmo twe mee soon mo pwoovəl ndəən yil nKeenan, bə wur shin yil mənə nnen fin Isreil mo, bə nə dee mo a mbii kok kop. Mo tong ndəən yil mənə mbə bit mo kambil feer kə laarpaat.

<sup>20</sup> Abwoon mənə, bə wur shin nentokdyeel mo mmo, dəm jì wul mbít mə ngusatpwoo mə Naan Samuwel.

<sup>21</sup> Kaade mo dang pə Naan kə nwur shin mishkoom mmo, bə Naan shin Sool làa mə Kish mmo, dewur a dang mə Benjamin. Sool se mishkoom nə mbə bit mo laarfeer.

<sup>22</sup> Abwoon de Naan shang Sool mbut ndak mishkoom nə. Bə wur bələp Devit kə nwur dee a mishkoom mo. Naan shin langtəng nkaa Devit nənee, <An kən nkat Devit làa mə Jese, a ngwe de wen nrebet hakyeng. Wur mbə cin mbii de nsat mo nwur jir.>

<sup>23</sup> A ndəən dang mə gwar de desə, bə Naan jì kə Jesu Ngubam mbə nnen Isreil mo, kaade gyet Naan kə ten tuweer mmo sə.

<sup>24</sup> Akudang Jesu jì, bə Joon kə ten satpwoo Naan nnen Isreil mo jir nənee, <Mo tuwap, mbəkə mmo cin baptisma di mmo zak.>

<sup>25</sup> Kaade Joon kus kə kyes dak fin, bə wur tal pə gurum nə mo nənee, <Wun, pəpan nə, an a wii? Baa a an a ngwe de wun mbə darnaai jì wur kas. Dangbe wu lekom, mee gurum mbə jì abwoon fen, de koo a teng kwoopshi de nshii wur mo, bə baa deret fen nə mak kə nghan fwen teng kwoopshi wur nə mo kas.>

<sup>26</sup> <<Dyemnaa mo! Jep mə dang Abraham mo, kə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, de mo kə kəər Naan ndəən wun. A mbə wun jir, bə Naan kə lep pwoo bam desə nə jì.

<sup>27</sup> Nen de mo kə tong ndəən Jerusalem kə nennan fur mo, baa mo man nə, Jesu a Ngubam kas, kəzak baa mo manshii mə pwoo nensatpwoo mə Naan mo, de mo kə tang koo a parpuus Nookdi dedangyii kas zak. Gyet mo gampwoo de gyet nensatpwoo mə Naan mo kə ten sat kaade gyet

mo tokɔyeel muut nJesu sə.

<sup>28</sup> Koo de baa gyet mo kat wur cìn mee shikbish de nə mak muut nwur kas, bə mo ɗang pə Paillet kə mmo tu wur ɗi.

<sup>29</sup> Kaade mbii de mo kə ten nran nkaa wur mo gam jir, bə mo sham kə kúm wur nkaa shiyeepyoom nə, bə mo dəm le kúm wur ndəən gwoot kəcir.

<sup>30</sup> Dangbe Naan yool kə wur a peemúut.

<sup>31</sup> Mbə meeteer mo ɗes, bə wur woo shin fin nnen de gyet mo kə mwaan ashak kə wur, yool nGalili jì nJerusalem. Yaksə bə mo ɗee a langtəng wur pə gurum mo ɗi.

<sup>32</sup> Mmun, muu satpwoo ɗeret nwun, a pwoo de gyet Naan kə ten cweer mpuun fun mo.

<sup>33</sup> Naan kəgam pə mun jep mo mo ndesə, kaade wur yool kə Jesu a peemúut. Desə nə nciit kə mbii de mo kə ten ran ndəən Zabura ɗevəl sə nənee, <Gha a Làa fen, cicinsə an kən ɗee a puun fwaa.>

<sup>34</sup> A pwoo de Naan sat nkaa yool wur a peemúut ndesə nənee, <Baa wur mbə baa cam muut de zak kas>

Kəzak Naan sat zak nənee, <An mbə le ɗeret de nə azeen-zeen nkaa wun, de gyet kən ten ncweer nDevit.>

<sup>35</sup> Kəzak, wur sat ndəən mee Zabura nənee, <Baa gha mmak yit kə ngwe fwaa ɗebang wam ndəən kəcir kas.>

<sup>36</sup> <<Gyet Devit kə cìn ɗak nciit kə ɗyen mə Naan mbít fin mo, bə wur muut, bə mo wum wur ashak kə puun fin mo, bə wur wam.

<sup>37</sup> Dang Jesu de Naan kə yool kə wur a peemúut, baa wur wam ndəən kəcir kas.

<sup>38</sup> Mbə mənə ɗyemnaa mo! Wu man nə, a mbə

deret mə gwar desə nə, bə mun nkaa leshap nwun nkaa fwo mə shikbish fuu mo.

<sup>39</sup> A mbə Jesu zak, dang koo ngwe dedangyii dəwur shinzeen, bə wur mbə kat bam ndəən shikbish mo jir. Dangbe baa Wàar Mosis nə mo mak bam wun mbut shikbish fuu mo kas.

<sup>40</sup> Mbə mənə, wu tap kə kaa fuu mo, kə taji mbii de gyet nensatpwoo mə Naan mo sat nə sham taa nkaa wun kas. Gyet mo sat nənee,

<sup>41</sup> <Wu lekom, wun nenbákpee mo, nən aapwoo nwun, dang wu mmurep. Mbədə an mbə cìn mee dak ndəən teer fuu mo, dak de baa wun mbə shínzeen nnə kas, koo dəben. Koo de mee gurum leshap nwun nkaa nənee, bə baa wun mbə shínzeen kas.> >>

<sup>42</sup> Kaade Pool kə Barabbas mo a ar put ndəən lu mə Naan nə, bə gurum nə mo dang pə mo, mbəkə mmo cin leshap di nkaa mbii de mo kə sat mo, parpuus Nookdi de mbə jì zak.

<sup>43</sup> Bə abwoon de gurum mo rangkää a peekuur nə, bə nnen Yahudi mo des, kə nnen de mo kə ciir dee a nnen Yahudi mo. Nen de moo lepyit nkaa Naan, mo seet ndang Pool kə Barnabas. Yaksə Pool kə Barnabas mo leshap mmo, shínbal mmo mputuup, mbəkə mmo mwaan di ndəən deret mə Naan.

<sup>44</sup> Kaade parpuus Nookdi nə jì wul, bə nen pee nkaam nə mo des hakyeng mo baaji kuur, mbə kələng pwoo mə Naan nə, dee rep pak mo ndəən pee nkaam nə a lee dak.

<sup>45</sup> Dangbe kaade nnen Yahudi mo naa gurum mo kuur des, bə pətuup mo mo gam kə zuur zam, nə le mmo sat nə, mbii de Pool sat nə mo a dung, dang mo leshap debuu nkaa wur zak.

<sup>46</sup> Yaksə Pool kə Barnabas mo waa sət leshap nə balbal agaak baa kə mee kəarmuut kas. Mo sat nənee, <<Nə a təng kə mo shee satpwoo mə Naan nə a nwun, dang wu ciipwoo Naan nə, kəzak wu lesuk a koo baa wun kəkoop nə mbə kat seen de dəm nghaa-nghaa kas. Bə yaksə, mun mbə yit wun, mbəkə mmun dəm mu satpwoo mə Naan nə de nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas.

<sup>47</sup> Mbədə Daa kə sat mmun nənee, <An kən le gha, mbəkə nghan de a peeəang mbə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas. Mbəkə ndəən gha, bə gurum de ndəən yil nə mo jir, mo mbə kat bəm di.> >>

<sup>48</sup> Kaade nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, mo kələng pwoo mənə, bə mo kələng retnyit zam, kəzak mo lepwoo mə Naan a dedes. Nen de mo kə ten bələp mo le, mbəkə mmo kat seen de dəm nghaa-nghaa di.

<sup>49</sup> Pwoo kə Daa Naan nə dəm shipee-shipee ndəən yil mənə jir.

<sup>50</sup> Dangbe nnen Yahudi mo kar pak shurep de mo kəər Naan, shurep dənən-nan mo, kə nen dənən-nan mə pee nkaam nə mo, kə mmo shin-jeel de nkaa Pool kə Barnabas. Dangbe mo ceen Pool kə Barnabas put aku ndəən yil mo.

<sup>51</sup> Bə Pool kə Barnabas mo bwap ərong de nən nkaa shii mo mo, mbəkə nə de di a langtəng nkaa nen pee nkaam nə mo, bə mo dəm Ikoniyum.

<sup>52</sup> Nenseet ndang Jesu mo gam kə retnyit zam, dang mo gam kə Riin mə Naan zak.

## 14

*Pool kə Barnabas nDəən Yil Ikoniyum*

<sup>1</sup> nDəən Ikoniyum, bə Pool kə Barnabas mo dɛl ndəən lu mə Naan mə nnen Yahudi mo. Bə mo sat pwoo mə Naan, dɛ gurum mo dɛs ndəən nnen Yahudi mo, kə nen dɛ baa mo a nnen Yahudi mo kas, mo shinzeen.

<sup>2</sup> Dangbɛ nnen Yahudi dɛ mo cii shinzeen mpwoo nə, mo kar, kəzak mo lepshii nnen dɛ baa mo a nnen Yahudi mo kas, mbəkə mmo yool dɛ kə pwoo dɛbuu nkaa nenseet ndang Jesu mo.

<sup>3</sup> Pool kə Barnabas mo tong mpee nkaam mənə, mbə teer mo dɛs hakyeng, kə mmo leshap ngurum mo nkaa Daa balbal agaak, baa ashak kə mee kəərmuut kas. Mo dɛe a langtəng mə pwoo wur dɛrɛt nə, mbədɛ Daa kə le kən Pool kə Barnabas mo cɪn mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo mo.

<sup>4</sup> Nen pee nkaam nə mo bəksut vɛl, pak mo dəm ndang pwoo mə nnen Yahudi mo, dang pak mo dəm ndang pwoo mə jeplep nə mo.

<sup>5</sup> Nen dɛ baa mo a nnen Yahudi mo kas, kə nnen Yahudi mo, mo balpwoo mo mo ashak kə nen dɛnan-nan mə pee nkaam nə mo, mbəkə mmo shinjeel dɛ njeplep nə mo, kə mmo car mo dɛ shi ghək zak.

<sup>6</sup> Yaksə kaadɛ jeplep nə mo kələng mənə, bə mo pwat shwe dəm mpee nkaam nListira kə Debi, dɛ mo ngaar yil nLukoniya, kə pak jepyil dɛ mo neer pee nkaam mənə mo.

<sup>7</sup> Mo leshap dɛrɛt ngurum mo mpeemənə mo zak.

### *Mo Car Pool nDəən Yil nListira*

<sup>8</sup> Ndəən Listira nə, bə mee gwar wur dɛ, dɛ shii wur mo kut, mbədɛ pəgyet mo làa wur a

kurumkut bə baa wur kə cam mwaan shi shii fin kas.

<sup>9</sup> Wur lekom mbəkə nwur kələng Pool de nkaa leshap. Pool ban yit nzəng nkaa gwar nə, bə kaade wur naa gwar nə kə shinzeen de nə mak kən mo bar gwar nə,

<sup>10</sup> yaksə Pool sat shi doo dedes nənee, <<A yool a dar shi shii fwaa!>> Bə gwar nə wur sham yool metpee, dang wur mwaan zak.

<sup>11</sup> Kaade kuur mə gurum nə mo naa mbii de Pool cìn bə mo diyeep doo fur mo shi liispwoo mə nnen Lukoniya mo, mo sat nənee, <<A naan mo sham pə mun de, ndəən nan koo mun gurum sə.>>

<sup>12</sup> Mo pet Barnabas a Ziiyos, dang mo pet Pool a Hamis, mbəde a Pool wur a ngusatpwoo nə.

<sup>13</sup> Yaksə mishkoom kùm de mə Ziiyos, de lu kùm wur nə kus kə pee nkaam nə, wur jì kə kus nəng mo, kə peldem mo, ngaar pəbong nə, mbəde wur kə kuur gurum nə mo, mo kə rebet wus mbiizuum njeplep nə mo.

<sup>14</sup> Dangbe, kaade, Barnabas kə Pool mo kələng mənə, bə mo yilang nlər fur mo. Mo shwe dəm del ndəən kuur gurum nə mo, bə mo le or, bə mo sat nənee,

<sup>15</sup> <<Hee des oo! A mii le dang wun pə rebet cìn mbii mənə ii? Mun a gurum mo koo wun sə. Mu jì mpee desə a mbəkə mmo satpwoo deret de nwun, mbəkə nwun yit mbii debuu sə mo di, de baa mo kə mee koop nə kas. Mbəkə nwun jì pə Naan dewur kə seen. A wur le deng, kə yil, kə Am kuur mo, kə mbii de ndəən mo jir zak.

<sup>16</sup> Də yam-yam bə, a Naan shínpee ngurum mo jir, kə mo mwaan ndəən ar de mo kə rebet.

<sup>17</sup> Jir kəsə, bə baa wur kə cam nook cìn langtəng mbə shin fin kas, mbəde wur cìn mbii deret mo. A wur shin fwan sham nwun adəng, kə mbii kəkop fuu mo ntarpas, dang a wur shin mbiise nwun des zak, kəzak a wur gam pətuup fuu mo shi retnyit zak.>>

<sup>18</sup> Jeplep nə mo leshap desə mmo, jir kəsə, bə a prurut, dang mo cii nkuur kə gurum nə mo, mbəkə taji gurum nə mo wus mbiizuum mbə seyil mmo kas.

<sup>19</sup> Dangbe pak nnen Yahudi mo pwat Antiyok, de nə mPisidiya, kə Ikoniyum, mo jì mangdyeen ngurum nə mo, de mo kar kuur gurum nə mo, mbəkə mmo yool di kə lek nkaa jeplep nə mo. Yaksə mo car Pool shi ghək, bə mo fee wur put kə nə abwoon pee nkaam nə. Mo pan nə, Pool kə muut.

<sup>20</sup> Dang kaade nenseet ndang Jesu mo jì neer Pool, bə wur yool, wur del ndəən pee nkaam nə. Daar nə, bə wur kə Barnabas mo pwat dəm nDebi.

<sup>21</sup> Pool kə Barnabas, mo dəm leshap deret nə nnen pee nkaam nDaabi mo, bə gurum mo des mo shinzeen nDaa Jesu. Abwoon mənə, bə mo baaji nListira, kə Ikoniyum, kə Antiyok zak.

<sup>22</sup> Mo shĩnbal mputuup nenseet ndang Jesu mo. Mo leshap mmo, mbəkə mmo dar de balbal ndəən shinzeen mo, kə mo kám mo zak nənee, <<Mun shwaajeel des, akudang bə mun mbə mmak del ndəən pee dehai mə Naan.>>

<sup>23</sup> Pool kə Barnabas mo bələp nen denan-nan mo, mbə koo a kuur mə nenseet ndang Naan dəfang mo ii, ashak kə dang, kə yaa pwoo kə neen zak, bə mo le nnen de mo bələp nə mo nsar mə

Daa, de mo shinzeen nwur.

<sup>24</sup> Abwoon de mo kə taadel ngaar mPisidiya, bə mo jì wul mPamfiliya.

<sup>25</sup> Kaade mo kə satpwoo nə ndəən Paga, bə mo yool sham dəm Ataliya.

<sup>26</sup> Mo yool mpee mənə, bə mo del tii, kən mmo baaji dīn Antiyok, pee nkaam de də mo shee dangnaan dī nkaa mo, mbəkə nderet mə Naan nə kyeer mo dī ndəən dak, de yaksə bə mo kə cìn kyes.

<sup>27</sup> Kaade mo baaji wul, bə mo pet kuur nenseet ndang Jesu nə mo ashak jir, bə mo leshap ngurum nə mo nkaa mbii de Naan le kə mmo cìn, kə kaade wur wang ar mə shinzeen nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas zak.

<sup>28</sup> Mo tong ndəən pee nkaam mənə des, ashak kə nenseet ndang Jesu mo.

## 15

### *Kuur Kə Nennan Mə Nen Jesu Mo nJerusalem*

<sup>1</sup> Pak gurum mo tong nJudiya mo jì nAntiyok, bə mo jì kám nenseet ndang Jesu nə mo nənəe, <<Katdang baa mo can wun, kaade Wàar mə Mosis sat sə kas, bə baa wun mbə mak kat bam kas.>>

<sup>2</sup> Pool kə Barnabas mo cìn beetshik des kə mo, nkaa kám mənə. Aasə bə, mo bələp Pool kə Barnabas kə pak gurum mo ndəən nen shinzeen nə mo, kə mmo dəm nJerusalem pə jeplep mo dī, kə nennan mə Eklesiya mo, mbəkə mmo dəm beetpwoo desə nə dī.

<sup>3</sup> Eklesiya mo bwet mo, bə mo taa mer nyil mFonisha kə Samariya. Mo satpwoo tuwap mə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, kəzak

kaade mo le pətuup mo mo pə Naan di. Pwoo desə nə jì kə retnyit nnenseet ndang Jesu nə mo hakyeng.

<sup>4</sup> Kaade mo wul nJerusalem, bə nenseet ndang Jesu mo kə jeplep mo, kə nen denan-nan mo, mo kaat mo. Yaksə mo yakshii mə mbii de Naan wur cìn ashak kə mo jir.

<sup>5</sup> Yaksə pak nen shinzeen de mo a mə ar mə nen Farisi mo, mo yool kə pwoo nənee, <<Nə ret kə təng mo can nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, kəzak nə a təng mo tap Wàar mə Mosis rərret zak.>>

<sup>6</sup> Jeplep mo, kə nen denan-nan mə Eklesiya nə, mo kuur ashak, mbəkə mmo naashii mə pwoo desə nə di.

<sup>7</sup> Abwoon de mo kə beetpwoo nə des ndər-ndər hakyeng, bə Pita yool dar atəng, bə wur sat mmo nənee, <<Dyemnaa mo! Wu man nə, Naan shee bələp an mbut nwun, mbəkə nghan sat pwoo deret nə di nnen de baa mo a nen Yahudi mo kas, kə mmo shinzeen di.

<sup>8</sup> Naan dewur man pətuup mə gurum mo jir, wur kám agaak nə, dyin di lap mo, kaade wur shin Riin Debang mmo, nciit kə de də wur kə shin mmun sə zak.

<sup>9</sup> Baa Naan bəkyit mmun kə mo kas. Wur vvang shikbish de ndəən pətuup mo mo, a mbəde mo shinzeen.

<sup>10</sup> Mbə mənə yaksə, bə a mii le dang wun pə kam Naan ii? Wun nkaa le lée de toon nkaa took mə nenseet ndang Jesu mo, de koo a puun fun mo, kə mun, bə baa mu mak mang lée nə mo kas.

<sup>11</sup> Hai! Mu shinzeen nə, a mbə deret mə Daa fun Jesu, dang mu kat bam, kaade mo kat bam nə

sə zak.>>

<sup>12</sup> Kuur mə gurum nə mo dok tətək, kə mmo lekom mbə kələng pwoo mə Barnabas, kə Pool, kaade mo nkaa leshap mmo nkaa mbii lukshik mo, kə mbii aapwoo mo, de Naan le kə mPool kə Barnabas mo cìn, ndəən nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas.

<sup>13</sup> Abwoon de mo kyes leshap nə, bə Jemis sat nənee, <<Dyemnaa mo, wu lekom kə nwun kələng an dī.

<sup>14</sup> Pita kə leshap nwun nkaa wal de Naan shee kám nə nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas. Wur shwat pak mo ndəən mo, mbəkə mmo dee dī a nen fin mo.

<sup>15</sup> Desə nə a nciit kə pwoo mə nensatpwoo mə Naan mo, de mo kə ten ran ndəən bəət-haal mə Naan nənee,

<sup>16</sup> <Abwoon desə bə an mbə baaji. Mbəkə nghan mbaa dī kə lu mə Devit de nə shirip sə dī. An mbə baa diyeep kərem lu de mo kə shirip nə zak.

<sup>17</sup> Mbəkə nkoor gurum mo jir, bə mo jì tang Daa dī, kə jir nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, de an kən pərep mo, mbəkə mo dee dī a nen fen mo.

<sup>18</sup> A Daa kə sat a kəsə! Wur kə ten le kə mbii desə mo dee a deməman pegyet dī yam-yam.>

<sup>19</sup> <<Mbə mənə, nnaa mənə, bə taji wu le nə luk nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, de mo ciir kə pətuup fur mo pə Naan dī.

<sup>20</sup> Dangbe mu ran lep a rəran mmo, mbəkə mmun sat dī mmo nənee. Taji mo se mee mbiise de mo kə ten shin nkùm kas. Kəzak taji mo cìn ngaa kas. Taji mo se luwaa mə long de mo miyoor took nə kas. Kəzak taji mo se toom kas zak.

<sup>21</sup> Mbəðə mo kə tang Wàar mə Mosis nə peedə dī yam-yam, koo a parpuus Nookdī dēdangyīi ndəən lu mə Naan nə mo jir, kə ndəən pee nkaam nə mo jir zak.>>

*Mo Ran Lep nNen De Mo Shinzeen De Baa Mon  
A Nen Yahudi*

<sup>22</sup> Jeplep nə mo, kə nen denan-nan mo, kə nen shinzeen nə mo jir, mo naa nə, nə ret kə mmo bələp pak gurum mo nnaar fur, mbəkə mmo lep mo shindəm Antiyok ashak kə Pool kə Barnabas. Bə mo bələp Judas de moo pet wur a Barsabas, kə Silas zak, de mo a dēnan-nan mbut nnen shinzeen nə mo.

<sup>23</sup> Yaksə mo lep mo shindəm ashak kə lep a rəran de nə sat nənee, <<Jeplep mo, kə nen denan-nan mə Eklesiya mo, mun d̄yemnəən fuu mo, muu lep tokshik fun dēdes dəm pə wun d̄yemnəən fun, nenseet ndang Jesu mo, de baa wun a nnen Yahudi mo kas. De wuu tong ndəən yil Antiyok, kə Siriya, kə Silisiya.

<sup>24</sup> Mu kələng nə, pak gurum mo ndəən nen de mo pwat pə mun dī, mo kə dəm daampee nwun shi pwoo mo, kə mmo ringshii nwun. Bə baa a mun mu lep mo kas.

<sup>25</sup> Kaade mu kuur ashak, bə pwoo fun mo seet ndangshak, bə mu naa nə, nə ret kə mmun bələp pak gurum mo, mbəkə mmun lep mo dəm pə wun dī. Mo dəm ashak kə shaar fun mo Barnabas kə Pool.

<sup>26</sup> Mo kə shin seen fur mo mbə cìn dak mə Daa fun Jesu Kristi.

<sup>27</sup> Mbə mənə, mu lep Judas kə Silas dəm pə wun di. Mo shikáa fur, mon nyakshii mə mbii de mə nran ndəən lep a rəran nə nwun shi pwoo.

<sup>28</sup> Mbədə Riin Debang kə naa nə ret, dang mmun mu naa nə ret a kəsə zak, mbəkə taji mo le mee lée toon nkaa wun, waa met mbii desə mo kas.

<sup>29</sup> Taji wu se mbiise de mo kə ten shin nkum kas, kəzak taji wu se luwaa ashak kə toom kas. Taji wu se luwaa mə long de mo miyoor took nə kas, dang taji wu cìn ngaa kas. Katdang baa wuu cìn mbii desə mo kas, bə nə ret zam. Dang mukaat. Wu tongriyang.>>

<sup>30</sup> Mo lep nenlep nə mo shinseet, bə mo dəm Antiyok, a mpee de kuur mə nenseet ndang Jesu mo di ashak, bə mo shin lep de a rəran nə mmo.

<sup>31</sup> Kaade mo tang lep a rəran nə ngurum nə mo, bə mo kələng retnyit zam, mbəde pwoo nə fes gangkwak mmo zam.

<sup>32</sup> Mbədə Judas kə Silas, mo a nensatpwoo mə Naan mo zak, bə mo shínbal ngurum nə mo mputuup zak.

<sup>33</sup> Abwoon de mo cìn rep teer mo ndəən Antiyok bə nenseet ndang Jesu nə mo bwet mo ryang, mbəkə mmo baa di pə nen de də mo lep mo.

<sup>34</sup> Dangbə Silas naa nə nə ret kə ndyin di tong di mpee mənə.

<sup>35</sup> Bə Pool kə Barnabas mo tong ndəən Antiyok mbə rep teer mo. Mo nkaa kám, kəzak mo nkaa satpwoo mə Daa, ashak kə pak gurum mo des.

### *Pool Mo Bakshak Kə Barnabas*

<sup>36</sup> Abwoon meeteer mo ruk, bə Pool sat mBarnabas nənee, <<Nə ret kə mmun cìn mu dəm,

mbəkə mmun tok kə nenseet ndang Jesu mo ndəən koo a pee nkaam dedangyii be kə mun nakoom mu di.>>

<sup>37</sup> Barnabas rebet kə mmo seet ashak kə Joon de moo pet wur a Maak.

<sup>38</sup> Dangbə Pool naa baa nə ret kə nwur seet ashak kə mo a peedak nə kas. Mbədə də wur kə su yit mo de nyil mPamfiliya kəzak baa wur sekyeen ashak kə mo ndəən dak nə kas.

<sup>39</sup> Bə beetshik yool mmo nnaar, de nə le mmo bəksak. Barnabas mang Maak ashak kə wur, bə mo del ndəən tii kə mmo dām di nSaiprus.

<sup>40</sup> Dangbə Pool bələp Silas. Bə abwoon de nenseet ndang Jesu mo dangnaan (leshap kə Naan), bə mo le mo nsar deret mə Daa Naan, bə mo pwat seet.

<sup>41</sup> Pool del dām ndəən yil nSiriya kə Silisiya, wur nkaa gangkwak nnenseet ndang Jesu de mo mpeemənə jir.

## 16

### *Timoti Seet Nđang Pool Kə Silas*

<sup>1</sup> Pool jì wul nDebi kə Listira. Yaksə wur kat mee nguseet ndang Jesu ndəən Listira nə, de sām wur a Timoti. Wur a làa mee mat Yahudi de war shinzeen nDaa Jesu, dang puun wur a ngu Heleni.

<sup>2</sup> Nenseet ndang Jesu de mon nListira kə Ikoniyum, moo kwoop məse kə Timoti nə.

<sup>3</sup> Pool rebet kə nTimoti seet ndang wur, a kəsə bə Pool can Timoti, mbə nneen Yahudi de mo ndəən peemənə mo. Mbədə mo jir, mo man nə, puun Timoti a ngu Heleni.

<sup>4</sup> Kaade mo a ar mwaan, bæ mo dæm dæl ndæen pee nkaam mo, kə mo leshap kə nenseet ndang Jesu de mon mpeemənə mo, nkaa Wàar de jeplep mo, kə nennan mə Eklesiya de nJerusalem mo kə sat, mbəkə nnenseet ndang Jesu mo tap di kə Wàar nə mo.

<sup>5</sup> Aasə bæ, nenseet ndang Jesu nə mo dar balbal ndæen shinzeen fur, dang mo bul shidaar shidaar zak

### *Pool Suun Nkaa Mee Ngu Masidoniya*

<sup>6</sup> Pool kə nen de mo ashak kə wur, mo dæl dæm ndæen yil nFirjiya kə yil nGalati zak, mbəde baa Riin Debang yit kə mmo satpwoo Naan ndæen yil Eshiya kas.

<sup>7</sup> Kaade mo wul a pee bəkyil mə nen Misiya mo, bæ moo rebet dæl dæm nyil mBisiniya, dang Riin Jesu təarsar mmo.

<sup>8</sup> Aasə bæ, mo dæl dæm ndæen yil mMisiya, mbəkə mmo dæl sham di nyil nTrowas.

<sup>9</sup> Mparmənə, bæ Pool teer suun nə, di naa mee ngu Masidoniya kə dar, dang wur nkaa dang pə dyin nənee, <<A can a dæl nyil mMasiidoniya kə nghan bam mun di!>>

<sup>10</sup> Kaade Pool suun suun desə, bæ abet-abet mu dak sun mbə dæm Masidoniya nə, mbəde mu man azeen-zeen nə, a Naan pet mun, mbəkə mmun dæm mu satpwoo fin di mpee mənə.

### *Lidiya Shinzeen*

<sup>11</sup> Mu yool ndæen tii nTrowas, bæ mu dæl mu seet wur-wur mbə dæm nSamotras. Daar nə bæ mu ji mu wul Niyapolis.

<sup>12</sup> Mu yool a mpeemənə, bə mu mwan shi ji nFilipi, de nə a pee nkaam dedes ngaar mMasidoniya. Nə a mee yil de nən ndər nen Rom mo. Yaksə mu cìn meeteer mo ruk ndəən pee nkaam mənə.

<sup>13</sup> Parpuus Nookdi, bə mu put mpee nkaam nə, kən mmun dəm di mpwoo dung, a pee de mu pan nə, mun nkat mee pee dangnaan di. Mu tong di mpwoo dung nə, mu leshap kə shurep de mo ji kuur di.

<sup>14</sup> Mee mat war di mbut nnen de mo kələng mun, səm war a Lidiya de war a mat Tayatira, de war kə seet kə leelep de rərret mo, kəzak war a mat de war kə seyil nNaan zak. Daa Naan wang pətuup war, nə le nwar lappwoo de Pool kə sat mo.

<sup>15</sup> Abwoon de mo cìn baptisma nwar kə nenlu war mo jir, bə war dang pə mun nənəe, <<Katdang wu le, nə an a mat de wen shinzeen nDaa azeenzeen, bə wu jì ntul fen.>> Nə le nwar dyiin shi mun, mbə dəm ntul fer nə.

### *Mo Shoot Pool Kə Silas Nyil nFilipi*

<sup>16</sup> Par sə kaade mun mbə dəm mbə ndang Naan bə mukaat kə mee reep de war mat joon, de nii le kən nwar naa mbii de mo mbə jì a kyeen. War kə naa nji kə shool des mpuun fer mo, mbəde war kə naa mbii de mo mbə cìn a kyeen ngurum mo.

<sup>17</sup> War naa jì ndang Pool kə mun, dang war le or nənəe, <<Nen desə mo a kərem mə Naan Dehai, kəzak mon nkaa sat a ar de mə bam nwun!>>

<sup>18</sup> War naa ncìn a kəsə, mbə meeteer mo des, dəm wul a de nə láa mPool mbut des hakyeng, bə wur ciir sat nriin debish nə nənəe, <<An pə sat nghan ndəən səm mə Jesu Kristi, a put aku mbut

nwar.>> Abet-abet bæ riin debish næ put ndæən war.

<sup>19</sup> Dangbæ kaade puun war mo naa ar kat shooll mo næ duu, bæ mo yaa Pool kæ Silas, mo dul mo dæm kæ næ ntoom nen tokdyeel mo mpeeping.

<sup>20</sup> Kaade mo jì kæ mo ntoom nentokdyeel næ mo, bæ mo sat nānee, <<Nen desə mo a nnen Yahudi. Moo ring gurum mo ndæən pee nkaam fun.

<sup>21</sup> Mo nkaa kām mbii mo mmun, de baa muu loot cìn mo kas. Mbə mənə, baa mu lap mbii de mon nkaa kām næ kas, mbəde mun a nnen Rom mo.>>

<sup>22</sup> Yaksə duu gurum næ mo jir mo yool taa nkaa Pool kæ Silas. Nen tokdyeel næ mo le kæ mmo yilang nlər mPool kæ Silas. Bə mo le kæ mmo norem mo shi kam.

<sup>23</sup> Kaade mo norem mo des, bæ mo dæm shoot mo ndæən lushoot. Mo sat ngutap nen de mo a shishoot næ, kən nwur tap mo de ræret.

<sup>24</sup> Kaade gwar næ kələng pwoo næ bal a kəsə, bæ wur dæm shoot Pool kæ Silas ndæən lushoot de næ ndæən-ndæən, bæ wur jwal shii mo mo mbut nfut.

<sup>25</sup> Nnaar par, bæ Pool kæ Silas mo nkaa dangnaan kæ kook mə kwoop Naan. Nen de mo a shishoot næ mo lekom kæ moo kələng Pool kæ Silas de.

<sup>26</sup> Bə nnen mman, yil næ səən des hakyeng, yaksə kuk lushoot næ mo yoon. Abet bæ pwoo lushoot næ mo wang, bæ shoollbəring de mo bwoot nen de mo a shishoot næ jir mo fwen.

<sup>27</sup> Kaade ngutap nen de mo, a shishoot næ mo mii nsaam, bæ wur naa pwoo lushoot næ mo a wuwang jir, bæ wur shang kwai fin, mbəkə nwur

tu shik de, mbæde wur pan næ nnen de mo a shishoot næ jir mo, mo kæ pwat shwe seet jee.

<sup>28</sup> Dangbæ Pool diyeep doo balbal nænee, <<Taji a le mee láa nsak kas, mbæde mun di jir.>>

<sup>29</sup> Yaksæ ngutap nen de mo a shishoot næ wur pet mo jì kæ wus, bæ wur yool kækəlak, del taa ntoom Pool kæ Silas, wur nkaa daar mbæ kæarmuut.

<sup>30</sup> Bæ wur put kæ mo a tool, kæn nwur sat mmo nænee, <<Daa mo, an cin a miyi, kæ nghan kat bam di yi?>>

<sup>31</sup> Mo sat nwur nænee, <<A shinzeen nDaa Jesu. Bæ gha mbæ nkat bam, waa kæ nenlu fwaa mo jir.>>

<sup>32</sup> Mo satpwoo Naan nwur ashak kæ nenlu fin mo jir.

<sup>33</sup> Bæ mparmənə, wur vwang láa mo mo. Yaksæ abet-abet mo cìn baptisma nwur, ashak kæ nenlu fin mo jir.

<sup>34</sup> Wur jì kæ mo ntul fin, kæn nwur shin mbi-ise mmo. Pətuup wur næ gam kæ retnyit des hakyeng, mbæde wur ashak kæ nenlu fin mo jir, mo shinzeen nDaa Naan.

<sup>35</sup> Bæ kaade bitmang, bæ nendyeel næ mo lep jepkam mo, mbəkə mmo sat di ngutap nen de mo a shishoot næ mo nænee, <<A bwet des devəl sə mo.>>

<sup>36</sup> Yaksæ ngutap nen de mo a shishoot næ sat mPool nænee, <<Nendyeel mo lep-lep næ, mun bwet gha kæ Silas, mbəkə nwun seet mbuu di. Mbə mənə wu put yaksə, kæn nwun seet di ryang.>>

<sup>37</sup> Dang Pool sat njepekám nə mo nənee, <<Doo mo kə nərem mun agaak, bə baa mo kə tokdyeel mmun, mbəkə mmo man dī nə kyet muu cin mee mbii debish dī kas. Mun de mun a nnen Rom mo. Kəzak doon mo dəm shoot mun nlushoot zak. Dangbə yaksə, bə moo rebet ceen mun a səsok aa? Dəm wu sat mo jì pwat kə mun shikáa fur.>>

<sup>38</sup> Aasə bə, jepkam nə mo baa, bə mo satpwoo de Pool sat nnentokdyeel nə mo. Kaade nentokdyeel nə mo kələng nə, Pool kə Silas mo a nnen Rom mo, bə kəərmuut yaa mo.

<sup>39</sup> Bə nentokdyeel nə mo jì dang pə Pool kə Silas, mbəkə mmo fwoo dī mmo. Yaksə mo tap put kə mo ndəən lushoot nə, dangbə mo sat mPool kə Silas kə mmo yit pee nkaam nə.

<sup>40</sup> Abwoon de Pool kə Silas mo kə pwat ndəən lushoot nə, bə mo dəm ntul Lidiya. A pee de mo kat nenseet ndang Jesu mo de, bə mo leshap mə caa pətuup ngurum nə mo, dang mo yool yit pee nkaam mənə dī.

## 17

### *Ndəən Yil nTasoloni*

<sup>1</sup> Pool kə Silas mo yaa ar dəm put Amfipolis kə Apoloniya, bə mo jì wul nTasoloni, a pee de lu Naan mə nnen Yahudi mo dī.

<sup>2</sup> Bə Pool del nLu Naan, kaade wur loot kə cìn nə sə. Mbə puus Nookdī mo yitkun, bə Pool nkaa beetpwoo kə gurum nə mo ndəən pwoo Naan.

<sup>3</sup> Wur nkaa kámshii mə pwoo Naan nə mmo, de mo naa nə dee agaak nə, nə a təng kən Kristi shwaajeel, dang wur nyool a peemúut zak. Wur

sat zak nānee, <<Jesu de an kən satpwoo nwun nkaa wur sə, a wur a Kristi.>>

<sup>4</sup> Pak nnen Yahudi nə mo shinzeen mpwoo de Pool sat bə, nə le mmo seet ndang Pool kə Silas. Aasə zak, bə nnen Heleni mo des de mo kə kəər Naan, mo shinzeen ashak kə pak shurep dānan-nan mo.

<sup>5</sup> Dangbe nnen Yahudi mo gam kə zuur, mbəde gurum mo des mo dām ndang kām mə Pool kə Silas, bə mo dām pərep pak nen debish mo, kə jepkut de mo kə tong mpwoo lutuk mo, mo kuur mo ashak. Yaksə mo yool kə or kə pwoo debuu koo mo təttar sə ndāen pee nkaam nə. Bə mo shwe dām ntul Jesen, mo nkaa yap Pool kə Silas, mbəkə mmo put dī kə mo pə duu mə gurum nə mo.

<sup>6</sup> Dang kaade baa mo kat mo kas, bə mo fee Jesen, kə pak nenseet ndang Jesu mo pwat, bə mo jī kə mo ntoom nen dānan-nan mə pee nkaam nə mo. Mo nkaa le or nānee, <<Nen desə mo, de mo kə ciir kə yil nə shikāa atuum, mo jī mpee desə zak.

<sup>7</sup> Nə le Jesen lap mo le ntul fin! Moo tep a Wàar mə Siza, mbəde mon nkaa sat nə, mee mishkoom dī, de mo kə pet wur a Jesu.>>

<sup>8</sup> Kaade gurum nə mo kə nen dānan-nan mə pee nkaam nə mo kələng pwoo mənə, bə nə daampee mmo, bə tuup tu mo zam.

<sup>9</sup> Yaksə nen dānan-nan mə pee nkaam nə mo le Jesen kə pak nenseet ndang Jesu nə mo kwat shool bwet, akudang mo bwet mo.

### *Pool Kə Silas Ndāen Yil mBeriya*

<sup>10</sup> Kaade par cìn, bə nenseet ndang Jesu mo sat mPool kə Silas, kən mmo dām nyil mBeriya.

Kaade mo dām wul mBeriya, bə mo dēl ndəən lu Naan mə nnen Yahudi mo.

<sup>11</sup> Nen Yahudi de mon mBeriya, mo kə dʏen met nnen Yahudi de mon nTasoloni, mbəde mo kələngkar nə shi pətuup məndong rəret, dāng mo nkaa bələp pwoo Naan, shidaar shidaar mbəkə mmo naa dī nə, kyet pwoo de Pool sat mo azeen aa?

<sup>12</sup> Nen Yahudi mo des mo shinzeen, kə pak nnen Heleni mo des mo shinzeen, daas mo kə pak shurep dēnan-nan mo zak.

<sup>13</sup> Dangbə kaade nnen Yahudi de mon nTasoloni, mo kələng nə, Pool nkaa sat pwoo Naan ndəən yil mBeriya. Yaksə mo dām kar duu mə gurum de mon nyil mBeriya nə, mbəkə mmo yool kə lek nkaa Pool kə Silas zak.

<sup>14</sup> Abet, bə nenseet ndang Jesu mo lep Pool dām mpwoo Am kuur dāng Silas kə Timoti mo pan yém dī nyil mBeriya nə.

<sup>15</sup> Nen de mo dām bwet Pool, mo seet ndangshak kə wur bə mo dām wul Atens. Bə mo baa nyil mBeriya ashak kə lep mə Pool pə Silas kə Timoti nə, mo dām kat dʏin kəkəlak.

### *Pool Ndəən Pee Nkaam Atens*

<sup>16</sup> Kaade Pool nkaa dānaa jì Timoti mpee nkaam Atens nə, bə nə daampee nwur zam, mbəde wur naa pee nkaam nə gam kə kùm mo koo a pee dādangyi.

<sup>17</sup> Yaksə Pool bələp shii pwoo Naan nə ashak kə nnen Yahudi mo, kə nnen Heleni de mo kə seyil nNaan, ndəən lu Naan mə nnen Yahudi nə mo, kə wur satpwoo Naan ndes gurum de mo kə jì ndəən lutuk zak.

<sup>18</sup> Yaksə pak nnen Ipikuriyan mo, kə nnen Stoyik mo, des desə mo a nenman mo. Mo kaat kə Pool, bə mo doom beetshik kə wur. Yaksə pak mo sat nənee, <<Ngulupwoo buu koo mwen sə, kə rebet sat a miyi?>> Dang pak mo sat nənee, <<Muu kələng koo wur leshap a nkaa mee Naan decì mo sə.>> Mo leshap desə, a mbədə Pool nkaa satpwoo dēret nkaa Jesu, kə yool a peemúut zak.

<sup>19</sup> Mo yaa Pool, bə mo kàa kə wur a peekuur de mo kə pet a Ariyopagus, bə mo sat nwur nənee, <<Muu rebet manshii mə kám depwoo de gha nkaa leshap nkaa nə sə.

<sup>20</sup> Mbədə pak mbii de waa a sat nə mo a depwoo pə mun di, kəzak muu rebet manshii mo nə.>>

<sup>21</sup> (Nen pee nkaam Atens mo jir, kə məzep de mo jì tong di, mo kə fes rebet kələng, kə leshap nkaa mbii depwoo mo, bə mo le nə dee a koo dak sə.)

<sup>22</sup> Pool yool dar a peekuur de moo pet a Ariyopagus nə, bə wur sat mmo nənee, <<Wun nnen Atens mo! An pə naa wun a nen de wuu seyil nnaan mo des hakyeng.

<sup>23</sup> Mbədə kaade an pə mwaan ndəən pee nkaam fuu nə, bə an pə naa mbii de wuu seyil mmo shini-shinə. Nə le nghan kat mee peewus mbiizuum, de mo ran-ran nkaa nə nənee, <Mbə Naan de baa mu man wur kas.> Naan de baa wu man wur kas, de wuu seyil nwur sə, an pə kən leshap nwun a nkaa wur.

<sup>24</sup> <<Naan dewur leyil desə, kə mbii de mo ndəən yil nə jir. Wur a Daa mə deng kə yil desə, kə baa wur kə tong a ndəən lu de gurun mo dyik shi sar mbə seyil nwur kas.

<sup>25</sup> Baa wur kə yap mee bam pə gurum kas koo dəben, mbəde a wur shikaa fin, kə shin seen kə nook ngurum mo, kə mbii mo jir zak.

<sup>26</sup> A ndəən gurum məndong, bə Naan le peeput mə gurum de mo ndəən yil nə mo shini-shinə jir. Wur le kə mmo tong nkaa yil nə jir. Wur kə tap le bit nə mo, kə peekaat mə yil fur nə mo shini-shinə zak.

<sup>27</sup> Naan cìn kəsə, a mbəkə ngurum mo yap wur di, meebe, mon nyap wur kat, mbəde baa wur jong kə mun gurum kas.

<sup>28</sup> A mbə dəbal mə Naan, bə muu kat seen, kə muu mwaan, dang mun de zak. Kaade pak nenkook fuu mo kə sat sə nənee, <Mun zak, a jep wur mo.>

<sup>29</sup> Kaade mun a jep mə Naan mo sə, bə baa nə ret kə mmun pan nə, məse mə Naan nə a koo mbii de gurum mo kə dak a shi zinariya, koo azurfa, koo ngək, koo mee mbii de gurum mo am shi seen fur kas.

<sup>30</sup> Gyet yam-yam bə baa Naan ledyeen nkaa mwen mə gurum nə mo kas, dang yaksə, bə wur kə sat ngurum mo tuwap jir, koo a ndəən yil dədang yi.

<sup>31</sup> Mbəde Naan lepuus dəwur mbə tokdyeel ngurum de ndəən nyil nə jir, shi gwar dəwur kə ten bələp. Naan wur kə woo langtəng mənə ngurum mo agaak jir, mbəde wur kə yool kə gwar mənə a peemúut.>>

<sup>32</sup> Kaade mo kələng Pool leshap nkaa yool a peemúut, bə pak mo shwar wur shi shwar mə bákpee, dang pak mo nənee. Muu rebet kən nghan cin a leshap di nkaa mbii desə zak.

<sup>33</sup> Aasə bə Pool yool yit peekuur nə ɖi.

<sup>34</sup> Pak gurum nə mo seet ndang wur, bə mo shinzeen. Mbut nnen ɖe mo shinzeen nə, a Diyonisiyus dewur a memee mbut nennan mə peekuur ɖe mo kə pet nə a Ariyopagus, kə mee mat ɖe moo petsəm war a Damaris, kə pak gurum mo.

## 18

### *Pool Ndəən Yil nKoronti*

<sup>1</sup> Abwoon ɖesə, bə Pool yool yit Atens, bə wur dəm nKoronti.

<sup>2</sup> Be wur kat mee ngu Yahudi, ɖe moo pet səm wur a Akila, ɖe mo lāa wur a mPontus. Wur kə mat fin Priskila mo yool a Itali mo jì nKoronti nə. Mbəɖe mishkoom Klodiyus sat nə, nen Yahudi mo jir, mo yool aku nRom. Pool dəm pə mo ɖi.

<sup>3</sup> Be wur tong pə mo ɖi, mbəɖe wur a ngudak Tent koo mo sə, dang mo cìn ɖak fur ashak zak.

<sup>4</sup> Koo a parpuus Nookɖi ɖedangyii, bə Pool kə naa mbeetshik kə nnen Yahudi mo, kə nen Heleni mo mbəkə mo shinzeen ɖi.

<sup>5</sup> Kaade Silas kə Timoti mo tong mMasidoniya jì wul, bə Pool fes lekāa fin kyap, mbə satpwoo ɖeret nə, dang wur ɖee a langtəng nen Yahudi mo nə, Jesu a Kristi.

<sup>6</sup> Dangbə kaade nen Yahudi mo ciipwoo nə, kəzak mo leshap ɖebuu nwur, bə wur ciir kəbwoon mmo, bə wur sat mmo kə tuup nənee, <<Katɖang wu murep ndəən shikbish fuu mo, bə a wun wu lesuk. Baa mee sar fen ɖibut kas. Yool nyaksə, bə an mbə dəm a pə nen ɖe baa mo a nen Yahudi mo kas.>>

<sup>7</sup> Wur yool yit lu Naan mə nen Yahudi nə mo, bə wur dām dēl ntul mee gwar de mo kə petsəm wur a Titus Jastus. Wur a mee nguseyil nNaan, dē lu wur nə kus kə lu Naan nə.

<sup>8</sup> Krispus ngwe dedes nlu Naan nə, shinzeen nDaa ashak kə nenlu wur mo jir. Kəzak gurum mo des ndəən nen Koronti mo, dē mo kələng pwoo Pool nə, bə mo shinzeen, yaksə mo cìn baptisma mmo zak.

<sup>9</sup> Parmeeci sə mpar, bə Daa leshap kə Pool ndəən suun nənee, <<Taji kəərmuut yaa gha kas, a satpwoo nə, kəzak taji a nook sat nə kas.

<sup>10</sup> Mbədfə an dī ashak kə gha. Baa mee gurum mmak cìn mee mbii nghan kas. Mbədfə an dī kə gurum mo des ndəən pee nkaam desə nə.>>

<sup>11</sup> Aasə bə, Pool tong ndəən pee nkaam nKoronti, mbə bit məndong kə koor, wur nkaa kámpwoo Naan ngurum mo.

<sup>12</sup> Dangbə ndəən bit dē moo le Galiyo a gofna mə yil Akaya, bə nnen Yahudi mo balkaa ashak, bə mo yaa Pool dām kə wur pə nentokdyeel mo dī.

<sup>13</sup> Mo sat nənee, <<Gwar desə wur nkaa pəring kə pan mə gurum mo, mbəkə mmo seyil dī nNaan ndəən ar dē baa nə nciit kə Wàar nə kas.>>

<sup>14</sup> Dangbə kaadē Pool doom leshap, bə Galiyo dēwur a gofna, sat nnen Yahudi nə mo nənee, <<Wun nnen Yahudi mo! Katdang bə dē gwar dē desə wur cìn a mee mbii dēbish, kə koo dēwur wat a mee mbii, bə yoo an mmak lekom kən nghan nkələng wun dī.

<sup>15</sup> Dangbə kaadē nə a beetshik nkaa pak pwoo mo, kə səmpwoo, kə Wàar fuu mo, bə wu dām wu

beet mənə mbuu shikáa fuu. Baa an mbə rebet dee a ngutokɗyeel mə mbii koo mənə mo sə kas.>>

<sup>16</sup> Yaksə wur ceen mo shin pwat aku ndəən luɗyeel nə.

<sup>17</sup> Mo jir mo yaa Sostenis, ngwe dedes nkaa lu Naan nə, bə mo nərem wur mpwoo luɗyeel nə, ɗang baa Galiyo lekáa ɗyikye kas.

### *Pool Baa Dəm Antiyok De Nən Nyil nSiriya*

<sup>18</sup> Pool waa cin tong ɗi nKoronti nə des ashak kə nenseet ndang Jesu nə mo. Bə wur yool yit mo, bə wur del ndəən tii mbə dəm nyil nSiriya, ashak kə Priskila kə mish war Akila. Akudang Pool yool seet, bə wur sak káa fin nSenkiriya, mbəkə nwur gampwoo dewur kə ten cweer nən nNaan nkaa shin fin.

<sup>19</sup> Mo jì wul ndəən yil Afisus bə Pool yit Priskila kə Akila mpee mənə. Yaksə wur dəm del ndəən lu Naan, kə wur yakshii mə pwoo mo ashak kə nnen Yahudi mo.

<sup>20</sup> Kaade mo ɗang pə wur kə nwur pan yém de pə mo, bə wur cíi.

<sup>21</sup> Dangbe kaade wur yool yit mo, bə wur cweerpwoo mmo nənəe, <<Katɗang Naan rebet, bə an mbə baaji pə wun ɗi.>> Aasə bə, wur del ndəən tii dəm nAfisus.

<sup>22</sup> Kaade wur dəm wul nSizariya, bə wur kàa nJerusalem, kə nwur tok ɗi kə nenseet ndang Jesu nə mo. Abwoon mənə, bə wur dəm Antiyok.

<sup>23</sup> Abwoon dewur pan cin rep teer mo de, bə wur yool dəm shipee-shipee, ngaar yil nGalati, kə Firijiya, wur nkaa gangkwak mputuup nenseet ndang Jesu nə mo jir.

### *Apolos Ndəən Yil Afisus Kə Koronti*

<sup>24</sup> Mee ngu Yahudi de moo petsəm wur a Apolos, de mo lāa wur a nAlekzandriya, be wur ji Afisus. Wur a mee nguman, dang wur man bəət-haal mə Naan des hakyeng.

<sup>25</sup> Mo kə kám ar de nə a mə Daa nwur, dang wur dar balbal ndəən nə. Wur leshap, dang wur kám ngurum mo nkaa Daa Jesu ndəre-ndəre, dang jir kəsə, be wur man a baptisma mə Joon bejee dak.

<sup>26</sup> Wur doom kop pwoo Naan agaak, baa ashak kə mee kəərmuut kas, ndəən lu Naan nə. Kaade Priskila kə Akila mo kələng wur, bə mo pet wur dəm kə nə ntul fur, kən mmo sət kám ar mə Naan di nwur ndəre-ndəre.

<sup>27</sup> Apolos yool mbə dəm Akaya, be nenseet ndang Jesu de mon Afisus mo bam wur, shi ran lep a rəran shin nwur pán nenseet ndang Jesu de mon nyil Akaya, mbəkə mmo kaat wur di, katdang wur dəm wul. Kaade wur dəm wul, bə wur bam nnen de mo kə shinzeen mbə deret mə Daa zam.

<sup>28</sup> Wur gan nnen Yahudi mo ntoom kə gurum mo, mbə beetshik, kəzak wur kám ngurum mo agaak, wur nkaa leshap mmo nkaa mbii de mo ndəən pwoo Naan nənee, <<Jesu wur a Kristi azeen-zeen.>>

## 19

### *Pool Nyil Afisus*

<sup>1</sup> Kaade Apolos di ndəən Koronti, bə Pool nkaa mwaan ndəən yil mo, bə wur ji wul Afisus. Yaksə wur ji kat pak nenseet ndang Jesu mo di mpee nkaam mənə.

<sup>2</sup> Bə wur tal pə mo nənee, <<Kaade də wu shinzeen, bə wuu lap Riin Debang ee?>> Mo lap nwur nənee, <<Hai, baa muu cam kələng mee pwoo nkaa Riin Debang kas.>>

<sup>3</sup> Wur tal pə mo nənee, <<Bə də mo cìn a baptisma dədang nwun yii?>> Mo lap nənee, <<A baptisma mə Joon.>>

<sup>4</sup> Pool sat mmo nənee, <<Baptisma mə Joon nə a mbə nen de mo kə tuwap. Gyet Joon sat nnen Yahudi mo shinzeen a ngwe dewur mbə jì mbwoon fin. A Jesu mmənə.>>

<sup>5</sup> Kaade mo kələng pwoo desə, bə mo cìn baptisma mmo ndəən səm kə Daa Jesu.

<sup>6</sup> Pool lesar fin nkaa mo, bə Riin Debang sham nkaa mo, bə mo leshap shi liispwoo decì mo, dang mo satpwoo Naan ngurum mo.

<sup>7</sup> Nen de mo lap baptisma nə, mo wul kaapaat baavəl.

<sup>8</sup> Pool wur del ndəən lu Naan, mbə tar mo kun, bə wur leshap nə, baa ashak kə kəərmuut kas, kəzak wur cìn beetshik kə mo, dang wur daar mbəkə nwur kám de mmo agaak nkaa mulki mə Naan.

<sup>9</sup> Dangbə pak mo cəər bal mputuup, kə mmo cii shinzeen, bə mo leshap debuu nkaa pwoo mə Naan ntoom gurum mo jir. Aasə bə, Pool yit mo de, bə wur pərep nen shinzeen nə mo shin jì ashak. Bə koo a puus dedangyii, bə wur yakshii kə pwoo mo ndəən lu kam-kam de mə Tairanus.

<sup>10</sup> Moo naa ncìn a kəsə dām wul mbə bit vəl. Aasə bə, nen de mo kə tong ndəən yil Eshiya, nen Yahudi mo, kə nnen de baa mo a nen Yahudi mo kas, mo jir mo kələng pwoo kə Naan.

*Jep Skiiva Mo*

<sup>11</sup> Naan le kə Pool cìn mbii lukshik mo des, de baa mo kə cam naa mo kas.

<sup>12</sup> Nə le har mmo lap lee dēwur kə pwes wun dīshik, kə nlər dēwur kə lep mo, kə mo dām tung nengok mo dīshik, bə mo kat bar ndəən shwal mo mo shini-shini, kəzak riin dēbish mo pwat mbut ngurum mo des zak.

<sup>13</sup> Dangbə mee des mo dī mbut nnen Yahudi mo, de moo mwaan dām shiyil-shiyil, kən mmo kə ceen riin dēbish mo dī. Mo doom leshap nnen de mo kə riin dēbish mo ndəən sām mə Jesu, bə mo sat nənee, <<Ndəən sām mə Jesu de Pool kə leshap nkaa wur sə, bə an nsat ngha, a put aku.>>

<sup>14</sup> Mee d̄yemnəənshak mo dī pwoovəl, de mo a jep mee pris dēdes mə nnen Yahudi mo, dī sām wur a Skiiva. A mo a nnen cìn mənə.

<sup>15</sup> Riin dēbish nə lap mmo nənee, <<Wen man Jesu, kə wen mman Pool zak, dang wun a wii mo yii?>>

<sup>16</sup> Bə gwar dēwur kə riin dēbish nə, wur yool met nkaa mo, bə wur met mmo mbal jir mo. Wur nas mo, dang wur le lāa mmo, bə wur yilang nlər mmo, bə mo yool shwe pwat ndəən lu nə ngúm, bə toom kə sham mmo.

<sup>17</sup> Kaade mbii desə nə dee a deməman pə nnen Yahudi mo, kə nnen Heleni mo de mo kə tong ndəən yil Afisus, bə kəərmuut yaa mo jir, bə gurum mo le dēdes nsām kə Daa Jesu.

<sup>18</sup> Gurum mo des mbut nnen de mo shinzeen, mo jì woo shikbish mo mo, kə dak mo dēbish mo agaak zak.

19 Pak gurum mo des mbut nnen de moo cìn yen debish mə gwampee mo, mo kok bəət-haal mə yen mo nə mo, kən mmo jì fwoo mo nwus ntoom gurum nə mo jir. Kaade mo tang shool mə bəət-haal de mo fwo nwus nə mo, bə mo kat shool azurfa mo wul ngal laarpaat.

20 Aasə bə, pwoo mə Daa nə mwaan shipee-shipee jir, nə le nə bal hakyeng.

### *Demetriyus Yool Kə Pwoo Debish Nkaa Pool*

21 Abwoon de mbii desə mo kə cìn, bə Pool naa nə ret nə, kə ndyin dām nJerusalem, bə dyin mbə yaa ar nə dām put a mMasidoniya kə Akaya. Bə wur sat nənē, <<Abwoon de an ndām wul nJerusalem, bə nə atəng an mbə ndām nyil nRom zak.>>

22 Pool lep Timoti kə Erastus de mo a nenbam wur mo, kə mmo dām mMasidoniya akyeen wur, dāng wur shikāa fin, wur mpan yém dī lee ndəən yil Eshiya nə.

23 Nciit kə mənə, bə gurum mo yool kə pwoo debish de nə daampee zam nkaa pwoo Naan nə.

24 Mee ngukəlem, dewur kə dak mbii mo shi azurfa, de moo pet sām wur a Demetriyus. Wur naa nkəlem pak jep kùm mo, shi azurfa de mo lapshak kə war kùm Atemis dedes nə, bə dak desə nii jì kə shool nnenkəlem nə mo zam.

25 Demetriyus pərep nenkəlem nə mo jì ashak jir, kə nen de dak mo nə mo, a koo mə nenkəlem nə mo sə zak. Yaksə wur sat mmo nənē, <<Daa mo! Wu man nə, mmun muu kat shool des a ndəən dak fun desə.

26 Yaksə wun shikāa fuu, bə wu naa, kə wuu kələng mbii de gwar de moo pet wur a Pool sə wur

kə cìn. Wur sat nə, naan de gurum mo kə ɗak mo a shi sar, bə baa mo a naan kas koo lee lee, ɗang wur ciir kə pətuup gurum mo des ndəən pee nkaam Afisus, kə yil de mo ngaar Eshiya jir. Nə, taji mo seet kùm nə mo kas.

<sup>27</sup> Wu naa zak, yaksə baa ɗak fun nə kutɗi kə mee səm ɗeret kas. Baa a ɗak fun nə bejee ɗak kas, kə Atemis ɗedes, war mbə ɗee a mbii shwar ngurum mo, kə naan nə war shikáa fer zak. Gurum de mo ngaar yil Eshiya, kə yil sə jir, mo kə seyl a nwar.>>

<sup>28</sup> Kaade mo kələng pwoos mənə, bə nə láa mmo mbut zam, mo le or pwoos məndong, mo sat nənee, <<Atemis mə Afisus war a ɗedes!>>

<sup>29</sup> Gurum de mo ndəən pee nkaam nə, mo jir mo lap or nə zak. Gurum nə mo dəm yaa Gayus kə Aristakus de mo a nen Masidoniya mo, kə de mo a shaar mwaan mə Pool, bə mo dəm kə mo kəkələk a peekuur.

<sup>30</sup> Pool rebet dəm ɗar akyeen gurum nə mo, bə nenseet ndang Jesu mo cí nwur.

<sup>31</sup> Pak nen ɗenan-nan de nyil Eshiya mo, de mo a shaar Pool. Mo lep shindəm nwur nə, taji wur dəm di a peekuur nə kas.

<sup>32</sup> Gurum nə mo le or a peekuur nə jir, mon nkaa sat mbii mo shini-shini, mbəde des mə gurum nə mo, baa mo man mbii de nə le kə mo kuur ashak kas.

<sup>33</sup> Nen Yahudi mo le kən Alekzanda dəm ɗar akyeen mə gurum nə mo, bə wur diyeep sar, mbəkə ngurum nə mo ɗok di tətək, mbəde wur kə rebet leshap ngurum nə mo nə, baa ɗyin kə nen fin mo, ɗuu cìn mee mbii ɗebish kas.

Mbədə kaade gurum nə mo naa Alekzanda kə dar akyeen, bə mo pan nə, a wur kə mbii nə.

<sup>34</sup> Kəzak kaade mo naa nə, wur a ngu Yahudi, bə mo sət le or pwoo məndong jir, mbə awa vəl. Mo nkaa sat nənee, <<Atemis, kə nə Afisus mo, war a dedes!>>

<sup>35</sup> Kaade nguran mə pee nkaam nə wur le kə ngurum mo dok tətək, bə wur sat mmo nənee, <<Wun nen Afisus mo! A wii nook man nə, a wun a nnen de wun pə tap kə lu kùm mə Atemis dedes ndəən Afisus kas yii? Kəzak nghək de gyet nə tong adeng sham taa mpee desə kas yii?

<sup>36</sup> Baa mee gurum mak cīpwoo mə mbii desə mo kas. Mbə mənə bə nə ret kə nwun tong coot, taji wu cìn mee mbii kəkəlak kəsə kas.

<sup>37</sup> Wun wu jì kə nen desə mo mpee desə, bə baa mo kə cìn mee wat ndəən lu kùm fuu nə mo kas, kə baa mo sat mee pwoo debish nkaa naan fuu dedes war kas zak.

<sup>38</sup> Katdang Demetriyus ashak kə nniyee fin mo, mo kə mee pwoo nkaa mee gurum, bə mo dəm kə pwoo nə nludyeel mpee de nendyeel mo dī, mbəkə mmo beetpwoo nə dī.

<sup>39</sup> Dangbə kat wun pə tang a mee mbii decì, bə wu beetpwoo mənə a peekuur kə nenyil nə mo.

<sup>40</sup> Azeen-zeen mun mbə teer dībut katdang mo dəm kə mun nludyeel mbə or də cicinsə, mbəde baa mun manshii mə mbii de wun pə dyeep or nkaa nə kas, kəzak, baa kuur fuu nə kə mee koop nə kas.>>

<sup>41</sup> Abwoon dewur kə leshap mənə, bə wur sat ngurum nə mo dəm ntul mo.

## 20

### *Pool Baa Dəm mMasidoniya Kə Gris*

<sup>1</sup> Abwoon de or nə kyes, bə Pool pərep nenseet ndang Jesu mo, bə wur leshap kə mo, mbə shınbal mmo mputuup, bə wur sat dang mukaat mmo, bə wur yool dəm mMasidoniya.

<sup>2</sup> Wur mwaan dəm ngaar nyil mənə mo jir, wur nkaa caa pətuup ngurum nə mo, bə wur jì wul nyil nGris.

<sup>3</sup> A mpee dewur cìn tar kun dī. Nen Yahudi mo balpwoo mo ashak nkaa wur, bə kaade wur mbə del ndəən tii mbə dəm nyil nSiriya, bə wur waa yaa ar nə a mMasidoniya.

<sup>4</sup> Bə Sopata làa Pires ngu Beriya, dəm ndang Pool kə Aristakus kə Sekundus, de mo a nnen Tasoloni mo, kə Gayus ngu Debi, kə Timoti, kə Tikikus, kə Trofimius de mo a nen Eshiya mo.

<sup>5</sup> Nen desə mo shee dəm wul nTrowas mmun akyeen, kən mmo dar naa jì fun a mpee nkaam mənə.

<sup>6</sup> Mun mu del ndəən tii nFilipi, abwoon retnyit mə se gəl aas de baa nə kə yist kas. Bə ndəən teer mo paat, bə mu dəm mu wul pə mo de nTrowas nə. Mun cìn teer pwoovəl dī mpee mənə.

### *Pool Yool Kə Yutikus A Peemúut nTrowas*

<sup>7</sup> Parpuus denshee mbut nteer depwoovəl, bə mu kuur ashak mbə se Tong Ashak. Pool kə dak shin, mbəkə daar wur yool mwaan dī, bə wur leshap ngurum mo. Wur naa a nleshap nə dak, dəm wul nnaar mpar.

<sup>8</sup> Mo lewus naapee mo dī des ndəən ludeng de muu kuur de nə.

<sup>9</sup> Mee zəlang de mo kə pet səm wur a Yutikus kə tong mpwoo fung mə lufeng nə, bə kaade Pool naa an satpwoo Naan nə dak, bə saam doom yaa Yutikus, bə saam nə jì met nwur mbal, bə wur yool mpwoo fung mə lufeng dekun nə, sham taa nyil, kaade mo sham mang wur, bə mo kat wur kə muut.

<sup>10</sup> Yaksə Pool sham zan shik fin nkaa kúm mə zəlang nə, bə wur kup kúm nə, bə wur sat ngurum nə mo nənee, <<Taji nə daampee nwun kas, mbəde wur de kə seen.>>

<sup>11</sup> Bə Pool baakaa di nlufeng nə, wur tep gəl aas se. Abwoon dewur kə leshap kə mo har bit mang, bə wur yool seet.

<sup>12</sup> Mo dəm kə dyem zəlang nən ntul kə seen, bə mo kat retnyit des hakyeng.

<sup>13</sup> Pool sat mmun nə, dyin pə rebet dəm Asos a nshii, mbəmənə bə mun mu dəm mu del ndəən tii dəm mu wul Asos nwur akyeen, a pee de mu mang wur di.

<sup>14</sup> Kaade wur jì kat mun Asos, bə mu mang wur ndəən tii nə, kə mu dəm mMitilini.

<sup>15</sup> Mu yool mMitilini nə, bə daar nə mu dəm mu wul kus kə yil nKiyos. Daar nə zak, bə mu jì mu wul ngaar Samos, kə daar nə zak, bə mu jì mMiletus.

<sup>16</sup> Pool ledyeen mbə del dəm Afisus ndəən tii nə, mbəkə taji wur waa taa dee ndəən yil Eshiya kas, mbəde wur rebet wurung, mbəkə kat nə mak cìn, bə wur wul di nJerusalem parpuus Pentikos.

*Pool Leshap Kə Eklesiya De Afisus*

17 Kaade Pool wul mMiletus, bæ wur lep shindəm nen denan-nan mə Eklesiya de Afisus mo, nə mo jì kat ndyin di.

18 Bæ kaade mo jì wul pə wur di, bæ wur leshap mmo nənee, <<Wun shikáa fuu, wu man tong fen nnaar fuu peedə di an nshee jì di ngaar nyil Eshiya.

19 Gyet ncìn dak mə Daa nə, baa a shi mee diyeepkáa kas, kəzak an kə shwaajeel des mbə cìn dak nə shíbit shíbit, kə mbə gwak de də nen Yahudi mo bwet mbə an.

20 Wun shikáa fuu wu man zak nə, baa gyet nsak shii mbə sat mee mbii de nə kəkoop nwun pə wun di kas. An mbə kámpwoo nkaa Jesu nwun jir agaak, kə an kə dəm nkámpwoo nə nwun shilu-shilu zak.

21 Gyet wen kən sat zeen nnen Yahudi mo, kə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, balbal nə, nə ret kə mmo tuwap jir, kə mo jì pə Naan di, kə mmon shinzeen de nDaa fun Jesu Kristi zak.

22 Yaksə, wu naa an mbə dəm nJerusalem, mbəde a Riin Debang lep an shindəm, dang baa wen man mbii de nən ndəm kat an di mpee mənə kas.

23 Dangbə Riin Debang kə kám nghan nə jir ndəən pee nkaam dedangyii, kə jeel pə darnaan an, bæ gurum mon yaa an shoot zak.

24 Baa wen lesen fen nə kə mee koop nə pə an di kas, dang an kən rebet kə nghan kyes a dak de Daa Jesu kə shin nghan mbə cìn nə. Dak dewur shin nə nghan ndesə, kə nghan leshap deret di ngurum mo nkaa zuum mə Naan.

25 <<Yaksə wen man nə, baa memee ndəən wun,

de gyet an kən mwaan nnaar fuu, mbə leshap nwun nkaa yil mishkoom mə Naan nə, wun baa wu naa an dī kas.

<sup>26</sup> Mbə mənə, wen kən sat nwun cicinsə nə, katdang bə memee fuu muut mbut shikbish, bə sar fen mo paat.

<sup>27</sup> Mbədə baa gyet wen nsak shii mbə sat pan mə Naan mo jir nwun kas.

<sup>28</sup> Mbə mənə, wun nen de Riin mə Naan kə le a nennaa kuur mə təm nə mo jir, wu tap kə káa fuu mo rəret, kən nwun kyeer Eklesiya mə Naan dəwur kə seet nshin shi toom mə káa fin.

<sup>29</sup> Wen man nə, abwoon de wen kən seet, bə ncuwe dəbyaal mo, mon nji del nnaar fuu, bə baa mon nyit təm nə mo de kas.

<sup>30</sup> Pee nə pə jì, bə pak gurum mon nyool nnaar fuu, mo mbə sat pwoo de mo a dung nkaa zeen nə, mbəkə mmo dul nenseet ndang Jesu mo dəm dī ndang mo.

<sup>31</sup> Mbə mənə, bə wu tong shi gongpee, taji wu munsuk kas nə, gyet mbə bit mo kun, bə baa wen nook leshap nə nwun mpar kə puus balbal, kə yitmwaas kas.

<sup>32</sup> <<Yaksə, bə wen le wun nsar Naan, kə pwoo deret wur de nə kə bal mbə dyik wun, mbəkə nə shin deret mə Naan, dī wur kə nə mbə nnen wur mo jir nwun zak.

<sup>33</sup> Baa wen kən coor mee azurfa, koo zinariya, koo nlər mə mee gurum kas.

<sup>34</sup> Wun shikáa fuu wu man nə, a shi sar fen desə mo, bə an kən cìn dak shi mo, mbə mbii de an kən rebet mo, kə mbə mbii de nnen de mo ashak kə an mo kə rebet zak.

<sup>35</sup> An kən nkám nwun ndəən mbii mo jir, nə, a shi dak mə káa fuu mo, dang wun bam nen de baa mo katbal kas, kaade muu panpwoo de Daa Jesu kə sat shikáa fin sə nənee, <Kat gurum shin mbii, bə wur nkat deret met ngwe dewur lap nə.> >>

<sup>36</sup> Abwoon de Pool sat pwoo mənə, bə wur kurum nkaa furum ashak kə mo jir, kən nwur dangnaan di

<sup>37</sup> Kaade mo doom sat dang mukaat mPool, bə mon nkaa wal, dang mo kə jì lesar nwur ntook, kə mo kə tung wur shi mishpwoo zak.

<sup>38</sup> Mbii de nə sət wət pətuup mmo met jir, nə aapwoo de Pool sat mmo nə, baa mon nkutdi mbə naa yit fin kas. Mo dəm bwet wur mpwoo tii.

## 21

### *Pool Pə Kàa nJerusalem*

<sup>1</sup> Abwoon de muu sat dang mukaat mmo, bə mu del ndəən tii bə mu yaa ar wur-wur mu dəm nyil nKos. Daar nə, bə mu dəm mu wul nRodes. Mu yool mpeemənə, bə mu dəm mPatara.

<sup>2</sup> Kaade mu kat mee tii de nə mbə candel mFonisha, bə mu del ndəən nə, bə mu yool.

<sup>3</sup> Kaade mu naa yil nSaiprus kə dee, bə mu yit nə nsarkul, mu del mə dəm akyeen nyil nSiriya. Mu dəm mu sham mpee nkaam nTaya, mbəde tii nən nsham kə lee mo a mpee mənə.

<sup>4</sup> Kaade mu katpee de pak nenseet ndang Jesu mo de, bə mo sat mPool nə, taji wur dəm nJerusalem kas.

<sup>5</sup> Dangbə kaade puus seet fun nə jì wul, bə mu yool mə sekyeen kə mwaan fun. Bə nenseet

ndang Jesu nə mo ashak kə shurep fur mo, kə jep fur mo, mo dəm ndang mun mbwoon pee nkaam nə, a pee de mə kurum nkaa furum mbə dangnaan di ashak kə mo mpwoo am kuur nə.

<sup>6</sup> Abwoon de mu sat dang mukaat nshak, bə mmun mu del ndəən tii nə, bə mo baa ntul.

<sup>7</sup> Yaksə mmun mu sekyeen kə mwaan fun. Mu yool nTaya, bə mu jì mə wul mPolemayas. Bə mu dəm mu tok kə nenseet ndang Jesu mo mpeemənə, bə mu tong ashak kə mo, mu teer məndong.

<sup>8</sup> Daar nə, bə mu yool, mu dəm mu wul nSizariya, bə mu tong ntul Filip ngusat pwoo Naan dewur a memee mbut nnen depwoovəl sə mo, de gyet mo bələp mo nJerusalem.

<sup>9</sup> Filip kə jiraap mo feer, de baa mo kə yool dyik kas. Jiraap desə nə mo kə leshap nkaa mbii de nə mbə jì.

<sup>10</sup> Kaade mu pan mu yém de, mbə meeteer mo ruk, bə mee ngusatpwoo mə Naan di səm wur a Agabus, wur kə tong nJudiya jì di.

<sup>11</sup> Kaade wur jì pə mun di, bə wur mang zaal de Pool kə dyiin mbwoon, bə wur bwoot sar kə shii fin mo dishik. Bə wur sat nənee, <<Riin Debang sat nə, nnen Yahudi de mon nJerusalem, mon ndəm bwoot ngu zaal desə nə a kəsə zak, kən mmo shin wur nsar mə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas.>>

<sup>12</sup> Kaade mu kələng pwoo mənə, bə mmun kə koor nə mo, mu dang pə Pool mbəkə taji wur dəm nJerusalem kas.

<sup>13</sup> Dangbə Pool lap nənee, <<A mii le dang wun pə wal, kən nwun wət pətuup fen di yii? Yaksə

wen kən ɗak sen, baa a mbəkə mmo buɓwoot an ɗi bejee ɗak kas, koo a mbəkə nghan muut ɗi ndəən yil nJerusalem zak, mbə səm mə Daa Jesu.>>

<sup>14</sup> Kaade baa mu mak daam wur kas, bə mu nook, ɗang mu sat nənee, <<Dee a mbii ɗe Daa Naan naa kə gha ɗak.>>

<sup>15</sup> Abwoon rep meeteer mo, bə mu ɓwoot lee fun mo, kə mmun kaa ɗi nJerusalem.

<sup>16</sup> Pak nen Jesu ɗe mon nSizariya mo jì ndang mun, ɗe mo jì wul kə mun ntul Mason, a mpee ɗe mə tong ɗi. Wur a ngu Saiprus, ɗang wur a memee mbut nenseet ndang Jesu denshee mo.

<sup>17</sup> Kaade mu jì mu wul nJerusalem, bə nenseet ndang Jesu mo kaat mun shi retnyit.

<sup>18</sup> Daar nə, bə Pool dəm kə mun pə Jemis ɗi, a pee ɗe nennan mə Eklesiya mo ɗe ashak jir.

<sup>19</sup> Abwoon ɗe Pool kə tok kə mo, bə wur yaa yakshii nə mmo ɓang-ɓang, mbii ɗe Naan le kən nwur cìn mo ndəən nen ɗe baa mo a nnen Yahudi mo kas.

<sup>20</sup> Abwoon ɗe mo kələng pwoo nkaa mbii mənə mo, bə mo kwoop Naan hakyeng. Bə mo sat mPool nənee, <<Dyemnəən fun, a naa nnen Yahudi mo ɗes hakyeng mo kə ɗee a nen shinzeen mo, ɗang mo fes le pətuup fur mo nkaa Wàar mə Mosis.

<sup>21</sup> Mo kə kələng pwoo nkaa gha nənee, <Waa a kám nnen Yahudi mo jir, ɗe mo kə tong mbut nnen ɗe baa mo a nnen Yahudi mo kas, nə, mo yit Wàar Mosis mo, ɗang nə taji mo can jep fur mo kas, kəzak nə taji mo tap kə mbii ɗe puun fun mo kə loot kə cìn mo kas.>

<sup>22</sup> Bə, yaksə, bə gha arang yaksə yii? A lekom kən nghan kələng mbii de mun nsat, de nə ret kə nghan cìn. Mbədə təng mon nkələng nə, aa jì.

<sup>23</sup> A mbii de muu rebet kə nghan cìn ndəsə. Mun kə gurum mo feer, de mo kə cweerpwoo nDaa Naan nkaa kaa fur.

<sup>24</sup> A dəm ashak kə mo, kən nwun cìn mbii de wun nlesuk dee di a dəbang nyit mə Naan. A gha nkwat shool mbə mbii de mon ncìn jir. Bə mon mmak sak shweepkaa fur mo zak. A ndəən ar desə, bə jir mo mman nə, baa mee zeen mbut pwoo de mo kə sat nkaa gha nə kas, mbəde gha shikaa fwaa aa tap kə Wàar mə Mosis nə mo.

<sup>25</sup> Mbə nnen de mo shinzeen de baa mo a nnen Yahudi mo kas, bə mu ten mulep a rəran mmo, nkaa pwoo de gyet mu yool mu dar nkaa nə, nə, taji mo se mee mbiise de mo kə ten shin nkùm kas, kə taji mo se toom kas, kəzak taji mo se long de mo miyoor took nnə kas, kə taji mo cìn ngaa kas.>>

<sup>26</sup> Daar nə, bə Pool seet ashak kə des defeer nə mo, kə mmo cìn mbii de mon nlesut dee di a dəbang nyit mə Naan. Yaksə wur del ndəən Lu Naan Dedes nə, mbəkə nwur sat di ngurum mo, puus de mon nlesut dee a dəbang nən nkyes di, parpuus de koo a wii, bə wur nshin mbiizuum mbə shik.

### *Mo Yaa Pool Ndəən Lu Naan Dedes*

<sup>27</sup> Kaade teer depwoovəl nə mo kus kəgam, bə pak nnen Yahudi de mo kə tong Eshiya mo jì naa Pool ndəən Lu Naan dedes, bə mo kar, kəzak mo lepshii nkuur mə gurum nə mo jir, bə mo yaa Pool.

<sup>28</sup> Moo le or, bə mon nkaa sat nənee, <<Wun nnen Isreil mo, wu bəm mun! Wu naa gwar de də wur dām shipee-shipee ndəən yil nə mo, mbəkə nwur kām ngurum mo, kən mmo bák mun nnen Isreil mo de, kə Wàar mə Mosis mo, kə Lu Naan dedes sə zak. Baa a mənə bejee đak kas, wur kə đel kə pak nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas ndəən Lu Naan dedes zak. Wur kə le Lu Naan dedes nə dee a debuu.>>

<sup>29</sup> Mo leshap desə, a mbəde mo kə naa Trofimur ngu Afisus ashak kə wur ndəən pee nkaam, bə mo pan nə, ntong a Pool kə jì kə wur ndəən Lu Naan dedes nə.

<sup>30</sup> Bə nen pee nkaam nə mo yool jir, gurum nə mo shwe jì kuur ashak abet, koo a nkoop pee dedangyii, mo yaa Pool, bə mo fee wur put mbwoon Lu Naan dedes nə, bə mo shoot pwoolu nə mo abet-abet.

<sup>31</sup> Kaade mo nkaa tangpee tu Pool, bə ngwe dedes mə shiitoon mə nnen Rom mo, kələng nə, Jerusalem nə gam kə or des zam.

<sup>32</sup> Abet-abet bə wur pərep shiitoon mo, kə pak đənan-nan mə shiitoon nə mo, bə mo shwe dəm pə nen de mo yaa Pool đì. Kaade mo naa ngwe dedes nə kə shiitoon mo, bə mo nook nərem Pool.

<sup>33</sup> Yaksə ngwe dedes nə jì kus kə Pool, bə wur yaa Pool, wur le kə mmo bwoot Pool shi shoobəring mo vəl. Wur tal nənee, <<Gwar desə wur a wii? Kəzak wur cìn a mii?>>

<sup>34</sup> Yaksə kuur mə gurum nə mo le or. Pak mo nkaa sat mee mbii, đang pak mo nkaa sat mee mbii decì mo zak. Kaade baa ngwe dedes nə wur mak manshii mə mbii de nə le kən ngurum nə mo kə đyeep doo des kas, bə wur le kə mmo dəm kə

wur mpeetong mə shiitoon mo.

<sup>35</sup> Kaade mo jì wul a pee kəkàa mpwoo lu nə, bə shiitoon mo mang wur diyeep adeng mbəde kuur mə gurum nə mo dee a koo nentar mo sə.

<sup>36</sup> Mo nkaa diyeep doo bə, mo nkaa sat nənee, <<Wu tu wur, wu tu wur!>>

### *Pool Leshap Gurum Mo*

<sup>37</sup> Kaade mo nkaa del kə Pool ndəən peetong mə shiitoon nə mo, bə wur sat ngwe dedes mə shiitoon nə mo nənee, <<Kyet a mmak yit nghan nsat mee mbii di nghan wo?>> Ngu taakyeen nə tal pə wur nənee, <<A man pwoo mə nnen Heleni mo ee?

<sup>38</sup> Tan! Baa a gha a ngu Ijip de gyet ndəən meeteer dedel sə mo, bə wur bwetbeer nkaa gwomnati, dewur dul gurum mo ngal feer, dəm ndang shin a naaryil, mbə twe gurum mo sə kas ee?>>

<sup>39</sup> Pool lap nwur nənee, <<An a ngu Yahudi. Mo làa an a nTarsus ndəən yil nSilisiya. An a laayil mənə, de nə a mə man nkòo a wii. An pə dang pə gha, a shínpee nghan nleshap di kə kuur mə gurum nə mo.>>

<sup>40</sup> Ngu taakyeen nə wur shínpee nwur. Yaksə Pool dar nkaa pee kəkàa nə, wur diyeep sar nkuur mə gurum nə mo, mbəkə mmo dok de tətək. Kaade mo dok tətək, bə wur leshap ngurum nə mo shi liispwoo Hiburu. Wur sat mmo nənee,

## 22

<sup>1</sup> <<Dyemnaa mo, kə puun fen mo, wu lekom kən nwun kəleng an di, kən nghan leshap de nwun

agaak, de nenkám nà, baa wen kən cìn mee mbii ðebish kas.>>

<sup>2</sup> Kaade mo kələng wur leshap mmo a shi liispwoo Hiburu, bə mo sət dok tətək. Yaksə Pool sat nənee,

<sup>3</sup> <<An a ngu Yahudi, de mo lāa an a nTarsus mə yil nSilisiya. Dangbə nwurang a ndəən pee nkaam desə. An nkam tang ran a nsar mə Gamaliyel. Mo kə tap kám nghan rəret hakyeng ndəən Wàar de mo a mə puun fun mo, de an kə zuur des zam mbə cìn ðak Naan, koo wun sə.

<sup>4</sup> Nə le gyet wen kən shinjeel des, nnen de mo kə seet ndang Jesu Kristi, kəzak, wen kən twe pak mo, dang kən mbwoot shurep mo kə daas mo, de nle mo nlushoot.

<sup>5</sup> Koo a pris dedes sə, kə nen denan-nan desə mo, bə mon mmak ðar langtəng fen, nə pwoo de an pə sat nə azeen. Mbəðə gyet wen kən lap bəət-haal a pə mo, mbəkə nghan ndəm kə nə ndyemnəən fun nnen Yahudi mo, de mo kə tong ndəən Damaskus, kə nghan nyak nenseet ndang Jesu, de mo kə tong pee nkaam mənə. Mbəkə nghan jì ði kə mo nJerusalem a bubwoot, kən mmo shinjeel ði mmo.>>

### *Pool Leshap Nkaa Tuwap Fin*

<sup>6</sup> <<Kaade an a ar yoo mwaan nə, bə jì nwul kus kə Damaskus, koo puus a naar sə. Nnen mman, bə mee peebang dedes, tong adeng sham bangpee de an ði cəərkaat.

<sup>7</sup> Yaksə ntaa nyil, bə kələng mee doo nə pə sat nghan nənee, <Sool, Sool, a mii le dang aa shin jeel nghan yii?>

<sup>8</sup> Bə ntal nənee, <A gha wii Daa?> bə wu sat nghan nənee, <A an Jesu ngu Nazaret de gha nkaa shinjeel nghan.>

<sup>9</sup> Nen de mo ashak kə an, mo naa peebang nə, dang baa mo kələng doo mə ngwe dewur leshap kə an nə kas.

<sup>10</sup> Bə ntal nənee, <Daa, waa a rebet kən nghan cìn a mii?> Yaksə Daa sat nghan nənee, <A yool a dəm nDamaskus, a mpeemənə bə mon nsat mbii mo nghan jir, de an kən nle mo mbəkə gha cìn dī.>

<sup>11</sup> Wen ncəər ndee a vum, mbə bal mə peebang nə. Bə nen de mo ashak kə an, mo yaa sar nghan, bə mo dəm kə an nDamaskus.

<sup>12</sup> <<Mee gwar dī de mo kə petsəm wur a Ananiyas, wur a mee nguseet ndang Naan, dewur kə cìn mbii de Wàar Mosis moo sat rəret. Nnen Yahudi de mo kə tong nDamaskus jir, moo shin dedes nwur.

<sup>13</sup> Wur jì dar kus kə an, bə wur sat nghan nənee, <Dyemənən fen Sool, a naapee> Abet-abet bə nnaapee, de nə le nghan nnaa wur.

<sup>14</sup> Bə wur sat nghan zak nənee, <Naan mə puun fun mo, kə bələp gha, mbəkə nghan man mbii de Naan kə rebet kən gha cìn dī, kə mbəkə nghan naa Ngwe de ndəre sə, kə nghan kələng doopwoo wur dī zak.

<sup>15</sup> Mbədə gha mbə dee a langtəng wur, mbəkə nghan leshap dī ngurum mo nkaa mbii de aa naa, kə mbii de aa kələng zak.

<sup>16</sup> Yaksə, bə aa yap a mii? A yool kən mmo cìn baptisma de nghan, Mbəkə nghan dang dī ndəən səm mə Daa, kən nwur vwang shikbish fwaa mo dī.> >>

*Naan Pet Pool Mbə Satpwoo Fin Nnen Heleni Mo*

<sup>17</sup> <<Kaade waa baa nji nJerusalem, bə an nkaa dangnaan ndəən Lu Naan dedes, bə nsuun suun.

<sup>18</sup> An naa Daa, bə wur sat nghan nənee, <A yool nkyen, a put aku ndəən Jerusalem nə, mbəde baa mon lap langtəng de gha mbə sat nə nkaa an kas.>

<sup>19</sup> Bə nlap nə, daa, mo shikaa mo, mo man nə, gyet an kən del nkòo a lu Naan dedangyii, mbəkə nghan twe nen de mo shinzeen ngha, kə gyet an kən nərem mo zak.

<sup>20</sup> Kəzak, kaade gyet mo tu Stivin ngusatpwoo fwaa, bə gyet an kən dar di zak, dang gyet an abwoon mə mbii de mo cìn nə jir, de gyet a an nyaa leelep mə nen de mo tu Stivin nə zak.

<sup>21</sup> Bə Daa sat nghan nənee, <A yool a dəm, mpeede an mbə lep gha dəm jong-jong, pə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas.> >>

*Ngə Taakyeen Mə Shiitoo Mo Bam Pool*

<sup>22</sup> Kuur mə gurum nə mo lekom pə kələng Pool bə jì wul mpwoo dewur sat nə, dangbə mo waa baa dyeep doo di zak, mo sat nənee, <<Wu tu wur! Wu tu wur! Wu baa kə gwar de mənə aku ndəən yil nə. Baa nə ret kə mmo yit gwar de mənə di mmeen kas!>>

<sup>23</sup> Kaade mo nkaa dyeep doo nə, kə mo nkaa taat leelep fur mo shin kaa adeng, dang mo nkaa woo ərong kaa kə nə adeng zak.

<sup>24</sup> Yaksə ngwe dedes mə shiitoo mo, le kən mmo del kə Pool ndəən lu de a peetong mə shiitoo nə mo. Wur le kə mo cam Pool shi mbwat, mbəkə nwur mak manshii mə mbii de nə

le kə nkuur gurum nə mo kə dʒeep doo di nkaa wur.

<sup>25</sup> Dangbə kaade mo bwoot wur shi teng shim, mbəkə mmo shin mbwat di nwur, bə Pool sat mmeə dedes mə shiitooon nə mo, dɛwʊr ɖar kus kə wur nənee, <<Tan, kyet nə a ndəre kən nwun shin mbwat ngwe dɛwʊr a ngu Rom, bə baa mo kə tok mee dʒeel de nə yaa wur kas aa?>>

<sup>26</sup> Kaade shiitooon dedes kələŋg pwoo mənə, bə wur dəm sat ngwe dedes mə shiitooon nə mo nənee, <<Aa rebet cɪn a mii ngwar desə yii? Gwar desə nə wur a ngu Rom.>>

<sup>27</sup> Bə ngwe dedes nə wur jì sat mPool nənee, <<A sat an azeen-zeen, gha a ngu Rom ee?>> Yaksə wur lap nənee, <<Kəzak an a ngu Rom!>>

<sup>28</sup> Bə ngwe dedes nə sat nwur nənee, <<Gyet wen nkʷat a shoʊl des, akudəŋg bə wen dee a nguyil nRom nə.>> Pool sat nənee, <<Dang mo làa wen a ngu Rom.>>

<sup>29</sup> Mbə mənə bə nen de mo kə rebet cɪn tal pə wur de, mo yool abet bə mo yit wur mbəshin. Kaade ngwe dedes nə man nə, Pool a ngu Rom, bə kəərmuut yaa wur hakyeng, mbəde wur kə ten bwoot wur.

### *Pool Ntoom Nendyeel Mo*

<sup>30</sup> Dangbə daar nə, bə ngwe dedes nə rebet man zeen mə mbii de nə le kə nnen Yahudi mo rebet yaa wur nə. Yaksə wur fwen Pool, wur le kən mmo pərep pris denan mo, kə nendyeel mo, mo kuur ashak jir, ɖang wur dəm le Pool ɖar ntoom nendyeel nə mo.

## 23

<sup>1</sup> Pool ban yit nkaa nendyeel nē mo, bē wur sat mmo nēnee, <<Dyemnaa mo, an kēn ncīn dāk mē Naan a shi pan kē pētūup fen dē nē a nde ndāre ntōom mē Naan jiwul nCicinsā.>>

<sup>2</sup> Kaadē Ananīyas, pris dēdes kēlōng pwoo mēnē, bē wur sat nnen dē moo dār kus kē Pool, kē mmo shweer wur mpwoo.

<sup>3</sup> Bē Pool sat nwur nēnee, <<Naan nshweer gha zak, gha a koo shibutlu dē mo pwes shi tweep piyaa piyaa sē. Waa aa tong mbākē nghan tokdyeel dī nghan shi wāar nē mo, dāng a gha waa ciir a tep wāar nē zak. Mbādē a gha sat nē mo shweer an.>>

<sup>4</sup> Nen dē moo dār dī a pee nē, mo sat mPool nēnee, <<Waa aa fēlēp a pris dēdes mē Naan mmēnē.

<sup>5</sup> Pool sat nēnee, <<Dyemnaa mo, baa wen mman nē, wur a pris dēdes mē Naan kas, mbādē mo kē ten ran ndāen bēāt-haal mē Naan nēnee, <Taji a sat mee pwoo dēbish nkaa ngwe dēdes dēwur nkaa nen fwaa mo kas.> >>

<sup>6</sup> Kaadē Pool man nē, pak mo ndāen nendyeel nē mo a nnen Sadusi mo, kē pak mo a nnen Farisi mo, bē wur diyeep dōo ndāen ludyēel nē. Wur sat nēnee, <<Dyemnaa mo, an a ngu Farisi, dāng a ngu Farisi lāa an zak. A mbādē wen shinzeen nē, gurum mon nyool a peemūt, a nē le dāng mo mbē tokdyeel nghan ndēs.>>

<sup>7</sup> Kaadē Pool sat pwoo mēnē, bē bēlēp yool nnaar nnen Farisi mo, kē nnen Sadusi mo, bē kuur kē gurum nē mo bak sut vāl.

<sup>8</sup> Nen Sadusi moo sat nē baa gurum mon nyool a peemūt kas, kē baa mee nenlēp mē Naan mo

ɔi kas, kə baa mee mə riin mo de kas zak, dang nnen Farisi mo shinzeen nə mbii desə mo de jir.

<sup>9</sup> Bə or dedes yool ɔi ndəən ludyeeł nə. Pak nenkám Wàar mə Mosis de mo a nnen Farisi mo, mo yool dar atəng, mo yaa beetshik des hakyeng. Mo sat nənee, <<Baa mu naa mee mbii debish ndəən gwar desə kas, ngul a mee riin, koo a mee ngulep mə Naan leshap kə wur.>>

<sup>10</sup> Kaade beetshik nə naat zam, bə ngwe dedes kəər nə, mon nyool tu Pool, bə wur lep shiitoon mo dəm dul wur balbal shin put ndəən ludyeeł nə, kə mmo dəm kə wur a mpeetong mə shiitoon nə mo.

<sup>11</sup> Parmənə mpar, bə Daa jì woo shin mPool, bə wur sat nənee, <<Taji kəərmuut yaa gha kas, kaade aa leshap ngurum mo nkaa an ndəən Jerusalem kə kaade a dee a langtəng nkaa an sə, bə təng gha mbə dəm a leshap ngurum mo nkaa an ndəən Rom a kəsə zak.>>

### *Mo Balpwoo Mbə Tu Pool*

<sup>12</sup> Daar mbít, bə pak nnen Yahudi mo balpwoo mo shi bal ashak, kə mmo bəlemcuk shi toom ndəən səm mə Naan nə, baa dun nse mee mbii, koo shwaa mee am kas, təng dun tu Pool akudang.

<sup>13</sup> Nen de mo balpwoo ashak mbə tu Pool nə, mo met nlaarfeer.

<sup>14</sup> Yaksə mo jì pə pris denan mo, kə nen denan-nan mo, mo sat nənee, <<Mun muu balpwoo fun balbal ashak, kə mmun tuweer ndəən səm mə Naan nə, baa mun cam mee mbiise kas, təng mun tu Pool akudang.

<sup>15</sup> <<Mbə mənə yaksə, wun kə nendyeel mo jir, wu sat ngwe dedes, kən nwur jì kə Pool pə wun

di, koo wuu tang a naa pwoo wur nə di rəret sə. Mun mun ten mu dak sun, mbəkə mun taa mu tu wur di a ar, akudang wur jì wul pə wun di.>>

<sup>16</sup> Dangbə kən Pool, kələng pwoo də mo sat nkaa loom ndəm mo pəkom ar nə, bə wur dəm dəl ndəən Peetong shiitoo nə mo, bə wur woo pwoo mənə mPool.

<sup>17</sup> Yaksə Pool pet memee mbut denan mə shiitoo nə mo, bə wur sat nənee, <<A dəm kə lāa zəlang desə pə ngwe dedes di, mbəde wur kə mee pwoo dewur kə rebet sat nə ngwe dedes.>>

<sup>18</sup> Mee dedes nkaa shiitoo nə mo, wur mang lāa zəlang nə, wur dəm kə wur pə ngwe dedes di, bə wur sat nənee, <<A Pool dewur a bəbwoot sə, a wur pet an, kən nwur dang pə an, kən nghan nji kə lāa zəlang desə pə gha di. Nə, lāa nə wur kə mee pwoo dewur kə rebet sat nə nghan.>>

<sup>19</sup> Bə ngwe dedes nə yaa sar lāa zəlang nə, wur dəm kə lāa zəlang nə mmee koop mbəshin. Yaksə wur tal pə lāa zəlang nə coot nənee, <<Waa aa mee pwoo dədang də aa rebet sat nə nghan yii?>>

<sup>20</sup> Lāa zəlang nə sat nənee, <<A nnen Yahudi mo kə balpwoo mo ashak nə, mo mbə jì dang pə gha, mbəkə daar a dəm di kə Pool a pee beetpwoo. Mo mbə cin koo mo a mbə baa naa pwoo nə di rəret sə.

<sup>21</sup> Taji a rebet mmo kas, mbəde gurum mo met nlaarfeer mbut mmo, mo kə ləəm a ar, mo mbə yap Pool dəm. Mo kə bəlemcuk shi toom ndəən səm mə Naan nə, baa dūn nse, koo shwaa mee mbii kas, təng dūn ntu Pool akudang. Yaksə mo kə dak sut, moo dar naa a də gha mbə lep Pool shindəm bejee.>>

<sup>22</sup> Abwoon mənə, bə ngwe dedes nə wur bwet lāa zəlang nə shinseet, bə wur sat lāa zəlang nə nənēe, <<Taji a woo mmee gurum nə aa leshap desə nə nghan kas.>>

*Mo Lep Pool Shindəm Pə Gofna Feliks Di*

<sup>23</sup> Abwoon mənə, bə ngwe dedes nə pet mee dənən-nan mə shiitooon mo vəl, de mo kə tap shiitooon mo kambil kambil. Wur sat mmo nənēe, <<Wu le shiitooon mo kambil vəl, kə shiitooon mə lang bəring mo laarpwoovəl, kə shiitooon mə lek lek shi kop mo kambil vəl zak. Mbəkə mmo dəm nSizariya, koo naapuus pwoofeer de mə par cicinsə.>>

<sup>24</sup> Wur sat kən mmo le mee bəring de nən mang Pool, mbəkə mo seet kə wur ryang pə gofna Feliks di.

<sup>25</sup> Ngu taakyeen nə ran mee lep a rəran shindəm ngofna Feliks, de nə sat nənēe,

<sup>26</sup> <<Tokshik nsar ngwe dedes Klodiyus Lisiyas, dəm pə ngwe dedes gofna Feliks di.

<sup>27</sup> Nnen Yahudi mo kə yaa gwar desə, dang də mo yappee de mon ntu wur di, a kəsə bə a, an ndəm kə shiitooon mo, bə a an mbam wur, mbəde nkələng nə, wur a ngu Rom.

<sup>28</sup> Kaade an pə rebet manshii mə mbii de nə le dang mo yaa wur, bə ndəm kə wur ndəən ludyeel mo.

<sup>29</sup> Yaksə nkat mo yaa wur a mbə pak mbii de mo ndəən Wàar mo mo, dang pwoo de mo sat nkaa wur nə, bə baa nə mak muut nwur, koo nə le kə mo shoot wur kas.

<sup>30</sup> Bə kaade nkələng nə pak nnen Yahudi nə mo kə balpwoo mo mbə tu gwar nə, bə nlep wur

shindəm pə gha di abet. An kən nsat nnen de mo kə pwoo nkaa wur nə, kən mmo dəm leshap de mo kə nə nkaa wur di ntoom fwaa.>>

<sup>31</sup> Aasə bə shiitoon nə mo mang Pool, kaade mo kə sat mmo sə, mo dəm kə wur Antipatris mpar.

<sup>32</sup> Daar nə, bə mo yit kən nnenbəring mo dəm kə wur, kən nnenshii mo waa baa di a peetong shiitoon nə mo.

<sup>33</sup> Kaade nenbəring desə nə mo dəm wul nSizariya, bə mo shin Pool kə lep di a rəran nə ngofna.

<sup>34</sup> Kaade gofna tang lep di a rəran nə, bə wur tal pə Pool nənee, <<Waa a put a nkoop yil dedangyii>> Bə kaade wur kələng nə Pool put a nkoop nSilisiya,

<sup>35</sup> Yaksə gofna nə sat nənee, <<An mbə kələng pwoo fwaa nə, katdang nen de mo pungwool fwaa nə mo jì wul.>> Wur le kən mmo shoot Pool nkoop tul mə mishkoom Herot.

## 24

### *Nen Yahudi Mo Dəm Kə Dyeel nkaa Pool*

<sup>1</sup> Abwoon meeteer mo paat, bə Ananiyas pris dedes, jì ashak kə pak pris denan mo, kə mee Nguberepdyeel de səm wur a Tartulus, mo dəm kə dyeel nkaa Pool pə gofna di.

<sup>2</sup> Kaade mo pet Pool, bə Tartulus doom leshap nkaa Pool nənee, <<Waa Feliks ngwe deret met jir. A mbə gha, dang muu tongriyang, hakyeng, kə a mbə dak deret fwaa mo zak, dang yil fun desə nə dee a de dak, koo a mpee dedangyii.

<sup>3</sup> Mbii de a cìn nə mo, bə mu plang des zam, koo a nii, bə gurum moo plang gha.

<sup>4</sup> Dangbæ mbækæ taji nle kæn nghan yool a yaa pwoo a tong mpee desæ kas, bæ an pæ dang pæ gha mbæ deret fwaa, a lekom kæn nghan kælæng mun di mbæ reppee lee.

<sup>5</sup> Mu kat gwar desæ wur a ngu tækook kæ pee, dæ wur le bælep debish yool nnaar kæ nnen Yahudi mo. Koo mpee dedangyii ndæan yil næ. Kæzak wur a ngu taakyeen mæ soon mæ nnen Nazarin mo zak.

<sup>6</sup> Næ le gyet wur rebet le Lu Naan dedes næ dee a mbii debuu, dang mu yaa wur. Muu rebet tokdyeel nwur a shi wàar fun mo.

<sup>7</sup> Dangbæ gyet ngwe dedes Lisiyas jì dul wur put kænə shibāl nsar fun.

<sup>8</sup> Yaksæ Lisiyas sat nnen de mo kæ pwoo nkaa wur næ, kæn mo jì pæ gha di. Katdang a tal pwoo mo nkaa mbii de muu sat sə mo shikáa fwaa pæ wur, bæ a mman zeen mæ pwoo desæ mo jir, de muu jì kæ mo nkaa wur.>>

<sup>9</sup> Nen Yahudi mon mbwoon pwoo de Ngu bærep dyeel næ sat, dæm mo tong a langtəng næ, pwoo de Ngu bærep dyeel sat næ mo azeen jir.

### *Pool Put Kaa Fin Ntoom Kæ Feliks*

<sup>10</sup> Bæ gofna kam sar mPool, mbækæ nwur leshap di. Yaksæ Pool sat nənee, <<Wen man næ, waa aa cìn bit mo des, bæ gha nkaa tokdyeel nnen desæ mo. Mbæ mənə bæ an pæ leshap desæ næ a shi retnyit, mbæ put kæ káa fen.

<sup>11</sup> Waa shikáa fwaa a mak bæləp shii mənə, bæ a mman næ, mbut teer de mo del kaapaat baavəl sə mo, bæ gyet wen nkàa nJerusalem mbæ seyil nNaan.

<sup>12</sup> Baa nnen Yahudi mo kə cam kat an mpwoo kə mee gurum ndəən Lu Naan dedes kas, kə baa mo cam kat wen nle mee gurum bwetbeer kas, koo a ndəən Lu Naan mo, kə koo a ndəən pee nkaam nə kas zak.

<sup>13</sup> Kəzak, baa mon mmak kám nghan agaak azeen-zeen nkaa mbii de mo ji kə dyeel fen pə gha yaksə nə kas.

<sup>14</sup> Dangbə nə azeen-zeen, an kən seyil nNaan mə puun fun mo a ndəən ar de mə mo kə pet a dung. An kən seyil nNaan mə puun fun mo, dang nshinzeen mbii de mo ran mo ndəən bəət-haal mə Mosis mo jir. Kə mbii de mo ran mo ndəən bəət-haal mə nen satpwoo mə Naan mo zak.

<sup>15</sup> An kən canciin ndəən Naan, kaade mə mo kə canciin ndəən Naan sə zak nə, mon nyool kə gurum mo a peemúut jir, nnen de ndəre mo, kə nen debish mo zak.

<sup>16</sup> A mbə canciin mənə, dang an pə mbə gung, mbəkə nghan tong de shi məse deret ntoom kə Naan, kə ntoom kə gurum mo shidaar-shidaar.

<sup>17</sup> <<Abwoon mə bit mo ruk, bə wen nji kə shool mbə bam nen fen mo, kə mbii mo mbə wus mbiizuum nNaan zak.

<sup>18</sup> Kaade an nkaa cìn mənə, bə mo ji kat an ndəən Lu Naan dedes nə, bə kən lesen a debang. Bə baa mo kat an ashak kə mee kuur gurum mo, de mun nkaa dypeep doo koo wat mee mbii mo kas. Gyet pak nnen Yahudi de mo pwat Eshiya mo di.

<sup>19</sup> Katdang yoo mo kə mee pwoo nkaa an, bə yoo nə nret kən nnen Yahudi de mo pwat Eshiya sə, mo de ntoom fwaa, mbə ji kə dyeel nkaa an nə.

<sup>20</sup> An mbə rebet kə nnen de mon mpee desə shikáa fur kən mmo sat mbii debish de mo kat ndəən an, kaade de ndar ntoom nendyeel mo sə di.

<sup>21</sup> Dee a mbii məndong, de diyeep doo fen nnaar mo, bə a an sat mmo nənee, <A mbə pwoo nkaa yool a peemúut, dang wun bə tokdyeel nghan ntoom fuu cicinsə, bejee dak.> >>

### *Mo Le Pool Nlushoot*

<sup>22</sup> Dangbə mbəde Feliks pan man pwoo nkaa ar nə rəret, bə wur dar kə dyeel nə. Wur sat nənee, <<Katdang parpuus de Lisiyas ngwe dedes mə shiitoo mo jì wul, bə an nsəet nnaa pwoo fuu nə.>>

<sup>23</sup> Wur sat ngwe dedes nkaa shiitoo mo, kə nwur tap kə Pool, dang wur shínpee mPool, taji mo daampee nshaar mə Pool mo mbə jì cìn bam nwur kas.

<sup>24</sup> Abwoon pak meeteer mo, bə Feliks jì ashak kə mat fin Drusila, de war a reep Yahudi. Yaksə wur lep mmo dəm jì kə Pool. Feliks lekom kən nwur kələng pwoo de Pool nkaa sat nə, de nə a mə shinzeen ndəən Jesu Kristi.

<sup>25</sup> Pool leshap nkaa tong de ndəre-ndəre, kə ngurum yaashin, kə pwoo nkaa tokdyeel de nən mbə jì. Bə kəərmuut yaa Feliks, nə le nwur sat mPool nənee, <<A mak seet yaksə aku, katdang parpuus de nkatpee, bə an mbə pet gha zak.>>

<sup>26</sup> Feliks ledyeen nə, tong Pool mbə shin a shooll ndyin, a nə le dang wur naa mpet Pool shidaar-shidaar, mbəkə nwur leshap de kə nwur.

<sup>27</sup> Abwoon bit mo vəl, bə Poncus Festus wur kaa a gofna a koppee Feliks. Gyet a mbəde Feliks rebet

kən nnen Yahudi mo ðee a shaar fin mo, a nə le ðang gyet wur yit Pool ndəən lushoot.

## 25

### *Pool Dyeep Dyeel Fin Shindəm nSiza*

<sup>1</sup> Abwoon meeteer mo kun, ðe Festus kə jì ndəən yil mə mulki mishkoom fin, bə wur yool nSizariya kàa nJerusalem.

<sup>2</sup> Yaksə pris ðenan mo, kə nennan mə nnen Yahudi mo jì kə ðyeel mə mbii ðebish mo, ðe nə, Pool kə cìn mo pə Festus ði, mo ðang pə wur,

<sup>3</sup> mbəkə nwur bəm mo ði. Moo rebet kən Festus lep mmo jì kə Pool nJerusalem, mbəðe mo kə tap ðaksut, mbəkə mmo taa tu Pool ði a ar.

<sup>4</sup> Dangbə Festus lap mmo nənee, <<Pool wur a buɓwoot nSizariya. An shikaa fen, wen nrebet yool sham nSizariya nə ndəən meeteer ðesə mo.

<sup>5</sup> Wur sat zak nənee, wu yit kən mpak nen ðenan-nan mo mbut nwun, mo sham ashak kə an, mbəkə mmo sat mbii ðebish ðe gwar nə wur cìn mo ði.>>

<sup>6</sup> Abwoon ðe Festus tong ashak kə mo mbə teer mo pwookun koo kaapaat, bə wur yool sham nSizariya. Yaksə wur tong nkaa mbii tong mə tokðyeel, bə wur sat mmo dəm jì kə Pool.

<sup>7</sup> Kaade mo jì wul kə Pool, bə nnen Yahudi mo jì, ðe mo tong nyil Jerusalem kə pwoo ðebish mo ðes nkaa wur, ðe baa mə mo shikaa mo mo mak kám agaak zeen mə pwoo nə mo kas.

<sup>8</sup> Pool ðar balbal mbə shang kaa fin, bə wur sat nənee, <<Baa an kən cìn mee mbii ðebish kas, koo a nkaa Wàar mə nnen Yahudi mo, kə koo a

nkaa Lu Naan dedes nə, kə koo a nkaa Wàar mə mishkoom Siza kas koo lee lee.>>

<sup>9</sup> Dangbə mbəde Festus rebet kə nnen Yahudi mo dee a shaar fin, bə wur tal pə Pool nənee, <<Kyet aa rebet kàa nJerusalem, kən nghan tokdyeel di nghan mpeemənə nkaa mbii desə mo aa?>>

<sup>10</sup> Bə Pool sat nənee, <<An mbə dar a ntoom mbii tong mə tokdyeel mə Siza, a pee de nə ret kə mmo tokdyeel di nghan mmənə. Baa an kən cìn mee shikbish nnen Yahudi mo kas. Waa shikáa fwaa a man azeen-zeen nə, baa an kən cìn mee mbii debish kas.

<sup>11</sup> Katdang yoo an kən tep Wàar nə, koo cìn mee mbii debish de nə mak kən mmo tu an, bə di baa an kərmuut nə kas. Dangbə katdang bə baa mee zeen di ndəən mbii de nnen desə moo dyeel fen mbə nə kas, bə baa mee gurum mak shin an nsar mo kas. An kən rebet kə a Siza tokdyeel nə nghan.>>

<sup>12</sup> Bə abwoon de Festus beetpwoo nə ashak kə nnen de moo bam wur ndyéel, bə wur sat nənee, <<Waa a dang mbə dəm pə Siza di! Bə gha mbə dəm a pə Siza di.>>

### *Pool Ntoom Agripa Kə Barnis*

<sup>13</sup> Abwoon teer mo ruk, bə mishkoom Agripa kə Benis mo jì wul nSizariya, mbəkə mmo sat mwaanlee di nFestus.

<sup>14</sup> Mbədə mo kə cìn teer mo des di nSizariya nə, bə Festus yakshii mə pwoo nkaa Pool mishkoom Agripa, wur sat nənee, <<Mee gwar di, de gyet Feliks yit wur a bubwoot nlushoot.

<sup>15</sup> Kaade də nkàa nJerusalem, bə pris denan mo, kə nen denan-nan mə nnen Yahudi mo jì kə dyeel

nkaa gwar nə pə an dī. Mo dang pə an, mbəkə nghan candyeel muut di ngwar nə.

<sup>16</sup> Dangbə nlap mmo nə, baa nə a məse mə nnen Rom mo, kən mmo candyeel mmee gurum, de mo kə jì kə dyeel nkaa wur nen pee mmo kən shínpee nwur, kən nwur leshap mə shang káa fin dī nludyeel ashak kə nen de mmo jì kə dyeel nə mo kas. Dangbə təng mo nshee shínpee nwur, kən nwur leshap mə shang káa fin dī akudang mon ncandyeel ngwar nə.

<sup>17</sup> Kaade mo jì mpee desə ashak kə an, bə baa wen ndar dī kə pwoo nə kas, bə daar nə, bə wen tong nkaa mbii tong mə tokdyeel, bə wen nle kə mmo dəm jì kə gwar nə.

<sup>18</sup> Kaade nen de mo jì kə dyeel nkaa gwar nə, mo yool dar leshap, bə baa mo sat mee pwoo debish mo nkaa gwar nə, kaade an kən pan sə kas.

<sup>19</sup> Dangbə pwoo de mo sat nkaa wur nə, a pwoo nkaa pak mbii de mo a mə məse mə seyil nNaan mo, kə pwoo nkaa mee ngwe de moo pet səm wur a Jesu zak. De nə, wur muut. Bə nə, Pool leshap ngurum mo balbal nə, Jesu de mmeen.

<sup>20</sup> Kaade baa wen mman mbii de an mbə cìn nkaa pwoo desə nə mo kas, bə wen ntal pə Pool nə, kyet aa rebet kàa nJerusalem, kə mmo tokdyeel de nghan nkaa mbii desə mo mpeemənə aa?

<sup>21</sup> Dangbə kaade Pool dang nə, təng a Siza tokdyeel nə ndyin, bə wen nle kə mmo tap kə wur rəret, dəm wul parpuus de an mbə lep wur shindəm pə Siza dī.>>

<sup>22</sup> Bə Agripa sat nFestus nənee, <<An kən nrebet kələng pwoo mə gwar mənə shikáa fen.>> Festus

sat nənee, <<Dədaar bə gha mbə nkələng wur.>>

### *Pool Ntoom Mishkoom Agripa*

<sup>23</sup> Daar nə, bə Agripa kə Benis mo jì ndəən dedes mo hakyeng, bə mo del ndəən ludyeeł nə ashak kə pak shiitoon dənan-nan mo, kə nnen dənan-nan mə pee nkaam nə mo. Yaksə Festus lep mmo dəm jì kə Pool.

<sup>24</sup> Bə Festus sat nənee, <<Mishkoom Agripa, kə wun nen de wun ashak kə mun jir mpee desə. Wu naa gwar desə, də nnen Yahudi mo jir, mo kə jì kə dyeel nkaa wur pə an di nJerusalem, kə mpee desə zak. Də mon nkaa dyeep doo dang moo sat nə baa nə ret kə mmo yit gwar desə di mmeen kas.

<sup>25</sup> Dangbə baa wen kat wur kə cìn mee mbii debish de nən mmak kə mmo tu wur kas. Pool shikáa fin, dang kə mmo dəm kə dyeel fin nə pə Siza di. Yaksə bə wen kən ledyeen mbə lep Pool shindəm pə Siza di.

<sup>26</sup> Dangbə baa wen mman zeen kə mə mbii dewur cìn nə, de wen nran Agustus nkaa nə kas. Mbə mənə wen nji kə wur ntoom fuu, met jir, bə a ntoom fwaa mishkoom Agripa, mbəkə abwoon de mo bələp pwoo wur nə, bə an nkat mee mbii de an nran shindəm di Agustus.

<sup>27</sup> Mbədə wen naa nə dee a koo dak mwen sə, kən mmo lep mee gurum shindəm a bubwoot, baa ashak kə satpwoo nkaa mbii debish de ngwe nə cìn kas.>>

## 26

### *Pool Leshap Mə Shang Káa Fin Ntoom Agripa*

<sup>1</sup> Mishkoom Agripa sat mPool nānee, <<Mo shínpee ngha, mbəkə nghan leshap dī shikáa fwaa.>> Aasə bə Pool dīyeep sar fin, bə wur leshap mə shang káa fin. Wur sat nānee,

<sup>2</sup> <<Azeen-zeen, mishkoom Agripa, yaksə bə nə fes shang nghan zam, mbəde wen nkatpee leshap mə shang nkáa fen ntoom fwaa cicinsə, nkaa mbii de nnen Yahudi moo sat cin nkaa an mo jir.

<sup>3</sup> Mbəde gha kə man des zam, nkaa məse mə mbii de mo a mə nnen Yahudi mo, kə pwoo nkaa mbii de moo bəlep nkaa nə zak. Wen ndang pə gha, a gung kən nghan kəlong mbii de an mbə nsat mo shi pətuup mə gung.

<sup>4</sup> Nnen Yahudi mo jir, mo man tong fen, peegyet nkutdi a nzəlang. Mbut nnen fen mo, kə ndəən Jerusalem zak, jī wul cicinsə.

<sup>5</sup> Mo man an peegyet dī nshee. Kəzak katdang bə de moo rebet langtəng nə, yoo mon nsat nə, azeen an a ngu Farisi, de nə a mee soon de mo fes dar bal-bal nkaa seyil nNaan fun nə.

<sup>6</sup> Mbəmənə kən dar mpee desə, mbəkə mmo tokdyeel dī nghan, a mbəde an pə canciin nkaa gampwoo de gyet Naan kə cweer nən mpuun fun mo.

<sup>7</sup> A pwoo de gyet Naan kə cweer nsoon fun de kaapaat baavəl sə mo, de moo canciin mbə lap nə, dang mo kə gung mbə seyil nNaan mpar kə puus, mbə canciin desə. Bə nnen Yahudi mo dəm kə dyeel fen, ntoom fwaa mishkoom!

<sup>8</sup> A mii le dang baa nnen Yahudi mon mmak shinzeen nə, Naan mbə nyool kə nnen de mo kə murep a peemúut kas yii?

<sup>9</sup> Gyet wen mpan shikáa fen nə, an mbə cìn mbii

de mmak jir, mbəkə nghan tekook kə səm Jesu ngu Nazaret di.

<sup>10</sup> Gyet a mbii de ncìn nJerusalem mmənə, de kən nlap bal pə pris denan mo. Gyet kən shoot nenseet ndang Jesu mo des ndəən lushoot, kəzak gyet an mbwoon nnen de mo twe nenseet ndang Jesu nə mo zak.

<sup>11</sup> Yit des, bə nshinjeel nnenseet ndang Jesu nə mo ndəən lu Naan mo zak. Gyet kən rebet le kən mmo ciipwoo nə, baa Jesu a Kristi kas. Mbədə gyet njar naa mo nyit bəbish zam. Mbə mənə bə gyet mmwaan ndəm mpee nkaam de baa mo a mə nnen Yahudi mo kas, mbəkə nghan nshinjeel di nnenseet ndang Jesu mo.>>

### *Pool Leshap Nkaa Tuwap fin*

<sup>12</sup> <<Par sə mpuus bə an a ar dəm nDamaskus mbə yak nenseet ndang Jesu nə mo, shi bal de kən nlap pə pris denan mo, də a mo lep an zak.

<sup>13</sup> Bə kaade puus a naar, mishkoom! Yaksə nnaa mee peebang de nə tong adeng sham bangpee, de nə met mbangpee mə puus. Nə bangpee neer an cəarkaas ashak kə nen de mo ashak kə an.

<sup>14</sup> Bə mun jir mu dong nyil, bə nkələng mee doo nə sat nghan shi liispwoo Hiburu nənee, <Sool, Sool, a mii le dang waa aa shinjeel nghan yii? Nən nshwal nghan, kən nghan cut sak shi deelkam de peet peet.>

<sup>15</sup> Bə ntal nənee, <A gha wii Daa?> Yaksə Daa sat nghan nənee, <A an Jesu de aa shinjeel nghan sə.

<sup>16</sup> Yaksə a yool a dar atəng, mbədə an mbə woo sen fen nghan, a mbəkə nghan de de a ngudak fen,

kə ngudar langtəng ngurum mo nkaa mbii de aa naa, kə mbii de an mbə kám mo nghan zak.>

<sup>17</sup> An mbə bam gha nsar nnen Isreil mo, kə nsar nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas. An mbə lep gha shindəm pə nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas zak.

<sup>18</sup> Mbəkə nghan wang yit mo mo di. Kən mmo yit peenkwoo, kə mmo del di ndəən peebang. Kəzak mbəkə mmo put di mbut mbal mə ngu-jwaan. Kən mmo jì di pə Naan zak. Mbəkə katdang mo shinzeen, bə mon nkat fwoo mə shikbish fur mo, kən mon nkat peetong de ashak kə nen de Naan kə ten bələp mo zak.>>

### *Pool Leshap Nkaa Dak Fin*

<sup>19</sup> <<Mishkoom Agripa, baa gyet ncii cìn mbii de suun de nə tong adeng sham sat nghan kas.

<sup>20</sup> Gyet nshee satpwoo Naan nə a nnen Damaskus mo, dang ndəm kən nghan sat de nnen Jerusalem mo, kə yil de mo neer Judiya jir. Abwoon mənə, bə nsat nnen de baa mo a nnen Yahudi mo kas zak. An pə sat mmo tuwap, kən mmo ciir pə Naan di, kən mmo cìn dak de nə kám tuwap mo nə di zak.

<sup>21</sup> A mpeemənə, dang nnen Yahudi mo yaa an ndəən Lu Naan dedes, kə gyet mo kə tang ar mbə tu an.

<sup>22</sup> Dangbə mbəde nkat bam pə Naan di, a nə le dang kən ndar di ntoom fwaa mbə cicinsə. An nkaa satpwoo Naan nə nennan mo, kə jep dedyeen mo jir. Baa nsat a mmee pwoo decì kas, təng a pwoo de nensatpwoo Naan mo, kə Mosis mo kə ten sat nə, nən nyool cìn a kəsə.

23 Nə, təng Kristi mbə shwaajeel, kə a wur a ngwe denshee mə yool a peemúut zak. A wur mbə shee leshap nkaa peebang nə nnen Yahudi mo, kə nen de baa mo a nnen Yahudi mo kas zak.>>

### *Pool Rebet Kən Agripa Shinzeen*

24 Kaade Pool nkaa leshap mbə shang káa nə, bə Festus sat shii doo dedes nānee, <<Pool aa təttar aa? Man fwaa nii le gha dee a ngutar.>>

25 Bə Pool lap nānee, <<Baa an a ngutar kas Festus, ngwe deret met jir. An kən sat a pwoo de mo azeen-zeen kə de mo a ndəre zak.

26 Mishkoom man mbii de kən nsat sə mo agaak. Mbədə mman azeen-zeen nə, baa mee mbii loom gha mbut mbii desə mo jir kas. Mbədə baa gyet mo cìn mbii mənə mo a səsok kas.

27 Mishkoom Agripa, a shinzeen nnensat pwoo mə Naan mo ee? Mman nə, a shinzeen.>>

28 Mishkoom Agripa sat mPool nānee, <<Ndəən reppee di lee sə, bə aa rebet ciir kə an, kən nghan ndee di a nguseet ndang Jesu ee?>>

29 Pool lap nānee, <<koo a ndəən reppee lee. Koo a ndəən pee de nə des, bə an nkaa dangnaan mbə gha, kə nnen de mo nkaa kələng an ci-cinsə jir, mbəkə mmo tuwap kən mmo dee di a nenseet ndang Jesu koo an sə. Dangbe taji a shi shoobəring kaade an kə nə sə kas.>>

30 Abwoon mənə, bə mishkoom yool, kə gofna, kə Benis, kə nnen de mo kə tong ashak kə mo.

31 Bə mo dəm mmee koop mbəsut, bə mo beet kə shak nānee, <<Baa gwar desə kə cìn mee mbii debish de nə mak muut, koo mo nle wur ndəən lushoot kas.>>

<sup>32</sup> Agripa sat nFestus nānee, <<Katdang yoo baa gwar desə wur kə dang mbə dām kə d̄yeel nə pə Siza di kas, bə yoo mon bwet wur.>>

## 27

### *Pool Del Ndān Tii Mbə Dām nRom*

<sup>1</sup> Kaade mo beet nə, mun ndel ntii kən mmo dām dī nyil Itali, bə mo le Pool kə pak nen de mo a bubwoot, nsar mə mee ngwe dedes nkaa shiitoon mo, de moo pet sām wur a Juliyus, de nə a soon mə nentap mə mishkoom Agustus.

<sup>2</sup> Mu del ndān mee tii de nə tong a nyil Adramitiyum jì, dang nən mbə yool mbə dām ngaar yil de mo nkoop yil Eshiya mo. Yaksə mu yool mwaan nə ndān tii nə. Aristakus mee ngu Masidoniya mə yil nTasoloni, wur dī ashak kə mun zak.

<sup>3</sup> Daar nə, bə mə wul nSidon. Juliyus cìn d̄eret mPool, wur shínpee mPool kə nwur dām pə shaar fin mo, mbəkə mmo bam wur dī.

<sup>4</sup> Kaade mə yool mpeemənə, bə mu dām shigəng mə yil nSaiprus nə, mbəde kut nə daampee mmun zam.

<sup>5</sup> Abwoon mənə, bə mu dām mu wul nkor kuur de nən ngaar Silisiya kə Pamfiliya. Yaksə mu dām mu wul mMira de nən nyil nLisiya.

<sup>6</sup> A mMira nə, bə ngwe dedes nkaa shiitoon mo, kat mee tii de nə tong Alekzandriya jì, de nən mbə dām Itali, bə wur le mun ndān nə.

<sup>7</sup> Mu cìn teer mo des-des mun mmwaan lee-lee, nkaa am kuur nə, a purut-purut dang mə jì mə wul kus kə Nidus. Kaade baa kut nə yit mmun

dəm de a kyeen kas, bə mə waa mə yaa ar nə shigəng mə yil nKrit, kus kə Salmone.

<sup>8</sup> A purut-purut dang mu jì mu wul dī a pəkom dəər nə, bə mu jì mə wul mmee mpee de mo kə pet a peekaət dəret, de nə kus kə pee nkaam nLasiya.

<sup>9</sup> Mbədə mun mbə yém dī mpeemənə mbə teer mo des, bə kaade mə yaa mwaan, bə nə jì kə jeel des, mbəde tar mwaan nkaa am nə kə ten del, dang nə abwoon tartong kə neen, bə Pool leshap nnen de mo ndəən tii nə.

<sup>10</sup> Wur sat mmo nənē, <<Daa mo, wen nnaa mwaan fun desə nən nden kə jeel, kə lée de mun kə mo ndəən tii nə mon ntəkook, dang tii mənən ntəkook, dəm wul kə seen fun mo zak.>>

<sup>11</sup> Jir aasə baa ngwe dedes nkaa shiitoon nə mo, ledyeen mpwoo de Pool sat kas, təng wur nkələng a pwoo mə ngutung tii nə dak, kə mə ngu tii nə met mbii de Pool sat nwur.

<sup>12</sup> Baa peedar mə tii desə nii ret ntarkut kas, a kəsə bə des mə gurum nə mo beet nə, ngyel mə yool aku mpeemənə, kə koo de arang yii bə mu nwul dī nFoniks, de nə a mee pee am kuur dəret ndəən pee nkaam nKrit, nii naa gaar ngyeen, nsar puusru, kə ngaar ndeng nsar puusru zak, mu hos ntarkut a mpee mənə.

### *Kut Dedes Yool Nkaa Am kuur*

<sup>13</sup> Kaade kut nə doom cut pee lee-lee ngaar ngyeen, bə mo pan nə, nən nji wudun nciit kə pan fur mo, bə mo dul bwootsəp nə, kə mmo tung tii nə shindəm kus kə pəkom dəər mə yil nKrit.

<sup>14</sup> Dangbə kaade mo lang dī lee, bə mee kut dedes de moo pet a Yurakium də nə put nnar

kwang deng kə sar puus kaa nə cutpee jì dī nkaa pee nkaam nə.

<sup>15</sup> Kaade kut dedes nə cut tii nə, bə baa tii nə mak dām ngaar pee de kut nə kə jì de kas. Bə mu yit nkut nə təp mun shindəm dī mmee ngaar dyik.

<sup>16</sup> Mu del shigəng mərep mee yil de am neer ciirkaat de moo pet a Kauda. A purut-purut dang mu mak bwoot lāa tii nə nkaa dedes nə.

<sup>17</sup> Abwoon de mo kə diyeep lāa tii nə le ndəən tii dedes nə, bə mo bwoot teng shin ciir nkaa tii dedes nə. Mo sham kə nlər mə tii nə mo. Mbədə mo kəər nə, taji kut nə təp tii nə dām shweer shi pəkom dyees nSirtis kas. Mo dul bwootsəp mə tii nə kàa ndəən am nə kən mmo yit, kən nkut nə təp tii nə shindəm dī.

<sup>18</sup> Mbədə kut nə des zam, dang nə fes yoon mun des zam. Daar nə, bə mo doom kok pak lee de mo ndəən tii nə car mbut am.

<sup>19</sup> Parpuus dekun nə zak, bə mo shikáa fur, mo kok lee tii nə mo car mbut am zak.

<sup>20</sup> Mu cìn teer mo des, baa mu mak naa puus koo zar mo kas. Dee a kut dedes, kə tungzung mo kàa paa mun dak, de nə le kən mmun put kə pətuup nə baa mun mbar kas.

<sup>21</sup> Mbədə gurum nə mo kə cìn teer mo des nnen se mbiise, bə Pool yool nnaar mo, bə wur sat nənee, <<Daa mo, katdang də wu kələng pwoo fen, bə baa də wun nyool ndəən yil nKrit, kən nwun shwaajeel desə, kən nwun bəlang nlée fuu mo kərong kas.

<sup>22</sup> Mbəmənə an pə sat nwun, wu yaa pətuup fuu mo, mbədə baa mee gurum ndəən wun, mbə mmuut kas, a tii nən mpyan kash-kash dak.

<sup>23</sup> Mbəḏə dədoon mpar, bə mee ngulep mə Naan de an a mawur, kə de an kən nseyil nwur zak, wur ji woo shin nghan.

<sup>24</sup> <<Bə wur sat nghan nənnee, <Taji kəərmuut yaa gha kas Pool. Nə a təng gha mbə dar ntoom kə Siza. A naa Naan kə cìn deret nghan, ashak kə nen de mo ndəən tii nə jir. Baa mee gurum ndəən tii nən mmuut kas.>

<sup>25</sup> Mbə mənə, daa mo, wu cìn retnyit. Mbəḏə wen nshinzeen nNaan nə, mbii de mo woo nghan, bə nən ncìn a kəsə.

<sup>26</sup> Dang jir kəsə bə kut nən təp tii nə shweer nkaa mee yil de am neer nə ciirkaat.>>

### *Tii Nə Pyan Kash-Kash*

<sup>27</sup> Ndəən teer de kaapaat baafeer nə, bə kut nə təp mun kaa kə sham ndəən am kuur mə Adriya. Yaksə nnaar par, bə nen tii nə mo pan nə, muu wul kus kə mee yil.

<sup>28</sup> Bə mo kam lu mə am nə, bə mo kat nə a shii mo kambil məndong kə laarvəl (120). Kaade mu gyes mu dəm di lee, bə mo cìn shin kam lu mə am nə de zak, bə mo kat nə wul a shii laarpwoofeer (90).

<sup>29</sup> Mbə kəərmuut de nə, meesə, kut nən ndəm shweer tii nə nkaa ngək, bə mo fwen bwootsəep nə mo sham feer mbwoon mə tii nə, mbəkə ntii nə dar di coot, mbəde mo le pan nkaa bit de nən mbə mang.

<sup>30</sup> Nentung tii nə mo nkaa yap ar de mon nshwe yit tii nə di, bə mo kə ten shang làa tii nə shinsham mbut am kuur nə. Mo cìn kəsə a mbə gwam gurum mo, kən mmo naa di nə, wudun a mbə fwo

bwootsəp nə de mon mpəkyeen mə tii nə, de moo  
bʷet shinsham sə.

<sup>31</sup> Dangbe Pool sat ngwe dɛdes mə shiitoo nə  
mo nənee, <<Katɖang bə baa nentung tii nə mo  
tong ɖi ndəən tii nə kas, bə wu mmurep jir.>>

<sup>32</sup> Bə shiitoo mo can teng mə lāa tii nə, mo yit  
nə sham taa ndəən am nə, yaksə kut mang nə seet  
kə nə.

<sup>33</sup> Kaade bit kus kə mang, bə Pool sat ngurum  
nə mo jir kə mmo se mbiise, wur sat nənee, <<A  
teer mo kaapaat baafeer ndesə, bə wun pə tong  
gongpee, kə baa wu se mee mbiise kas.

<sup>34</sup> Mbəmənə kən ɖang pə wun, mbəkə nwun se  
mbiise, mbəde mənən nshínbal nwun ndəən shik  
fuu mo. Baa mee shweepkää mə mee gurum  
məndong ndəən wun nən nloom kas.>>

<sup>35</sup> Kaade Pool sat pwoo mənə, bə wur mang gəəl  
aas, bə wur ɖangnaan de mə plang Naan a yit  
gurum nə mo jir, bə wur tep gəəl aas nə, bə wur  
yaa se nə.

<sup>36</sup> Yaksə gurum nə mo jir mo kat retnyit, bə mo  
shikáa fur mo se gəəl aas nə zak.

<sup>37</sup> Mun gurum de mun ndəən tii nə jir, mu wul  
kambil vəl kə laarpwoovəl kə peemee (276).

<sup>38</sup> Kaade gurum mo se mbiise mo əbəl, bə  
mo kok aàs dəben de nə ndəən tii nə, mo car  
shinsham mbut am kuur nə, kən ntii nə pan fiyeel  
ɖi.

<sup>39</sup> Kaade bitmang, bə baa nentung tii nə mo  
man yil de mo ɖi nə kas, bə mo naa mee pəkom  
dəər de nə kə dyes, bə mo beet nə, katɖang nə  
mak cín, bə mo dəm kə tii ɖi pəkom nə.

<sup>40</sup> Bə mo saa teng de mo yaa bwootsəp nə mo,

kən mmo yit bwootsəp nə mo mbut am kuur nə, kən mmo fween teng de moo yaa mbii ciir kə tii nə. Yaksə mo diyeep nlər de nən mpəkyeen mə tii nə nkor de kut kə jì dī, bə mo yaa ar dəm pəkom dəər.

<sup>41</sup> Dangbə kaade mu wul mmee mpee de kut kə cut am nə jì kaat dī, bə tii nə dēl shamru mbut diyees, de baa nə kutdī kə tungpee kas, bə koor mbwoon mə tii nə doom pyan, mbə bal mə kut de nii cut nə.

<sup>42</sup> Yaksə shiitooon nə mo beetpwoo, mbə twe nen de mo a bubwoot jir, mbəkə taji mo cut lung, kə mo dəm loom dī kas.

<sup>43</sup> Dangbə ngwe dedes nkaa shiitooon nə mo, kə rebet bam Pool, bə wur cīi mmo. Wur le kə nnen de mo man lung jir, mo mərəp sham mbut am nə, kən mmo taa lung dəm wul de a pwoo dəər.

<sup>44</sup> Abwoon mənə, bə koor gurum nə mo mərəp sham taa nkaa shiyeep mo, kə pak mo nkaa yoom mə tii de nə pyan nə zak.

## 28

### *Pool Ndəən Yil mMalta*

<sup>1</sup> Abwoon de mu wul ndəən yil nə nkoom jir, bə mu kələng nə, moo pet səm yil de am neer nə cəərkaat a Malta.

<sup>2</sup> Nenyil nə mo kaat mun jir, kəzak mo bam mun zam, bə mo bil wus mmun, mbəde fwan nkaa jì, kə pee zuum zak.

<sup>3</sup> Dangbə kaade Pool kok yoom le nwus, bə mbə tal mə wus nə, bə mee nwòo de səm nə a pang, nə pus sar mPool, dang nə dyyiin nkaa sar wur.

<sup>4</sup> Kaade nenyil nə mo naa nwòo desə nii dʒiin mPool nkaa sar, bə mo sat nshak nənee, <<Azeen-zeen gwar desə wur a ngutukáa, koo dewur kə put mbut njeel mə am kuur nə, bə baa kwat mə shikbish nə mak yit wur de mmeen kas.>>

<sup>5</sup> Bə Pool vwet nwòo nə sham taa nwus. Mbədə nwòo de nə pus wur nə, bə baa nə cìn mee mbii nwur kas.

<sup>6</sup> Nenyil nə mo pan nə, yak mon nnaa Pool wup, koo mo nnaa wur taa nyil muut. Dangbə kaade mo tong naapee, bə baa mo naa mee mbii cìn Pool kas, bə mo waa sheepwoo de, mo sat nənee, <<Gwar desə wur a mee naan.>>

<sup>7</sup> Kus kə peemənə, bə mee maar mə Pubiliyus ngwe dedes nkaa yil de am neer cəərkaat nə, wur kaat mun le nlu fin mbə teer mo kun, dang wur tap kə mun, wur cìn deret mmun zam.

<sup>8</sup> Puun mə Pubiliyus, baa wur nkoom kas, wur a peesaam kə shikshwal, kə dʒyestoom zak. Pool del pə ngunan nə di, bə wur dangnaan bə wur lesar fin nkaa ngunan nə, bə ngunan nə bar.

<sup>9</sup> Kaade Pool cìn mənə, bə koor nengok de mo ndəən yil de am neer cəərkaat nə, mo jì jir, mbəkə mPool bar mo di.

<sup>10</sup> Nenyil nə mo shin zuum mo mmun des, dang kaade mun mbə del ndəən tii nə mbə seet, bə mo shin mbii de mon mbam mun a ar mwaan nə jir zak.

### *Pool Wul nRom*

<sup>11</sup> Abwoon tar mo kun, bə mə yool ndəən mee tii de nə tong a Alekzandriya jì, de nii hos ntarkut ndəən yil de am neer cəərkaat sə. tii desə nə kə səmpwoo (alaama) mə káa Jan demish mo nkaa

nə, de mo a Kasto, kə Pollukus, mee naan mə mo, nə mo.

<sup>12</sup> Mu jì mə wul nSirakus, bə mu cìn teer mo kun dī, mpee mənə.

<sup>13</sup> Kaade mu yool mpee mənə, bə mu jì mu wul nRegiyum. Mu teer mpeemənə, bə mee kut yool nkor ngyeen, bə daar nə, bə mu dəm mu wul mPutiyoli.

<sup>14</sup> Mu kat nenseet ndang Jesu mo mpeemənə, bə mo dang mun kən mmun cìn teer mo pwoovəl dī ashak kə mo. A mwaaan fun nə mmənə, dee mu dəm mu wul nRom.

<sup>15</sup> Kaade nenseet ndang Jesu de mon mpee nkaam nRom, mo kələng pwoo nkaa mun, bə mo pwat jì mbə kaat mun, bə mo jì wul mpeepriing Apiyus, kə pee de luməzep mo dekun. Kaade Pool naa mo, bə wur plang Naan, dang pətuup wur nə sət katbal.

<sup>16</sup> Kaade mu jì mu wul ndəən pee nkaam nRom, bə mo shínpee mPool tong dī mbəshin mpee dəwur rəbet, ashak kə shiitoon dəwur kə tap Pool.

### *Pool Sat Pwoo Naan Ndəən Pee Nkaam nRom*

<sup>17</sup> Abwoon teer mo kun, bə Pool pərep nen denan-nan mə nnen Yahudi mo. Kaade mo kuur ashak, bə wur sat mmo nənəe, <<Dyemnaa mo, baa kən cìn mee mbii dəbish nnen fun mo kas. Koo a nkaa məse mə wàar puun fun mo, bə baa kən cìn mee mbii dəbish kas, jir kəsə, bə mo yaa an shin nnen Rom mo a bubwoot ndəən yil nJerusalem.

<sup>18</sup> Kaade nnen Rom mo tokdyeel nghan, bə mo rəbet bwet an, mbəde baa kən cìn mee mbii dəbish de nə mak kə mmo tu an kas.

<sup>19</sup> Dangbæ baa nnen Yahudi mo ræbet kæ mmo bwet an kas, bæ næ dee nghan a tæng kæn nghan dang næ, mo jì kæ dyeel fen næ pæ Siza di. Baa næ, kæn ræbet yap a nen fun mo kæ dyeel kas.

<sup>20</sup> A mbæ pwoo desæ, bæ wen nyappæe de an nnaa wun di, mbækæ wen leshap di kæ wun, mbæde a mbæ canciin de nnen Isreil mo kæ næ, dang an di a bubwoot shi shooldbæring desæ.>>

<sup>21</sup> Mo sat nwur nænæe, <<Baa mmun muu kat mee lep a ræran nyil Judiya nkaa gha kas. Kæzak baa mee dyemnæn fun mo jì mpeæ desæ, kæn mmo satpwoo di mmun nkaa gha, koo mo sat mee pwoo mmun nkaa mbii debish de a cîn mo kas zak.

<sup>22</sup> Dangbæ mu ræbet kælong næ mpwoo fwaa mbii de gha naa næ ret, mbæde katdang a pwoo nkaa Ar desæ næ, bæ mu man næ, koo a nii, bæ mo nkaa leshap debish nkaa næ.>>

<sup>23</sup> Abwoon mænæ, bæ mo lepuus. Bæ kaade puus næ wul, bæ gurum mo des mo jì pæ Pool di a pee dewur kæ tong di. Yool mbít, dæm wul nkansæn, bæ Pool kámshii mæ mulki mæ Naan næ ngurum mo, dang wur tong a langtong nkaa næ zak. Wur ræbet dul mo jì pæ Jesu di, shi kám mæ Wàar mæ Mosis, kæ shi kám mæ nensatpwoo mæ Naan mo zak.

<sup>24</sup> Pak gurum næ mo shinzeen mpwoo dewur sat næ, dang baa pak mo shinzeen kas.

<sup>25</sup> Kaade baa mo kælongkar næ ashak jir kas, bæ akudang moo rangkáa, bæ Pool sat mee pwoo mmo mædong, nænæe, <<Azeen-zeen pwoo de gyet Riin Debang wur kæ sat mpuun fuu mo nsar kæ ngusat pwoo Naan Aizaya nænæe,

<sup>26</sup> <A dām pə nnen desə mo dī, kən nghan sat mmo nānee, wun nsat a kələngpee, dang baa wun mmanshii mə mbii de wun kələng nə kas koo dāben. Wun nsat a nnaapee dak, dang baa wun mmanshii mə mbii de wuu naa nə kas koo dāben.

<sup>27</sup> Mbədə pətuup mə nnen desə nə mo fii dee kakras. Mo kə duur kom fur mo, dang mo kə kup ar fur mo zak. Mbəkə taji mo naapee shi yit fur mo, kə taji mo kələngpee shi kom fur mo zak, kəzak, mbəkə taji mo manshii nə ndəən pətuup fur mo. Kən mmo ciir pə an dī, bə yool an bam mo.>

<sup>28</sup> <<Mbə mənə, bə wen nrəbət kə nwun man nə, mo kə lep pwoo nkaa bam mə Naan nə shindəm nnen de baa mo a nen Yahudi mo kas. Yaksə mon nlekom mbə pwoo nə, bə mon nkələng.>>

<sup>29</sup> Kaadē Pool leshap desə mmo, bə nnen Yahudi mo rangkāa, kə mon nkaa beetpwoo nə kə shak.

<sup>30</sup> Pool tong ndəən lu de a wur kwat shikāa fin, mbə bit mo vəl. Wur kə kaat nen de mo jì pə wur dī jir.

<sup>31</sup> Wur leshap ngurum mo nkaa mulki mə Naan nə, baa ashak kə mee kəərmuut kas, kə baa mee ngwe cīi nwur kas, kəzak, wur kámpwoo ngurum mo nkaa Daa Jesu Kristi.

## **Manji Yiljep**

### **Mupun New Testament**

copyright © 2024 Initiative for the Translation and Development of African Languages and The Seed Company

Language: Mupun (Mwaghavul)

Contributor: Initiative for the Translation and Development of African Languages

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-03

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025

77a1013c-7c23-599f-9af1-1adbfc09489